

AINEVALDKOND „KEEL JA KIRJANDUS“ PÕHIKOOLIS

1. AINEVALDKONNA ÜLDISELOOMUSTUS

1.1. Keele- ja kirjanduspädevus

Keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete õpetamise eesmärgiks põhikoolis on kujundada õpilastes eakohane keele- ja kirjanduspädevus, see tähendab suutlikkus mõista eakohaseid ilukirjandustekste ja nende osatähtsust Eesti ja maailma kultuuriloos ning tajuda keelt ja kirjandust kui rahvusliku ja iseenda identiteedi alust; keeleteadlikkus ja oskus end vastavalt suhtlussituatsioonile ja keelekasutuseesmärkidele nii suuliselt kui ka kirjalikult väljendada; arusaamine, et lugemine teeb vaimselt rikkamaks.

Keele ja kirjanduse õpetamisega taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) väärtustab keelt kui rahvuskultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit;
- 2) saavutab keeleteadlikkuse, arvestab kultuuris välja kujunenud keelekasutus- ja suhtlustavasid;
- 3) teadvustab keeleoskust õpioskuste alusena ning identiteedi osana;
- 4) omandab põhiteadmised keelest ja saavutab õigekirjaoskuse;
- 5) väljendab end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult, arvestades kultuuris välja kujunenud keelekasutustavasid;
- 6) kuulab, loeb ja kirjutab mõtestatult eri liiki tekste ning esitab teavet eri viisidel;
- 7) kasutab asjakohaselt erinevaid suhtluskanaleid ning suudab leida, kriitiliselt hinnata ja kasutada meedias ja internetis pakutavat teavet;
- 8) väärtustab nii rahvuskirjandust kui ka teiste rahvaste kirjandust, nii oma rahva pärimuskultuuri ja traditsioone kui ka kultuurilist mitmekesisust;
- 9) tajub kirjandusteost kui kunstiteost, mõistab selle kunstilisi väärtusi;
- 10) loeb eakohast väärtkirjandust, kujundades kirjanduse kaudu oma kõlbelisi tõekspidamisi ning rikastades mõtte- ja tundemaailma;
- 11) suudab kujundada ja väljendada isiklikku arvamust ning tunnustab ja arvestab teiste inimeste arvamust;
- 12) oskab õppida, hangib teavet eri allikatest, kasutab sõna- ja käsiraamatuid.

1.2. Õppetegevuse kavandamine ja korraldamine

Valdkondlikku õppetegevust kavandades ja korraldades:

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üld- ja valdkonnapädevustest, kooliastme lõpuks taotletavatest teadmistest, oskustest ja hoiakutest ning õpitulemustest ja kooli õppekavas sätestatud õppesisust, kooliastmete õppe ja kasvatuse rõhuasetustest ning lõimingust teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) arvestatakse didaktika nüüdisaegsete käsituste ja ainevaldkonnas toimunud arenguga, võetakse arvesse kohalikku eripära ning muutusi ühiskonnas;
- 3) toetatakse lõimingut valdkonna sees, õppeainete vahel ja õppekava läbivate teemadega, arendatakse õpilaste teadmisi, oskusi ja hoiakuid;
- 4) rakendatakse mitmekesiseid ja kombineeritud õppemeetodeid ning aktiivsust, loovust, koostööd ja tagasisidet soodustavaid õppetegevusi, kujundatakse õpiharjumusi ja -oskusi;
- 5) arvestatakse õpilaste eelteadmisi, huvisid, individuaalseid eripärasid ja -võimeid, kasutatakse diferentseeritud sisu ja sobivat pingutust nõudvaid ülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud ja õpilasele tähenduslikku käsitlust, reageeritakse õpiraskustele ning pakutakse õpiabi;

- 6) taotletakse mõõdukat ja ühtlaselt jaotuvat õpikoormust, mis soodustab motivatsiooni ning jätab aega puhkuseks ja huvitegevuseks;
- 7) tegeldakse probleemikeskselt ja kogemuspõhiselt eluliste nähtuste ja olukordadega, seostatakse oskusi igapäevaelu ja jätkuõpingutega;
- 8) loetakse ja käsitletakse eri tüüpi ja liiki tekste ea- ja jõukohasuse, valikulisuse ja huvidele vastavuse põhimõttel ning ühise identiteedi kujundamise eesmärgil;
- 9) kujundatakse õpilase keeleteadlikkust, metakeele valdamist, suhtlus- ja väljendusoskust, keeleressursside ja -allikate teadliku kasutamise oskust;
- 10) kasutatakse digitehnoloogiat, -keskkondi ja -materjale, arendatakse info-, meedia- ja digikirjaoskust;
- 11) arendatakse eri liigis ning žanris ilukirjandustekstide avatud ja loovat analüüsi-, tõlgendamis- ja mõistmisoskust, ilukirjandusliku poeetika tundmist;
- 12) tegeldakse tekstiloomes ja -esitlusega ning omaloomingulise kirjutamisega, kasutatakse selleks ka digivahendeid ja veebikeskkondi.

1.3. Üldpädevuste kujundamise võimalusi

Keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete kaudu kujundatakse õpilastes kõiki riiklikus õppekavas kirjeldatud üldpädevusi. Seda tehakse erinevate tekstide lugemise, nende üle arutlemise reflekteerimise ja kirjutamise kaudu ning kasutades mitmesuguseid koostöövorme (ühisarutelud, projektid jne). Saavutatud üldpädevused kajastuvad tekstiloomes, esitlustes, arutlustes.

Pädevustes eristatava nelja omavahel seotud komponendi – teadmiste, oskuste, väärtushinnangute ning käitumise kujundamisel on kandev roll õpetajal, kes oma väärtushinnangute ja enesekehtestamisoskusega loob sobiva õpikeskkonna ning mõjutab õpilaste väärtushinnanguid ja käitumist.

Kultuuri- ja väärtuspädevus. Kirjandusõpetuses kujundatakse kõlblisi ja esteetilis-emotsionaalseid väärtusi ning kultuuriväärtuste mõistmist ilukirjandus- ja aimetekstide kaudu. Keeleõpetus rõhutab vaimseid ja kultuuriväärtusi: keele kui rahvuskultuuri kandja tähtsust, keeleoskust kui inimese identiteedi olulist osa. Keeleõpetuses väärtustatakse funktsionaalset kirjaoskust ning teadlikku kriitilist suhtumist teabeallikatesse, sh meediasse.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Keele- ja kirjandustundides kasutatava paaris- ja rühmatöö käigus kujundatakse koostööoskust, julgustatakse oma arvamust välja ütleva, kaaslaste ideid tunnustama ja teistega arvestama, ühiseid seisukohti otsima. Eri laadi ülesannete kaudu kujundatakse oskust suhelda eetiliselt ja olusid arvestades nii suuliselt kui ka kirjalikult, nii vahetult kui ka veebikeskkonnas. 3

Enesemääratluspädevus. Tekstide üle arutledes kujundatakse õpilastes positiivset minapilti. Õpiolukordades luuakse võimalused suhestuda käsitletavate teemadega, loovülesannete kaudu tuuakse esile õpilaste eripärad ja anded, vormitakse maailmavaade.

Õpipädevus. Keele- ja kirjandustundides arendatakse kuulamis- ja lugemisoskust, eri liiki tekstide mõistmist, fakti ja arvamuse eristamist, erinevatest allikatest teabe hankimist ja selle kriitilist kasutamist, eri liiki tekstide koostamist ning oma arvamuse kujundamist ja sõnastamist.

Suhtluspädevus. Keele- ja kirjandustundides kujundatakse suulise ja kirjaliku suhtluse oskust, suhtluspartneri ja tema suulise ja kirjaliku kõne mõistmist, suhtluspartneriga arvestamist ning sobiva käitumisviisi valikut, oma seisukohtade esitamist ja põhjendamist ja oskust. Õppetegevuse ja õppetekstide kaudu pannakse alus õpilaste diskuteerimis- ja väitlemis- ning tänapäevasele kirjaliku suhtlemise oskusele.

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus. Teabetekstide abil arendatakse oskust lugeda teabegraafikat või muul viisil visuaalselt esitatud infot, leida arvandmeid, lugeda ja mõista tabelite, skeemide, graafikute ning diagrammidena esitatud infot ning seda analüüsida, sõnalise teabega

seostada ja tõlgendada. Vanemates tekstides kasutatud mõõtühikute teisendamise kaudu edendatakse arvutusoskust. Õpitakse eristama teaduslikku teavet ilukirjanduslikust ja populaarteaduslikust teabest ning kasutama tehnoloogilisi abivahendeid tekstide loomisel, korrigeerimisel ja esitamisel.

Ettevõtlikkuspädevus. Ettevõtlikkuse ning vastutustunde kujunemist toetatakse nii meedia- ja kirjandustekstidest kui ka igapäevaelust lähtuvate eakohaste probleemide arutamise, nende suhtes seisukoha võtmise ja neile lahenduste otsimisega nii keele- ja kirjandustundides kui ka loovtöodes. Ettevõtlikkuspädevuse kujunemist soodustab õpilaste osalemine projektides, mis eeldavad õpilaste omaalgatust ja aktiivsust ning keele- ja kirjandusteadmiste rakendamist ning täiendamist eri allikatest.

Digipädevus. Nii õppimisel kui ka kodanikuna tegutsedes toimetulekuks kiiresti muutuvast ühiskonnas kasutatakse digivahendeid ja -võtteid, veebi- ja e-õppekeskkondi; leitakse ja säilitatakse digivahendite abil infot ning hinnatakse selle asjakohasust ja usaldusväärsust; osaletakse digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; kasutatakse probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suheldaks ja tehakse koostööd erinevates digikeskkondades; ollakse teadlik digikeskkonna ohtudest ning osatakse kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgitakse digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

1.4. Ainevaldkonna õppeainete arvestuslik maht

Ainevaldkonna kohustuslikud üppeained on vene keel, kirjandus ja eesti keel teise keelena. Vene keelt õpitakse 1.– . klassis, kirjandust 5.– 9. klassis. Ainevaldkonna õppeainete nädalatundide maht on kooliastmete kaupa järgmine:

Õppeaine	I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste
Vene keel	13	8	3
Kirjandus		4	6
Eesti keele teise keelena	12	15	15

Ainevaldkonna õppeainete nädalatundide jaotus kooliastmete sees on kindlaks määratud kooli õppekava üldosa tunnijaotusplaanis.

1.5. Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõiming

Keel on rahvuskultuuri ja rahvusliku identiteedi kandja. Keele valdamine kõnes ja kirjas on inimese mõtlemisvõime kujunemise, vaimse arengu ning sotsialiseerumise alus ja eeldus. Eesti/vene keele hea valdamine on eduka õppimise eeldus kõigis õppeainetes. Ainevaldkonna õppeainetes omandavad õpilased keele- ja kirjandusteadmisi ning saavad lugemise, kirjutamise ja suhtlemise kogemusi. Teadmiste ning kogemuste alusel kujuneb õpilasest põhikooli lõpuks teadlik, aktiivne ja vastutustundlik lugeja, kirjutaja ning suhtleja. Ainevaldkonna õppeained toetavad eeskätt õpilase emakeele- ja kirjanduspädevuse ning kommunikatiivsete oskuste arengut, kuid ka tema identiteedi ja enesetunnetuse kujunemist ning kultuurilist ja sotsiaalset arengut.

1.– 4. klassis arendatakse eesti/vene keele õppes kõiki keelelisi osaoskusi (kõnelemine, kuulamine, lugemine, kirjutamine) ja õigekeelsust. Osaoskusi ja õigekeelsust arendatakse nii teabe- ja tarbetekstide kui ka ilukirjandustekstide lugemise, jutustamise ja kirjutamise kaudu.

Alates 5. klassist on vene keel ja kirjandus eri õppeained, mida seob tekstikeskne käsitlusviis ning keeleliste osaoskuste arendamine. Kirjandustundides kujundatakse õpilaste kirjandushuvi ja lugejavõimeid ning kõlblis-emotsionaalset arengut loetud kirjandusteoseid mõtestades, kuid vaadeldakse ka ilukirjanduskeele eripära ning arendatakse suulist ja kirjalikku väljendusoskust. Ainevaldkonnasisese lõimingu põhialus on avar tekstikäsitlus, mis hõlmab nii suulisi kui ka kirjalikke tarbe- ja ilukirjandustekste, samuti pildilisi, graafilisi ning teist liiki tekste. Ainevaldkonna õppeainete

koostoimes omandatakse teiste õppeainete õppimiseks vajalikke kuulamis-, kõnelemis-, lugemis- ja kirjutamisstrateegiaid, kujuneb soov ning oskus oma mõtteid väljendada. Keelekasutust ning oskust tekste mõista ja luua arendatakse teksti- ja õigekeelsusõpetuse kaudu.

Eesti/vene keelt ja kirjandust õppides omandab õpilane keelelise suhtluse oskused ja vilumused, õpib oma mõtteid ning tundeid väljendama, kuuldut ja loetut analüüsima ning kogutud teavet üldistama. Kirjanduslike tekstide lugemine ja käsitlemine tundides avardab õpilaste kultuuri- ja elukogemust, rikastab sõnavara, soodustab kirjandushuvi ning lugejavõimete ja isiksuse arengut. Keeleliste osaoskuste lõimimise tulemusel arenevad õpilaste mõtlemisvõime, suhtlusoskus ja enesetunnetus. Õpilased on võimelised eetiliselt, olusid ja partnerit arvestades suhtlema, teadlikumalt õppima ja tegutsema.

1.6. Ainevaldkonna õppeainete lõimingu võimalusi teiste ainevaldkondadega

Keele ja kirjanduse valdkonna õppeained toetavad pädevuste saavutamist teistes valdkondades. Keele- ja kirjandustundides arendavad õpilased kõikides õppeainetes vajalikku suulist ja kirjalikku väljendus- ning suhtlusoskust, õpivad lugema ja mõistma eri liiki tekste, sh teabe- ja tarbetekste, arendavad kirjandustekste lugedes sõnavara ning avardavad maailmapilti; õpivad kirjutama eri tüüpi tekste, kasutades kohaseid keelevahendeid ja õpitud termineid ning sobivat stiili; õpivad koostama ja vormistama uurimistööd, kasutama allikaid ja viitama neile; harjuvad kasutama eri liiki sõna- ja käsiraamatuid. Arutlusoskust ning info hankimise, tõlgendamise ja kasutamise oskusi arendatakse nii keele ja kirjanduse valdkonna kui ka teiste ainete õppes, töötades sisult erinevate tekstidega, samuti diskussioonide ja väitluste kaudu. Lõimingut toetab elementaarsete õigekirjanõuete järgimine teiste ainevaldkondade tundides.

Võõrkeeled. Eesti/vene keele õpetuse kaudu arendatakse õpilaste kirjalikku ja suulist eneseväljendus- ning arutlusoskust, oskust luua tekste ning neist aru saada. Võõrkeelte õppimisel on abiks eesti/vene keele tundides omandatud keelemõisted. Omandatud võõrsõnad toetavad võõrkeelte õppimist. Maailmakirjanduse autorite ja teostega tutvumine tekitab huvi võõrkeelte õppimise vastu. Õpitavas võõrkeeles kirjutavate autorite teoste lugemine ja arutamine süvendab huvi selle keele maa ja kultuuri ning ka kirjanduse originaalkeeles lugemise vastu.

Matemaatika. Õppetekstide ja tekstülesannete mõistmist soodustab eesti/vene keele ja kirjanduse tundides arendatav lugemisoskus. Arvsõnade õigekirja õppimine toetab korrektse matemaatilise kirjaoskuse omandamist.

Loodusained. Loodusteaduslike õppe- ja teabetekstide mõistmine eeldab head lugemisoskust ja tööd tekstiga. Kohanimede ning loodusnähtuste ja -objektide nimetuste õigekirja kinnistatakse keele- ja kirjandustundides. Loodusteemalised tekstid õppe- ning ilukirjanduses aitavad loodust tundma õppida ja väärtustada. Loodusainetes omandatud sõnavara ning teadmised soodustavad omakorda kirjandusteoste looduskirjelduste mõistmist ja kujutluspiltide teket ning võimendavad seeläbi emotsionaalset mõju lugejale.

Sotsiaalsained. Ilukirjandusteoste lugemine ja analüüs toetavad maailmapildi kujunemist, ajaloosündmuste mõistmist ning ühiskonnaelus ja inimsuhetes orienteerumist. Kirjandustekste valides ja käsitledes peetakse 4 silmas ühiskonnas olulisi valdkondi: väärtused ja kõlblus; suhted kodus ja koolis; omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus; kodanikuühiskond ja rahvussuhted. Sotsiaalainete õppimise käigus omandatud teadmised ajaloost, ühiskonna arengust ja toimimisest ning inimese staatusest ühiskonnas toetavad kirjandusteoste käsitlemisel ühiskondlike probleemide ja inimsuhete mõistmist. Keeletundides õpitakse riikide, ühenduste, organisatsioonide, ajalooliste isikute, ajaloosündmuste nimede õigekirja norme, mida ajaloo- ja ühiskonnatundides kinnistatakse konkreetsete näidete varal.

Kunstiained. Kunstiainete õpet toetab lähenemine kirjandusele kui kunstiainele. Kirjandusteose analüüs seostatuna illustratsioonide vaatlusega soodustab kunsti väljendusvahendite eripära mõistmist. Reklaami

käsitlemine keeleõppes eeldab ka visuaalsete ja auditiivsete komponentide eritlemist ja analüüsi. Kirjandusteose käsitluse illustreerimine vastava ajastu muusikaga soodustab arusaamist muusika emotsionaalsest mõjust ning kunstilistest väljendusvahenditest. Kirjanduse ja muusikaõpetuse ühisosa on (rahva)laul, selle tekst ja esitus.

Kehaline kasvatus. Meedia- ja kirjandustekstide valiku kaudu saadakse elukogemusi. Plakateid ja esitlusi koostades kujundatakse tervist väärtustavat eluhoiakut. Väitlustes propageeritakse tervislikku eluviisi ning dramatiseeringutes ja rollimängudes saab läbi mängida mitmesuguseid elulisi olukordi.

Tehnoloogia. Õppe- ja teabetekstide kaudu kujundatakse oskust hinnata tehnoloogia rakendamisega kaasnevat võimalusi ja ohte, kasutada eetilisel nüüdisaegseid tehnoloogiaid oma õpi-, töö- ja suhtluskeskkonna kujundamisel ning järgida tehnilisi vahendeid kasutades ohutus- ning intellektuaalomandi kaitse nõudeid.

1.7. Hindamise alused

Hinnatakse õpilaste teadmisi ja oskusi suuliste vastuste, sealhulgas esituste ning kirjalike tööde alusel, arvestades teadmiste ja oskuste vastavust ainekavades taotletavatele õpitulemustele; õpilaste individuaalseid iseärasusi ja mõtlemistasandite arengut. Hoiakutele (nt huvitatus, tähtsuse mõistmine, väärtustamine, vajaduste arvestamine, kokkulepitud reeglite järgimine) antakse hinnanguid.

Eesti/vene keele õppimise tulemusi kokku võtva hindamise vormiks võib olla kompleksne töö.

I kooliastmes hinnatakse õpilase: 1) suulist keelekasutust, s.o kõnelemist ja kuulamist, 2) lugemist, s.o lugemistehnikat, teksti mõistmist ja vabalugemist, 3) kirjutamist, s.o kirjatehnikat, õigekirja ja kirjalikku tekstiloomet.

II ja III kooliastmes hinnatakse õpilase: 1) suulist ja kirjalikku suhtlust, 2) tekstide vastuvõttu, 3) tekstiloomet, 4) tekstide õigekeelsust.

Kirjanduse õppimise tulemusi hinnatakse vene keele õppes eraldi alates 5. klassist.

II ja III kooliastmes hinnatakse kirjanduse õppimisel 1) tervikteoste ja tekstikatkendite lugemist ja tutvustamist, 2) tekstide jutustamist ja esitamist, 3) kirjandustekstide analüüsi, tõlgendamist ja mõistmist, 4) omaloomingulisi töid, 5) kirjandusteadmisi (nt kirjandusmõistete ja kirjandusloolise konteksti tundmist).

Kirjanduse hindamisel pole alati (nt loovtöodes ja tekstitõlgendustes) võimalik täpselt määratleda teadmiste ja oskuste standardit, mistõttu on hindamise skaala võrdlemisi paindlik. Hinnates omaloomingulisi töid, võib tunnustada idee ja teostuse originaalsust, iseseisvust, üldistavust või muud vaatenurka. Arutluste (nt arutlevate kirjandite) puhul hinnatakse arvamuste ja seisukohtade veenvust, argumenteeritust, seostatust. Õpilase seisukohtadele ühiskonnas ja maailmas toimuva kohta antakse sõnalist kirjeldavat tagasisidet. Kõikides kirjalikes töodes tähistab aineõpetaja keelevead, kuid hindamisel arvestab sooritusväärtusi vastavalt ülesande eesmärgile ja kokkulepitud hindamiskriteeriumidele.

Eesti keele kui teise keele aines hinnatakse saavutatud õpitulemusi, mis põhinevad Euroopa keeleõppe raamdokumendi vastava taseme kirjeldustel. Eesti keele kui teise keele õppes käsitletakse keelevigu õppimise loomuliku osana ning neid parandatakse ja arvestatakse hindamisel vastavalt õppetegevuse eesmärgile

1.8. Füüsiline õppekeskkond

Kool koostöös aineõpetajatega korraldab keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete õpet:

- 1) viisil, kus luuakse üksteist austav, vastastikku hooliv ja toetav, turvaline, kiusamis- ja vägivaldavaba õppekeskkond, mis rajaneb usalduslikel suhetel, sõbralikkusel ja heatahtlikkusel ning kus märgatakse ja tunnustatakse õpilase pingutusi ja õpiedu;

- 2) ruumis, kus saab kasutada digitehnoloogiat, -keskkondi ja -materjale, et arendada info-, meedia- ja digikirjaoskust;
- 3) ruumis, kus on võimalik liikumist eeldavateks tegevusteks inventari ümber paigutada (nt rühmatööd, õppemängud, draamaõppe ülesanded);
- 4) eesti keel teise keelena õppetunnis rühmades, mille soovitatav suurus on kuni 15 õpilast;
- 5) väljaspool kooliruumi, et rakendada õppimist toetavaid ja mitmekesistavaid õppevorme (nt projekt-, õues- ja reisiõpe) ja -tegevusi (nt õppekäik teatrisse, muuseumisse, raamatukokku, kohtumised kirjanike ja tõlkijatega, osavõtt olümpiaadidest ja konkurssidest, valdkondlikud teemapäevad ja -nädalad).

Pädevuste peamiste komponentide – teadmiste, oskuste ja hoiakute – kujundamisel on kandev roll õpetajal, kes loob sobiva õppekeskkonna ja toetab väärtuskasvatust, ning koolil, kus normide, väärtuste, rituaalide, sümbolite ja lugude kaudu edendatakse omanäolist koolikultuuri.

2. VENE KEELE JA KIRJANDUSE AINEKAVAD

2.1. Vene keele ja kirjanduse õppe- ja kasvatuseesmärgid I kooliastmes

3. klassi lõpetaja:

3. klassi lõpetaja:

- 1) mõistab rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust;
- 2) väärtustab vene keelt kui kogukondliku kultuuri kandjat ja suhtluse vahendit;
- 3) omandab vene keele lugemistehnika;
- 4) loeb eesmärgistatult eri allikatest ja keskkondadest;
- 5) kirjutab eesmärgistatult eri liiki tekste käsikirjaliselt ja eri keskkondades;
- 6) väljendab end selgelt ja asjakohaselt suuliselt ning kirjalikult;
- 7) analüüsib individuaalsete võimete piires eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste;
- 8) tunneb eri laadis ja žanis tekstide ülesehitust ning mõistab nende sisu;
- 9) kujundab lugemise kaudu esmased hoiakud ja tõekspidamised, väärtustab lugemist.

2.1.1. Vene keele ja kirjanduse õpitulemused ja õppesisu I kooliastmes

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis;
- 2) kuulab eesmärgistatult ja väljendab oma mõtteid;
- 3) kasutab suhtlemisel eakohast ja sobivat kõne- ja kirjakeelt, arvestab suhtlemisel partneriga;
- 4) eristab helisid, hääli ja häälikuid;
- 5) omandab lugemistehnilise vilumuse ja teadliku lugemisoskuse;
- 6) tunneb joonis- ja kirjatähti, kasutab õigeid tähekujusid, kirjutab loetavas käekirjas;
- 7) sooritab kirja eelharjutusi, arvestab etteantud juhendi ja juhendamiseega;
- 8) kirjutab mõtestatud lauseid, jutustavaid ja kirjeldavaid tekste;
- 9) kirjutab õpitud keelendite ja keelereeglite piires õigesti ning loetava käekirjaga, vormistab kirjaliku töö korrektselt;
- 10) vormistab lihtsama kirjaliku töö arvutis, järgib õpitud keelereegleid;
- 11) jutustab kuuldust, nähtust ja loetust, vajadusel kasutab juhendi abi;
- 12) loeb ja eristab eri liiki tekste, analüüsib teksti ülesehitust, keelekasutust ja sisu, avaldab selle kohta arvamust;
- 13) sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, teeb teksti põhjal märkmeid, võrdleb tekste omavahel;
- 14) valib ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest, kasutab

raamatukogu infosüsteemi;

15) kujundab lugemise kaudu nii mõtte- kui ka tundemaailma, jagab lugemiskogemusi;

16) rikastab lugemise kaudu oma sõnavara, kasutab sõnaraamatuid ja leiab sõnartiklist vajalikku teavet.

2.1.2. Õppesisu ja õpitulemused 1. klassis (5 ainetundi nädalas)

Õppesisu	Õpitulemused
1. Kuulamisoskus. Õpetaja, kaaslaste ja tehnilise vahendiga esitatud teksti kuulamine, suulise juhendi järgi toimimine. Kuuldu ja nähtu kommenteerimine.	1) osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis 2) eristab helisid, hääli ja häälikuid;
2. Suhtlemisoskus. Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumine, tänamine) ja viisakusväljendite valik suhtlemisel. Eri teemadel vestlemine, arutamine paaris ja rühmas. Oma suhtumise väljendamine, kaaslaste arvamus küsimine.	1) osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis 2) eristab helisid, hääli ja häälikuid;
3. Graafika. Foneetika. Ortoeepia. Tähestik. Vene keele täis- ja kaashäälikute süsteem, hääliku ja tähe suhe. Tähed E, Ё, Ю, Я.	1) osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis; 2) eristab helisid, hääli ja häälikuid;
4. Kirja eelharjutuste sooritamine, joonis- ja kirjatähtede kirjutamine. Väikeste ja suurte kirjatähtede õppimine, õiged tähekujud ning seosed, ühtlane kirjarida.	1) osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis; 2) tunneb joonis- ja kirjatähti, kasutab õigeid tähekujusid, kirjutab loetava käekirjaga;
5. Lugemisoskus. Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendamisel. Käsikirjalise teksti lugemine tahvlilt ja vihikust. Sõna, lause ja teksti lugemine ning sisu mõistmine.	1) omandab lugemistehnilise vilumuse ja teadliku lugemisoskuse 2) loeb ja eristab eri liiki tekste, analüüsib teksti ülesehitust, keelekasutust ja sisu, avaldab selle kohta arvamust
6. Leksikoloogia. Sõna kui keeleühik.	1) omandab lugemistehnilise vilumuse ja teadliku lugemisoskuse
7. Ortograafia ja interpunktsioon. Väike- ja suurtähe kasutamine.	1) osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis; 2) tunneb joonis- ja kirjatähti, kasutab õigeid tähekujusid, kirjutab loetava käekirjaga;
8. Kirjalik väljendusoskus. Töö vormistamine. Töö vormistamine paberil loetavas käekirjas. Oma kirjavae parandamine. Kirjutamine näidise järgi.	1) tunneb joonis- ja kirjatähti, kasutab õigeid tähekujusid, kirjutab loetava käekirjaga; 2) kirjutab mõtestatud lihtsamaid lauseid ja tekste;
9. Jutustamis- ja kirjeldamisoskus, suuline	1) osaleb aktiivselt ja mõtestatult

väljendusoskus. Jutustava ja kirjeldava teksti ning teabeteksti lugemine. Sümbolite, skeemide, kaartide ja tabelite lugemine.	õppeprotsessis 2) jutustab kuuldust, nähtust ja loetust, vajaduse korral kasutab juhendi abi
10. Tekstiloomine. Sõna ja lause ladumine ning kirjutamine. Lausete moodustamine.	1) tunneb joonis- ja kirjatähti, kasutab õigeid tähekujusid, kirjutab loetava käekirjaga; 2) kirjutab mõtestatud lihtsamaid lauseid ja tekste;
11. Lugemiskogemus. Sobiva lugemisvara leidmine lapsevanema ja õpetajate abiga.	1) loeb ja eristab eri liiki tekste, analüüsib teksti ülesehitust, keelekasutust ja sisu, avaldab selle kohta arvamust; 2) loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest; 3) jagab lugemiskogemusi;
12. Sõnavara arendamine. Sõna tähendus(t)e selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtähendusega sõna leidmine. Riimuvate sõnade leidmine.	1) jutustab kuuldust, nähtust ja loetust, vajaduse korral kasutab juhendi abi; 2) loeb ja eristab eri liiki tekste, analüüsib teksti ülesehitust, keelekasutust ja sisu, avaldab selle kohta arvamust; 3) rikastab lugemise kaudu oma sõnavara, kasutab sõnaraamatuid ja leiab sõnartiklist vajalikku teavet.

2.1.3. Õppesisu ja õpitulemused 2. klassis (4 ainetundi nädalas + 1 tund valikainena), keelekümblusklassis – 2 tundi nädalas teisest poolaastast

Õppesisu	Õpitulemused
1. Kuulamisoskus Õpetaja, kaaslaste ja tehnilise vahendiga esitatud teksti kuulamine, suulise juhendi järgi toimimine. Kuuldu ja nähtu kommenteerimine.	1) osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis; 2) kuulab eesmärgistatult, väljendab oma mõtteid;
2. Rääkimisoskus. Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumine, tänamine) ja viisakusväljendite valik suhtlemisel. Eri teemadel vestlemine, arutamine paaris ja rühmas. Oma suhtumise väljendamine, kaaslaste arvamuse küsimine.	1) kasutab suhtlemisel eakohast ja sobivat kõne- ja kirjakeelt, arvestab suhtlemisel partneriga; 2) jutustab kuuldust, nähtust ja loetust, vajaduse korral kasutab juhendi abi; 3) kujundab lugemise kaudu oma mõtte- ja tundemaailma, jagab lugemiskogemusi;
3. Graafika. Foneetika. Ortoepia Tähestik. Vene keele täis- ja kaashäälikute süsteem, hääliku ja tähe suhe. Tähtede E, Ё, Ю, Я funktsioonid.	1) osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessi 2) kasutab suhtlemisel eakohast ja sobivat kõne- ja kirjakeelt, arvestab suhtlemisel partneriga; 3) eristab helisid, hääli ja häälikuid; 4) tunneb joonis- ja kirjatähti, kasutab õigeid tähekujusid, kirjutab loetava käekirjaga; 5) sooritab kirja eelharjutusi, arvestab etteantud juhendi ja juhendamiseiga; 6) kirjutab õpitud keelendite ja keelereeglite piires

	õigesti ning loetava käekirjaga, vormistab kirjaliku töö korrektselt;
4.Kirja eelharjutuste sooritamine, joonis- ja kirjatähtede kirjutamine. Väikeste ja suurte kirjatähtede õppimine, õiged tähekujud ning seosed, ühtlane kirjarida.	1)sooritab kirja eelharjutusi, arvestab etteantud juhendi ja juhendamiseiga; 2)kasutab suhtlemisel eakohast ja sobivat kõne- ja kirjakeelt, arvestab suhtlemisel partneriga; 3)tunneb joonis- ja kirjatähti, kasutab õigeid tähekujusid, kirjutab loetava käekirjaga; 4)kirjutab mõtestatud lihtsaid lauseid, jutustavaid tekste; 5)kirjutab õpitud keelendite ja keelereeglite piires õigesti ning loetava käekirjaga, vormistab kirjaliku töö korrektselt;
5.Lugemisoskus. Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendamisel. Käsikirjalise teksti lugemine tahvlilt ja vihikust. Sõna, lause ja teksti lugemine ning sisu mõistmine.	1)omandab lugemistehnilise vilumuse ja teadliku lugemisoskuse; 2)jutustab kuuldust, nähtust ja loetust, vajaduse korral kasutab juhendi abi; 3)loeb ja eristab eri liiki tekste, analüüsib teksti ülesehitust, keelekasutust ja sisu, avaldab selle kohta arvamust; 4)loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest;
6. Leksikoloogia ja fraseoloogia. Sõna kui keeleühik. Vanasõnad, kõnekäänud.	1)osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis 2)kuulab eesmärgistatult, väljendab oma mõtteid; 3) kasutab suhtlemisel eakohast ja sobivat kõne- ja kirjakeelt, arvestab suhtlemisel partneriga; 4)omandab lugemistehnilise vilumuse ja teadliku lugemisoskuse; 5)jutustab kuuldust, nähtust ja loetust, vajaduse korral kasutab juhendi abi;
7. Morfeemika (sõna koostis) ja morfoloogia. Juur, eesliide, sufiks, muutelõpp. Sõnatüvi. Nimisõna üldiseloostus. Nimisõnade sugu. Nimisõnade ainsus ja mitmus. Omadussõna üldiseloostus. Omadussõna sugu, arv. Tegusõna üldiseloostus. Eessõna üldiseloostus.	1)osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessi; 2)kuulab eesmärgistatult, väljendab oma mõtteid; 3)kasutab suhtlemisel eakohast ja sobivat kõne- ja kirjakeelt, arvestab suhtlemisel partneriga; 4)tunneb joonis- ja kirjatähti, kasutab õigeid tähekujusid, kirjutab loetava käekirjaga; 5)sooritab kirja eelharjutusi, arvestab etteantud juhendi ja juhendamiseiga; 6)kirjutab õpitud keelendite ja keelereeglite piires õigesti ning loetava käekirjaga, vormistab kirjaliku töö korrektselt;
8. Ortograafia ja interpunktsioon. Väike- ja suurtähe kasutamine. Täis- ja	1)kirjutab mõtestatud lihtsaid lauseid, jutustavaid tekste;

kaashäälikute õigekiri sõna juurmorfeemis. Tähtede Ъ ja Ь kasutamine. Täishäälikute õigekiri tähtede Ж, Ч, Ш, Щ ja Ц järel. Eessõnade õigekiri. Interpunktsioon: kirjavahemärgid lause lõpus. Poolitamisreeglid.	2)kirjutab õpitud keelendite ja keelereeglite piires õigesti ning loetava käekirjaga, vormistab kirjaliku töö korrektselt; 3)kuulab eesmärgistatult, väljendab oma mõtteid; 4)kasutab suhtlemisel eakohast ja sobivat kõne- ja kirjakeelt, arvestab suhtlemisel partneriga; 5)eristab helisid, hääli ja häälikuid; 6)omandab lugemistehnilise vilumuse ja teadliku lugemisoskuse; 7)tunneb joonis- ja kirjatahti, kasutab õigeid tähekujusid, kirjutab loetava käekirjaga; 8)sooritab kirja eelharjutusi, arvestab etteantud juhendi ja juhendamisega;
9. Krjalik väljendusoskus. Töö vormistamine. Töö vormistamine paberil loetavas käekirjas. Teksti ärakiri tahvlilt ja õpikust. Oma kirjavea parandamine. Tarbetekste (kutse, õnnitlus) kirjutamine näidise järgi.	1)tunneb joonis- ja kirjatahti, kasutab õigeid tähekujusid, kirjutab loetava käekirjaga; 2)sooritab kirja eelharjutusi, arvestab etteantud juhendi ja juhendamisega; 3)kirjutab mõtestatud lihtsaid lauseid, jutustavaid tekste; 4)kirjutab õpitud keelendite ja keelereeglite piires õigesti ning loetava käekirjaga, vormistab kirjaliku töö korrektselt;
10.Jutustamis- ja kirjeldamisoskus, suuline väljendusoskus. Jutustava ja kirjeldava teksti ning teabeteksti lugemine. Lihtsamate sümbolite, skeemide, kaartide ja tabelite lugemine.	1)kuulab eesmärgistatult, väljendab oma mõtteid; 2)kasutab suhtlemisel eakohast ja sobivat kõne- ja kirjakeelt, arvestab suhtlemisel partneriga; 3) jutustab kuuldust, nähtust ja loetust, vajaduse korral kasutab juhendi abi;
11.Tekst. Teksti sidusus. Pealkiri, lõigud, jutu ülesehitus: alustus, sisu, lõpetus, loetava kohta küsimuste koostamine. Suuliste ja kirjalike tekstide mitmekesisus (sissejuhatus).	1)sõnastab teksti kohta küsimusi ja vastab küsimustele; 2)loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest; 3)omandab lugemistehnilise vilumuse ja teadliku lugemisoskuse; 4)kasutab suhtlemisel eakohast ja sobivat kõne- ja kirjakeelt, arvestab suhtlemisel partneriga; 5)osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessi ; 6)kuulab eesmärgistatult, väljendab oma mõtteid; 7)kirjutab mõtestatud lihtsaid lauseid, jutustavaid tekste; 8)kirjutab õpitud keelendite ja keelereeglite piires õigesti ning loetava käekirjaga, vormistab kirjaliku töö korrektselt; 9) jutustab kuuldust, nähtust ja loetust, vajaduse

	korral kasutab juhendi abi; 10) loeb ja eristab eri liiki tekste, analüüsib teksti ülesehitust, keelekasutust ja sisu, avaldab selle kohta arvamust;
12. Tekstiloome. Sõna ja lause ladumine ning kirjutamine. Lause moodustamine, laiendamine ja sidumine tekstiks.	1) jutustab kuuldust, nähtust ja loetust, vajaduse korral kasutab juhendi abi; 2) kirjutab mõtestatud lihtsaid lauseid, jutustavaid tekste; 3) osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessi; 4) kuulab eesmärgistatult, väljendab oma mõtteid; 5) kasutab suhtlemisel eakohast ja sobivat kõne- ja kirjakeelt, arvestab suhtlemisel partneriga; 6) omandab lugemistehnilise vilumuse ja teadliku lugemisoskuse; 7) tunneb joonis- ja kirjatähti, kasutab õigeid tähekujusid, kirjutab loetava käekirjaga; 8) sooritab kirja eelharjutusi, arvestab etteantud juhendi ja juhendamiseiga; 9) kirjutab õpitud keelendite ja keelereeglite piires õigesti ning loetava käekirjaga, vormistab kirjaliku töö korrektselt; 10) loeb ja eristab eri liiki tekste, analüüsib teksti ülesehitust, keelekasutust ja sisu, avaldab selle kohta arvamust; 11) sõnastab teksti kohta küsimusi ja vastab küsimustele;
13. Lugemisoskus. Vabalugemiseks sobivate teoste leidmine eesti, vene ja maailmakirjandusest.	1) omandab lugemistehnilise vilumuse ja teadliku lugemisoskuse; 2) jutustab kuuldust, nähtust ja loetust, vajaduse korral kasutab juhendi abi; 3) loeb ja eristab eri liiki tekste, analüüsib teksti ülesehitust, keelekasutust ja sisu, avaldab selle kohta arvamust; 4) loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest;
14. Sõnavara arendamine. Sõna tähendus(t)e selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtähendusega sõna leidmine.	1) rikastab lugemise kaudu oma sõnavara, kasutab sõnaraamatuid ja leiab sõnaartiklist vajalikku teavet; 2) osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessi ; 3) kuulab eesmärgistatult, väljendab oma mõtteid; 4) kasutab suhtlemisel eakohast ja sobivat kõne- ja kirjakeelt, arvestab suhtlemisel partneriga; 5) omandab lugemistehnilise vilumuse ja teadliku

	lugemisoskuse; 6)jutustab kuuldust, nähtust ja loetust, vajaduse korral kasutab juhendi abi; 7)kujundab lugemise kaudu oma mõtte- ja tundemaailma, jagab lugemiskogemusi;

2.1.4. Õppesisu ja õpitulemused 3. klassis (4 ainetundi nädalas), keelekümblusklassides – 2 tundi

Õppesisu	Õpitulemused
1.Kuulamisoskus. Õpetaja, kaaslaste ja tehnilise vahendiga esitatud teksti kuulamine, suulise juhendi järgi toimimine. Kuuldu ja nähtu kommenteerimine.	1)osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis; 2)kuulab eesmärgistatult, väljendab oma mõtteid;
2.Suhtlemisoskus. Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumine, tänamine) ja viisakusväljendite valik suhtlemisel. Eri teemadel vestlemine, arutamine paaris ja rühmas. Oma suhtumise väljendamine, kaaslaste arvamuse küsimine.	1)osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis; 2)kasutab suhtlemisel eakohast ja sobivat kõne- ja kirjakeelt, arvestab suhtlemisel partneriga;
3.Lugemisoskus. Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendamisel. Käsikirjalise teksti lugemine tahvlilt ja vihikust. Sõna, lause ja teksti lugemine ning sisu mõistmine.	1)osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis; 2)kuulab eesmärgistatult, väljendab oma mõtteid;
4.Sõnavara arendamine. Sõna tähendus(t)e selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtähendusega sõna leidmine. Riimuvate sõnade leidmine.	1)kirjutab mõtestatud lauseid, jutustavaid ja kirjeldavaid tekste; 2)sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, teeb teksti põhjal märkmeid, võrdleb tekste omavahel; 3)rikastab lugemise kaudu oma sõnavara, kasutab sõnaraamatuid ja leiab sõnaartiklist vajalikku teavet.
5.Leksikoloogia ja fraseoloogia. Sõna kui keeleühik. Vanasõnad, kõnekäänud. Sõna kui keeleühik. Vanasõnad, kõnekäänud.	1)jutustab kuuldust, nähtust ja loetust, vajaduse korral kasutab juhendi abi; 2)loeb ja eristab eri liiki tekste, analüüsib teksti ülesehitust, keelekasutust ja sisu, avaldab selle kohta arvamust;
6.Morfeemika (sõna koostis) ja morfoloogia. Juur, eesliide, sufiks, muutelõpp. Sõnatüvi. Nimisõnade käänamine. Omadussõna kääne. Isikulised asesõnad kui sidususvahendid lauses ja tekstis. Tegusõna üldiseloostus. Eessõna üldiseloostus.	1) osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis; 2) kuulab eesmärgistatult ja väljendab oma mõtteid; 3)vormistab lihtsama kirjaliku töö arvutis, järgib õpitud keelereegleid;
7.Süntaks	1) osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis;

Sõnaühendi põhisõna ja laiend. Lause põhitunnused. Lauseliigid suhtluseesmärgi järgi: väit-, käsk- ja küsilauseid.	2) kirjutab mõtestatud lauseid, jutustavaid ja kirjeldavaid tekste; 3) kirjutab õpitud keelendite ja keelereeglite piires õigesti ning loetava käekirjaga, vormistab kirjaliku töö korrektselt; 4) vormistab lihtsama kirjaliku töö arvutis, järgib õpitud keelereegleid;
8. Ortograafia ja interpunktsioon. Täis- ja kaashäälikute õigekiri sõna juurmorfeemis. HE õigekiri tegusõnadega. Eessõnade õigekiri. Poolitamisreeglid.	1) sooritab kirja eelharjutusi, arvestab etteantud juhendi ja juhendamiseiga; 2) kirjutab õpitud keelendite ja keelereeglite piires õigesti ning loetava käekirjaga, vormistab kirjaliku töö korrektselt; 3) vormistab lihtsama kirjaliku töö arvutis, järgib õpitud keelereegleid; eristab helisid, hääli ja häälikuid;
9. Lugemiskogemus. Vabalugemiseks sobivate teoste leidmine eesti, vene ja maailmakirjandusest. Autorite, eakohaselt nende elulugude ning loominguga tutvumine trüki-ja veebitekstide kaudu.	1) rikastab lugemise kaudu oma sõnavara, kasutab sõnaraamatuid ja leiab sõnaartiklist vajalikku teavet. 2) sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, teeb teksti põhjal märkmeid, võrdleb tekste omavahel; 3) valib ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest, kasutab raamatukogu infosüsteemi; vormistab lihtsama kirjaliku töö arvutis, järgib õpitud keelereegleid;
10. Tekstiloomine. Sõna ja lause ladumine ning kirjutamine. Lausete moodustamine, laiendamine ja sidumine tekstiks. Jutule alguse ja lõpu kirjutamine. Ümberjutustuse kirjutamine. Jutu kirjutamine pildi täiendusena.	1) kuulab eesmärgistatult, väljendab oma mõtteid; 2) kirjutab mõtestatud lauseid, jutustavaid ja kirjeldavaid tekste; 3) sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, teeb teksti põhjal märkmeid, võrdleb tekste omavahel;
11. Kirjalik väljendusoskus. Töö vormistamine. Töö vormistamine paberil loetavas käekirjas ja arvutis. Teksti ärakiri tahvlilt ja õpikust. Oma kirjavea parandamine. Tarbetekste (kutse, õnnitlus) kirjutamine näidise järgi.	1) kirjutab õpitud keelendite ja keelereeglite piires õigesti ning loetava käekirjaga, vormistab kirjaliku töö korrektselt; 2) sooritab kirja eelharjutusi, arvestab etteantud juhendi ja juhendamiseiga; 3) rikastab lugemise kaudu oma sõnavara, kasutab sõnaraamatuid ja leiab sõnaartiklist vajalikku teavet.
12. Jutustamis- ja kirjeldamisoskus, suuline väljendusoskus. Jutustava ja kirjeldava teksti ning teabeteksti lugemine. Sümbolite, skeemide, kaartide ja tabelite lugemine.	1) rikastab lugemise kaudu oma sõnavara, kasutab sõnaraamatuid ja leiab sõnaartiklist vajalikku teavet. 2) sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, teeb teksti põhjal märkmeid, võrdleb tekste omavahel; 3) valib ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest, kasutab raamatukogude infosüsteemi;

13. Tekst. Teksti sidusus. Pealkiri, lõigud, jutu ülesehitus: alustus, sisu, lõpetus, loetava kohta küsimuste, kava, skeemi, kaardi koostamine. Suuliste ja kirjalike tekstide mitmekesisus.	1) osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis; 2) omandab lugemistehnilise vilumuse ja teadliku lugemisoskuse; 3) valib ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest, kasutab raamatukogude infosüsteemi;

2.2. Vene keele ja kirjanduse õppe- ja kasvatuseesmärgid II kooliastmes

6. klassi lõpetaja:

- 1) mõistab rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust;
- 2) teadvustab vene keelt kui kogukondliku kultuuri kandjat ja suhtluse vahendit;
- 3) väljendab end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult, kasutab oma keeleoskusi kõnetegevuses;
- 4) kirjutab eesmärgistatult eri liiki tekste eri keskkondades;
- 5) omandab vene keele erinevate lugemisstrateegiate alused;
- 6) kuulab, loeb ja loob eri liiki tekste eesmärgistatult eri keskkondades;
- 7) analüüsib ja hindab eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste;
- 8) tunneb eri laadis ja žanris tekstide ülesehitust ning mõistab nende sisu;
- 9) kujundab lugemise kaudu hoiakuid ja tõekspidamisi, väärtustab lugemist;
- 10) arendab lugedes oma sõnavara.

2.2.1. Vene keele ja kirjanduse õpitulemused ja õppesisu II kooliastmes

6. klassi lõpetaja:

- 1) järgib tänapäeva vene kirjakeele ja kõneetiketi norme;
- 2) eristab keelevariante, toob näiteid nende kasutusest;
- 3) esitab oma mõtteid vabalt, loogiliselt ja sidusalt, teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt suuliselt;
- 4) väljendab oma mõtteid vabalt, loogiliselt ja sidusalt, teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt kirjalikult;
- 5) valib juhendamise abil eesmärgile ja olukorrale vastava suhtluskanali ja -viisi;
- 6) kirjutab õigesti õpitud ortogrammidega sõnu ja kirjavahemärgistab õigesti õpitud punktogrammidega lauseid;
- 7) kirjeldab vene keele häälikusüsteemi, eristab sõnaliike ning põhilisi käänd- ja pöörsõna vorme;
- 8) leiab ja hindab kriitiliselt teavet erinevatest kirjalikest allikatest ning kasutab leitud (usaldusväärset) informatsiooni enda tekstides;
- 9) hindab kuuldu informatsiooni usaldusväärset;
- 10) annab tekstile või seisukohale põhjendatud tagasisidet, väljendab loetu põhjal enda seisukohti ja väärtushoiakuid;
- 11) valib ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest;
- 12) teeb loetust kokkuvõtte ning annab lugemissoovitusi kaaslasele;
- 13) loeb mõtestatult, nimetab teksti teema ja sõnastab lühidalt peamõtte;
- 14) sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, avaldab arvamust, sõnastab järelduse;
- 15) jutustab ja kirjutab loetust, nähtust ning kuuldu, suhtleb kaaslasega ja rühmas;
- 16) lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös;
- 17) loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste;
- 18) valib lugemise eesmärgile sobiva lugemisviisi;
- 19) tunneb teabekeskondi ning visuaalseid ja tekstilisi infoallikaid, leiab neist vajaliku teabe;
- 20) kavandab oma tekstide kirjutamist, täiendab ja muudab oma teksti, loeb kirjutatu üle ja teeb parandusi, vormistab korrektse töö nii käsikirjas kui ka arvutis;

- 21) esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekande;
- 22) kirjutab eesmärgipäraselt ja olukohaselt eri liiki eakohaseid tekste;
- 23) rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ja -analüüsis;
- 24) kasutab õigekirja kontrollimiseks ja tähenduste leidmiseks trüki- ja digisõnastikke, leiab sõnaartiklist vajaliku teabe.

2.2.2. Õppesisu ja õpitulemused 4. klassis (3 ainetundi nädalas + 1 tund valikainena, keelekümlusklassides – 3 tundi)

Õppesisu	Õpitulemused
Kirjakeele mõiste Keelenormi mõiste ja variatiivsus. Kõnekultuur. Vene keele trüki- ja veebisõnastikud.	• järgib tänapäeva vene kirjakeele ja kõneetiketi norme; • rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ja -analüüsis; • kasutab õigekirja kontrollimiseks ja tähenduste leidmiseks trüki- ja digisõnastikke.
Leksikoloogia ja fraseoloogia. Sünonüümid. Antonüümid. Homonüümid. Mitmetähenduslikud sõnad. Fraseologismid.	• lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös; • loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutabelisi ning huvivaldkondade tekste • esineb suuliselt, võtab sõna;
Morfoloogia ja sõnamoodustus. Nimisõna: käänduvad nimisõnad. Omadussõna iseloomustus. Omadussõnade täis- ja lühivormid. Isikuliste asesõnade käänamine. Tegusõnade pööramine.	• valib juhendamise abil eesmärgile ja olukorrale vastava suhtluskanali ja -viisi; • lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös; • esineb suuliselt, võtab sõna • kasutab õigekirja kontrollimiseks ja tähenduste leidmiseks trüki- ja digisõnastikke. • kirjeldab vene keele häälikusüsteemi, eristab sõnaliike ning põhilisi käänd- ja pöörd sõna vorme;
Süntaks. Sõnaühendi struktuur. Lause. Lause pealiikmed ja kõrvalliikmed. Liht- ja laiendatud laused. Samaliigilised lauseliikmed. Liht- ja liitlause. Üte.	• järgib tänapäeva vene kirjakeele ja kõneetiketi norme; • väljendab oma mõtteid teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt kirjalikult; • valib juhendamise abil eesmärgile ja olukorrale vastava suhtluskanali ja -viisi; • kirjutab õigesti õpitud ortogrammidega sõnu ja kirjavahemärgistab õigesti õpitud punktogrammidega lauseid • lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös;
Ortograafia ja interpunktsioon. Sõna juurmorfeemi õigekiri. Sõnalõppude õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. HE kokku- ja lahkukirjutamine tegusõnadega. Samaliigiliste sõnade ja üte eraldamine kirjavahemärkidega. Interpunktsioon liitlausetes	• järgib tänapäeva vene kirjakeele ja kõneetiketi norme; • valib juhendamise abil eesmärgile ja olukorrale vastava suhtluskanali ja -viisi; • kirjutab õigesti õpitud ortogrammidega sõnu ja kirjavahemärgistab õigesti õpitud punktogrammidega lauseid; • lahendab lihtsamaid probleemülesandeid

	paaris- ja rühmatöös; • rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ja -analüüsis;
Tekst. Tekstiliigid: instruksioon, käsikirjas kirjatatud teade, SMS-teade, e-kiri, jutustus, luuletus. Kommunikatsioon internetis. Tarbe- ja õppetekstide mõtestatud lugemine. Teksti teema ja peamõtte. Dialog. Monoloog.	• kirjutab õigesti õpitud ortogrammidega sõnu ja kirjavahemärgistab õigesti õpitud punktogrammidega lauseid • leiab teavet erinevatest kirjalikest allikatest ning kasutab leitud informatsiooni enda tekstides; • loeb mõtestatult, nimetab teksti teema ja sõnastab lühidalt peamõtte; • sõnastab teksti kohta küsimusi ja avaldab arvamust • loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste; • tunneb teabekeskondi ning visuaalseid ja tekstilisi infoallikaid; • kavandab oma tekstide kirjutamist, täiendab ja muudab oma teksti, loeb kirjutatu üle ja teeb parandusi, vormistab korrektse töö nii käsikirjas kui ka arvutis; • rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ja -analüüsis; • kasutab õigekirja kontrollimiseks ja tähenduste leidmiseks trüki- ja digisõnastikke.
Sõnavara kasutamine erinevates tekstides. Teksti koostamine ja kirjutamine. Lihtsama teksti toimetamine. Omaloomingulise töö kirjutamine (jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava põhjal, fantaasiajutt).	• järgib tänapäeva vene kirjakeele ja kõneetike norme; • esitab oma mõtteid teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt suuliselt; • väljendab oma mõtteid teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt kirjalikult; • kirjutab õigesti õpitud ortogrammidega sõnu ja kirjavahemärgistab õigesti õpitud punktogrammidega lauseid; • leiab teavet erinevatest kirjalikest allikatest ning kasutab leitud informatsiooni enda tekstides; • sõnastab teksti kohta küsimusi ja avaldab arvamust; • jutustab ja kirjutab loetust, nähtust ning kuuldust, suhtleb kaaslasega ja rühmas; • kavandab oma tekstide kirjutamist, täiendab ja muudab oma teksti, loeb kirjutatu üle ja teeb parandusi, vormistab korrektse töö nii käsikirjas kui ka arvutis; • esineb suuliselt, võtab sõna; • rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ja -analüüsis;
Lugemiskogemus. Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, kokkuvõtte tegemine. Raamatust kokkuvõtte	• esitab oma mõtteid teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt suuliselt; • väljendab loetu põhjal enda seisukohti ja

ning raamatu kohta lugemissoovituse väljendamine. Sõnavara ja suulise kõne arendamine. Ilukirjanduse teoste leksika aktiveerimine, sõnavara laiendamine. Oma arvamuse väljendamine.	väärtushoiakuid; • valib lapsevanema ja õpetajate abiga ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest; • teeb loetust kokkuvõtte ning annab lugemissoovitusi kaaslastele; • loeb mõtestatult, nimetab teksti teema ja sõnastab lühidalt peamõtte; • sõnastab teksti kohta küsimusi ja avaldab arvamust; • jutustab ja kirjutab loetust, nähtust ning kuuldust, suhtleb kaaslasega ja rühmas; • lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös; 1 • loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste;

2.2.3. Õppesisu ja õpitulemused 5. klassis

Vene keel (3 ainetundi nädalas)

Õppesisu	Õpitulemused
1. Üldteadmised vene keele kohta Kirjakeele mõiste. Keelenormi mõiste ja variatiivsus. Kõnekultuur. Vene keele trüki- ja veebisõnastikud	• saab kuulates aru mitmesuguste tekstide sisust; • järgib tänapäeva vene kirjakeele ja kõneetiketi norme; • eristab keelevariante, toob näiteid nende kasutusest; • esitab oma mõtteid loogiliselt ja sidusalt, teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt suuliselt; • väljendab oma mõtteid loogiliselt ja sidusalt, teemale ja suhtlusolukorrale vastav • loeb teksti ilmekalt, õige intonatsiooniga ning vene kirjakeele hääldusnormide järgi; • kirjutab eesmärgipäraselt ja olukohaselt eri liike eakohaseid tekste;
2. Foneetika. Graafika. Ortoeopia. Häälikumuutused kõnes. Vene keele hääldus.	• järgib tänapäeva vene kirjakeele ja kõneetiketi norme; • eristab keelevariante, toob näiteid nende kasutusest; • loeb teksti ilmekalt, õige intonatsiooniga ning vene kirjakeele hääldusnormide järgi; • esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekande; • kirjutab õigesti õpitud ortogrammidega sõnu ja kirjavahemärgistab õigesti õpitud punktogrammidega lauseid.
3. Morfoloogia ja sõnamoodustus. Nimisõna: ebareeglipäraselt käänduvad ning	• täidab audioteksti põhjal mitmesuguseid ülesandeid.

käändumatud nimisõnad. Omadussõna: kvalitatiivsed, relatiivsed ning possessiivsed omadussõnad. Omadussõnade võrdlusastmed. Asesõnade käänamine ja liigitus. Tegusõna: perfektiivsed ja imperfektiivsed tegusõnad. Tegusõna kõneviisid.	• väljendab oma mõtteid loogiliselt ja sidusalt, teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt kirjalikult;• valib juhendamise abil eesmärgile ja olukorrale vastava suhtluskanali ja -viisi;• loeb mõtestatult, nimetab teksti teema ja sõnastab lühidalt peamõtte;• kirjutab õigesti õpitud ortogrammidega sõnu ja kirjavahemärgistab õigesti õpitud punktogrammidega lauseid;• kirjeldab vene keele häälikusüsteemi, eristab sõnaliike ning põhilisi käänd- ja pöörd sõna vorme;
4. Leksikoloogia ja fraseoloogia Sünonüümid. Antonüümid. Homonüümid. Mitmetähenduslikud sõnad.	• saab kuulates aru mitmesuguste tekstide sisust;• määrab audioteksti teema ja peamise mõtte; täidab audioteksti põhjal mitmesuguseid ülesandeid.• Teksti koostamine ja kirjutamine.• Lihtsama teksti toimetamine. –• Omaloomingulise töö kirjutamine (jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava põhjal, fantaasiajutt).• järgib tänapäeva vene kirjakeele norme;• järgib kõneetiketi norme.• Ilukirjanduse teoste leksika aktiveerimine, sõnavara laiendamine. Oma arvamuse väljendamine ja põhjendamine• kirjutab õigesti õpitud ortogrammidega sõnu ja kirjavahemärgistab õigesti õpitud punktogrammidega lauseid; • järgib kirjalikku teksti luues vene kirjakeele grammatikanorme.
5. Ortograafia ja interpunktsioon. Täis- ja kaashäälikute õigekiri sõna lihttüves ja eesliidetes. Sufiksrite õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. Sõnalõppude õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. Tähed H ja HH eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades HE ja HI kokku- ja lahkukirjutamine eri sõnaliikidesse kuuluvate sõnadega.	• saab kuulates aru mitmesuguste tekstide sisust;• määrab audioteksti teema ja peamise mõtte; täidab audioteksti põhjal mitmesuguseid ülesandeid.• esitab oma mõtteid järjekindlalt, loogiliselt ja sidusalt ning teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt;• loob dialoogilisi ja monoloogilisi tekste (kirjeldus, jutustus, arutlus), pidades silmas teksti ülesehituse reegleid;• järgib tänapäeva vene kirjakeele norme;• järgib kõneetiketi norme.• loeb tabeleid, saab aru diagrammidest, skeemidest ja tingtähistest ning kasutab neid oma teksti koostades;

	• oskab määrata teksti teema, aiiteemad ja peamise mõtte, teeb vahet fakti ja arvamuse ning põhilise ja teisejärgulise info vahel; • kasutab tekstiga töötades erinevaid lugemisviise; • oskab leida teavet erinevatest kirjalikest allikatest ning kasutab sõnaramatuid ja teatmeteoseid; • järgib kirjalikku teksti luues vene kirjakeele grammatikanorme.
6. Tekst. Tekstiliigid: instruktsioon, käsikirjas kirjatatud teade, SMS-teade, e-kiri, jutustus, luuletus, näidend. Kommunikatsioon internetis (jututuba, foorum) ja seal kasutatavad tekstiliigid. Tarbe- ja õppetekstide mõtestatud lugemine. Teksti teema, allteemad ja peamõtte. Tekstitüübid: kirjeldus, jutustus, arutlus.	• määrab audioteksti teema ja peamise mõtte; • täidab audioteksti põhjal mitmesuguseid ülesandeid • esitab oma mõtteid loogiliselt ja sidusalt, teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt suuliselt • teeb loetust kokkuvõtte ning annab lugemissoovitusi kaaslastele • loeb mõtestatult, nimetab teksti teema ja sõnastab lühidalt peamõtte; • loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste • sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, avaldab arvamust; • kirjutab õigesti õpitud ortogrammidega sõnu ja kirjavahemärgistab õigesti õpitud punktogrammidega lauseid; • jutustab ja kirjutab loetust, nähtust ning kuuldust, suhtleb kaaslasega ja rühmas;
7. Sõnavara kasutamine erinevates tekstides. Teksti koostamine ja kirjutamine. Lihtsama teksti toimetamine. Omaloomingulise töö kirjutamine (jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava põhjal, fantaasiajutt).	• esitab oma mõtteid järjekindlalt, loogiliselt ja sidusalt ning teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt; • loob dialoogilisi ja monoloogilisi tekste (kirjeldus, jutustus, arutlus), pidades silmas teksti ülesehituse reegleid; • oskab koostada tekstist lühikese ja ammendava ümberjutustuse; • jutustab loetust, nähtust ja kuuldust, suheldes kaaslasega või rühmas; • esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekande; • järgib tänapäeva vene kirjakeele norme; • järgib kõneetiketi norme. • loeb tabelleid, saab aru diagrammidest, skeemidest ja tingtähistest ning kasutab neid oma teksti koostades; • oskab leida teavet erinevatest kirjalikest allikatest ning kasutab

	sõnaramatuid ja teatmeteoseid; oskab vajalikku materjali otsides orienteeruda raamatute pealkirjades ja tinglikes tähistustes ning viiteaparatuuris. kirjutab eesmärgipäraselt ja olukohaselt eri liike eakohaseid tekste; kasutab õigekirja kontrollimiseks ja tähenduste leidmiseks trüki- ja digisõnastikke, leiab kirjutab õigesti õpitud ortogrammidega sõnu ja kirjavahemärgistab õigesti õpitud punktogrammidega lauseid; leiab ja hindab kriitiliselt teavet erinevatest kirjalikest allikatest ning kasutab leitud (usaldusväärset) informatsiooni enda tekstides;
8. Lugemiskogemus. Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, kokkuvõtte tegemine. Raamatust kokkuvõtte ning raamatu kohta lugemissoovituse kirjutamine.	valib ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest teeb loetust kokkuvõtte ning annab lugemissoovitusi kaaslastele; loeb mõtestatult, nimetab teksti teema ja sõnastab lühidalt peamõtte loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste;
9. Sõnavara ja suulise kõne arendamine. Ilukirjanduse teoste leksika aktiveerimine, sõnavara laiendamine. Oma arvamuse väljendamine ja põhjendamine.	täidab audioteksti põhjal mitmesuguseid ülesandeid esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekande; sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, avaldab arvamust; valib juhendamise abil eesmärgile ja olukorrale vastava suhtluskanali ja -viisi;

2.2.4. Õppesisu ja õpitulemused 6. klassis (2 tundi nädalas)

Vene keel

Õppesisu	Õpitulemused
1. Kirjakeele mõiste. Keelenormi mõiste ja variatiivsus. Kõnekultuur. Vene keele trüki- ja veebisõnastikud.	järgib tänapäeva vene kirjakeele ja kõneetiketi norme; eristab keelevariante, toob näiteid nende kasutusest; loeb mõtestatult, nimetab teksti teema ja sõnastab lühidalt peamõtte; kasutab õigekirja kontrollimiseks ja tähenduste leidmiseks trüki- ja digisõnastikke, leiab sõnaartiklist vajaliku teabe.
2. Leksikoloogia ja fraseoloogia. Paronüümid. Oma- ja laensõnad. Vananenud sõnad ja neologismid. Üldkasutatav leksika ja	järgib tänapäeva vene kirjakeele ja kõneetiketi norme; lahendab lihtsamaid probleemülesandeid

piiratud kasutusega leksika.	paaris- ja rühmatöös; • esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekande;• kasutab õigekirja kontrollimiseks ja tähenduste leidmiseks trüki- ja digisõnastikke, leiab sõnaartiklist vajaliku teabe;• esitab oma mõtteid vabalt, loogiliselt ja sidusalt, teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt suuliselt;• väljendab oma mõtteid vabalt, loogiliselt ja sidusalt, teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt kirjalikult;
3. Morfoloogia ja sõnamoodustus. Arvsõnade iseloomustus. Määrsõnade iseloomustus. Eessõnad iseloomustus. Sidesõnad üldiseloomustus. Abisõnad iseloomustus. Hüüdsõnad.	• järgib tänapäeva vene kirjakeele ja kõneetiketi norme;• eristab keelevariante, toob näiteid nende kasutusest;• esitab oma mõtteid vabalt, loogiliselt ja sidusalt, teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt suuliselt;• väljendab oma mõtteid vabalt, loogiliselt ja sidusalt, teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt kirjalikult;• sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, avaldab arvamust, sõnastab järelduse;• jutustab ja kirjutab loetust, nähtust ning kuuldust, suhtleb kaaslasega ja rühmas;• lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös;• esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekande;• kasutab õigekirja kontrollimiseks ja tähenduste leidmiseks trüki- ja digisõnastikke, leiab sõnaartiklist vajaliku teabe.
4. Süntaks Samaliigilised lauseliikmed. Liht- ja liitlause.	• järgib tänapäeva vene kirjakeele ja kõneetiketi norme;• eristab keelevariante, toob näiteid nende kasutusest;• esitab oma mõtteid vabalt, loogiliselt ja sidusalt, teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt suuliselt;• väljendab oma mõtteid vabalt, loogiliselt ja sidusalt, teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt kirjalikult;• sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, avaldab arvamust, sõnastab järelduse;• jutustab ja kirjutab loetust, nähtust ning kuuldust, suhtleb kaaslasega ja rühmas;

	• lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös; • esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekande;
5. Ortograafia ja interpunktsioon. Täis- ja kaashäälikute õigekiri sõna lihttüves ja eesliidetes. Sufiksrite õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. HE ja HI kokku- ja lahkukirjutamine eri sõnaliikidesse kuuluvate sõnadega. Arvsõnade õigekiri. Määrsõnade õigekiri. Eessõnade õigekiri. Samaliigiliste sõnade eraldamine kirjavahemärkidega. Interpunktsioon liitlausetes.	• järgib tänapäeva vene kirjakeele ja kõneetiketi norme; • eristab keelevariante, toob näiteid nende kasutusest; • esitab oma mõtteid vabalt, loogiliselt ja sidusalt, teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt suuliselt; • väljendab oma mõtteid vabalt, loogiliselt ja sidusalt, teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt kirjalikult; • kirjutab õigesti õpitud ortogrammidega sõnu ja kirjavahemärgistab õigesti õpitud punktogrammidega lauseid; • kirjeldab vene keele häälikusüsteemi, eristab sõnaliike ning põhilisi käänd- ja pöörd sõna vorme; • lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös; • tunneb teabekeskondi ning visuaalseid ja tekstilisi infoallikaid, leiab neist vajaliku teabe; • rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ja -analüüsis; • kasutab õigekirja kontrollimiseks ja tähenduste leidmiseks trüki- ja digisõnastikke, leiab sõnaartiklist vajaliku teabe.
6. Tekst Tekstiliigid: instruktsioon, SMS-teade, e-kiri, allkirjastatud dokument, jutustus, luuletus, näidend. Kommunikatsioon internetis (jututuba, foorum, blogid) ja seal kasutatavad tekstiliigid. Tarbe- ja õppetekstide mõtestatud lugemine. Teksti teema, allteemad ja peamõtte. Tekstitüübid: kirjeldus, jutustus, arutlus.	• loeb mõtestatult, nimetab teksti teema ja sõnastab lühidalt peamõtte; • sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, avaldab arvamust, sõnastab järelduse; • jutustab ja kirjutab loetust, nähtust ning kuuldust, suhtleb kaaslasega ja rühmas; • loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste; • valib lugemise eesmärgile sobiva lugemisviisi; • tunneb teabekeskondi ning visuaalseid ja tekstilisi infoallikaid, leiab neist vajaliku teabe;
7. Sõnavara kasutamine erinevates tekstides. Teksti koostamine, kirjutamine ja toimetamine. Omaloomingulise töö kirjutamine (jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava	• järgib tänapäeva vene kirjakeele ja kõneetiketi norme; • kavandab oma tekstide kirjutamist, täiendab ja muudab oma teksti, loeb kirjutatu üle ja teeb parandusi, vormistab

põhjal, fantaasiajutt).	korrektse töö nii käsikirjas kui ka arvutis;kirjutab eesmärgipäraselt ja olukohaselt eri liiki eakohaseid tekste;rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ja -analüüsis;
8. Lugemiskogemus. Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, kokkuvõtte tegemine. Raamatust kokkuvõtte ning raamatu kohta lugemissoovituse kirjutamine	valib ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest;teeb loetust kokkuvõtte ning annab lugemissoovitusi kaaslastele;loeb mõtestatult, nimetab teksti teema ja sõnastab lühidalt peamõtte;jutustab ja kirjutab loetust, nähtust ning kuuldust, suhtleb kaaslasega ja rühmas;loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste;valib lugemise eesmärgile sobiva lugemisviisi;kavandab oma tekstide kirjutamist, täiendab ja muudab oma teksti, loeb kirjutatu üle ja teeb parandusi, vormistab korrektse töö nii käsikirjas kui ka arvutisleiab ja hindab kriitiliselt teavet erinevatest kirjalikest allikatest ning kasutab leitud (usaldusväärset) informatsiooni enda tekstides;hindab kuuldud informatsiooni usaldusväärset.
9. Sõnavara ja suulise kõne arendamine. Ilukirjanduse teoste leksika aktiveerimine, sõnavara laiendamine. Oma arvamuse väljendamine ja põhjendamine.	esitab oma mõtteid vabalt, loogiliselt ja sidusalt, teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt suuliselt;väljendab oma mõtteid vabalt, loogiliselt ja sidusalt, teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt kirjalikult;annab tekstile või seisukohale põhjendatud tagasisidet, väljendab loetu põhjal enda seisukohti ja väärtushoiakuid;esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekand.

2.3. Vene keele ja kirjanduse õppe- ja kasvatusesmärgid III kooliastmes

9. klassi lõpetaja:

- 1) mõistab rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust;
- 2) teadvustab vene keelt kui kogukondliku kultuuri kandjat ja suhtluse vahendit;
- 3) väljendab end selgelt, asjakohaselt ja keeleliselt korrektselt nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- 4) kirjutab eesmärgistatult ja keeleliselt korrektselt eri liiki tekste eri allikate toel ning eri keskkondades;
- 5) kuulab, loeb ja loob eri liiki tekste eesmärgistatult eri keskkondades;
- 6) analüüsib ja hindab kriitiliselt eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste, arvestab intellektuaalomandiga;
- 7) tunneb eri laadis ja žanris tekstide ülesehitust ning mõistab nende sisu;
- 8) kujundab lugemise kaudu hoiakuid ja tõekspidamisi,
- 9) arendab lugedes oma sõnavara.

2.3.1. Vene keele ja kirjanduse õpitulemused ja õppesisu III kooliastmes

9.klassi lõpetaja:

- 1) väärtustab vene keelt emakeelena ja ühena maailma keeltest;
- 2) suhtub austusega teiste keelte ja inimeste erinevustesse ning eripärase;
- 3) arvestab suhtlemisel eesmärki ja olukorda, valdab kõnekultuuri;
- 4) nimetab suulise ja kirjaliku kõne erijooni ning eristab kirjakeelt argikeelest;
- 5) järgib kirjutamisel õpitud õigekirjanorme ja keelereegleid;
- 6) kasutab digitaalset kirjaoskust, loob tekste erinevates keskkondades, arvestab suhtlusetiketti;
- 7) annab suulisele või kirjalikule tekstile põhjendatud tagasisidet, väljendab loetu põhjal enda seisukohti ja väärtushoiakuid;
- 8) arutleb eakohastel teemadel, lahendab keelealaseid probleemülesandeid ning osaleb diskussioonis;
- 9) eristab ja analüüsib kuuldu ja loetu põhjal peamist informatsiooni ning olulisi seisukohti;
- 10) teeb kuuldust ja loetust kokkuvõtte nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- 11) esitab loetu põhjal küsimusi, teeb järeldusi ning annab hinnanguid;
- 12) sõnastab probleemi, väljendab oma arvamust, esitab argumente ja toob näiteid;
- 13) loeb tabelleid, diagramme, skeeme ja tingtähiseid ning kasutab neid enda koostatud tekstides;
- 14) hindab kriitiliselt suhtlusmooduseid, sh visuaalset, kuuldelist, žestilist ja tekstilist osa;
- 15) teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, liigist, eesmärgist, autorist ja suhtlusolukorrast;
- 16) koostab jutustavaid, kirjeldavaid ja arutlevaid tekste ning esitab neid;
- 17) ehitab teksti üles vastuvõtjat arvestades, järjestab ja seostab info loogiliselt ning valdab peamisi tekstisidususvõtteid;
- 18) kirjutab ja valmistub esinemiseks etappide kaupa;
- 19) esineb suuliselt (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne);
- 20) analüüsib enda ja teiste keelevahendite valiku sobivust olukorrast lähtudes;
- 21) vormistab korrektselt eri liiki tekste, arvestab olukorda ja adressaati, järgib keelenorme ja vormistusnõudeid;
- 22) iseloomustab peamisi tekstiliike, nende põhijooni ning kasutamise võimalusi;
- 23) teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, -liigist ja autorist;
- 24) leiab õigekirjajuhiseid veebist ning sõna- ja käsiraamatutest, kasutab arvuti õigekirjakorrektorit ja hindab kriitiliselt õigekeelsussoovitusi;
- 25) rikastab lugemise kaudu oma sõnavara ning kasutab mitmekesiseid grammatilisi tarindeid.

2.3.2. Õppesisu ja õpitulemused 7. klassis (1 tund nädalas)

Vene keel

Õppesisu	Õpitulemused
Foneetika. Ortoeepia. Sõnarõhu rasked juhud. Ortoeepiasõnastikud.	• väärtustab vene keelt emakeelena ühena maailma keeltest;• järgib kirjutamisel õpitud õigekirjanorme ja keelereegleid• esineb suuliselt (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne);
Morfoloogia. Tegusõna vormid. Kesk sõna grammatilised tunnused. Oleviku ja mineviku kesk sõnad. Aktiivi ja passiivi kesk sõnad. Passiivi kesk sõna täis- ja lühivormid. Kesk sõnaühendid. Kesk sõna süntaktilised funktsioonid. Kesk sõna kõnes kasutamise normid. Gerundium (des-vorm). Gerundiumi	• väärtustab vene keelt emakeelena ühena maailma keeltest;• järgib kirjutamisel õpitud õigekirjanorme ja keelereegleid• esineb suuliselt (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne);• vormistab korrektselt eri liiki tekste,

grammatilised tunnused. Perfektiivne gerundium ja des-gerundium (imperfektiivne aspekt). Gerundiumiga sõnaühendid. Gerundiumi süntaktilised funktsioonid. Gerundiumi kõnes kasutamise normid. HE kokku- ja lahkukirjutamine kesksõnade ning gerundiumiga. Kesksõnade suffiksitate õiguskiri. Interpunktioon kesksõnaühendil. Lauseliikmete kirjavahemärkidega eraldamine. Vene keele trüki- ja veebisõnastikud.	arvestab olukorda ja adressaati, järgib keelenorme ja vormistusnõudeid; • esitab loetu põhjal küsimusi, teeb järeldusi ning annab hinnanguid; • oeb tabeleid, diagramme, skeeme ja tingtähiseid ning kasutab neid enda koostatud tekstides; • koostab jutustavaid, kirjeldavaid ja arutlevaid tekste ning esitab neid; • vormistab korrektselt eri liiki tekste, arvestab olukorda ja adressaati, järgib keelenorme ja vormistusnõudeid; • teeb kuuldust ja loetust kokkuvõtte nii suuliselt kui ka kirjalikult; • loeb tabeleid, diagramme, skeeme ja tingtähiseid ning kasutab neid enda koostatud tekstides; • leiab õigekirjajuhiseid veebist ning sõna- ja käsiraamatutest, kasutab arvuti õigekirjakorrektorit • rikastab lugemise kaudu oma sõnavara.
Süntaks. Sõnade ühendamise normid (leksikaalsed, grammatilised, stilistilised). Lihtlause laiendamine.	• järgib kirjutamisel õpitud õigekirjanorme ja keelereegleid • esineb suuliselt (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne); • vormistab korrektselt eri liiki tekste, arvestab olukorda ja adressaati, järgib keelenorme ja vormistusnõudeid; • esitab loetu põhjal küsimusi, teeb järeldusi ning annab hinnanguid; • koostab jutustavaid, kirjeldavaid ja arutlevaid tekste ning esitab neid; • vormistab korrektselt eri liiki tekste, arvestab olukorda ja adressaati, järgib keelenorme ja vormistusnõudeid; • teeb kuuldust ja loetust kokkuvõtte nii suuliselt kui ka kirjalikult; • leiab õigekirjajuhiseid veebist ning sõna- ja käsiraamatutest, kasutab arvuti õigekirjakorrektorit • rikastab lugemise kaudu oma sõnavara.
Tekst. Peamised tekstiliigid (tarbe-, teabe- ja meediatekstitid), nende eesmärgid ning keelekasutus. Tarbetekstidest olulise info leidmine. Teabetekstide (õpikutekst) eesmärk, tunnused ning ülesehitus. Eri liiki tekstide lugemine ja võrdlemine. Teabe ning ilukirjanduse tekstide tõlgendamine, analüüsimine ja hindamine.	• väärtustab vene keelt emakeelena ühena maailma keeltest; • järgib kirjutamisel õpitud õigekirjanorme ja keelereegleid • esineb suuliselt (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne); • vormistab korrektselt eri liiki tekste,

Tekstid elektroonilises keskkonnas.	arvestab olukorda ja adressaati, järgib keelenorme ja vormistusnõudeid; • esitab loetu põhjal küsimusi, teeb järeldusi ning annab hinnanguid; • loeb tabeleid, diagramme, skeeme ja tingtähiseid ning kasutab neid enda koostatud tekstides; • koostab jutustavaid, kirjeldavaid ja arutlevaid tekste ning esitab neid; • esineb suuliselt (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne); • vormistab korrektselt eri liiki tekste, arvestab olukorda ja adressaati, järgib keelenorme ja vormistusnõudeid; • täidab audioteksti põhjal erinevaid suulisi ülesandeid. • loeb ja analüüsib erinevaid tekste; • teeb kuuldust ja loetust kokkuvõtte nii suuliselt kui ka kirjalikult; • leiab õigekirjajuhiseid veebist ning sõna- ja käsiraamatutest, kasutab arvuti õigekirjakorrektorit • rikastab lugemise kaudu oma sõnavara.
Suuline ja kirjalik suhtlus. Kirjaliku ja suulise keelekasutuse eripära. Suhtluseesmärkidele sobivate keelendite valimine kõnelemisel ja kirjutamisel. Suhtlemine rühmas, sõna saamine, kõnejärje hoidmine. Esinemine etteantud teemal. Meilivahetus, meili kirjutamine ja keelevahendite valik. Veebisuhtluse eesmärgid, võimalused ja ohud. Keeleviisakus ja -väärikus	• väärtustab vene keelt emakeelena ühena maailma keeltest; • järgib kirjutamisel õpitud õigekirjanorme ja keelereegleid • esineb suuliselt (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne); • koostab jutustavaid, kirjeldavaid ja arutlevaid tekste ning esitab neid; • esineb suuliselt (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne); • teeb kuuldust ja loetust kokkuvõtte nii suuliselt kui ka kirjalikult; • rikastab lugemise kaudu oma sõnavara
Teabeallikad, alustekstid, tekstiloome. Veebist ja trükistest teabe otsimine. Tekstid elektroonilises keskkonnas.	• vormistab korrektselt eri liiki tekste, arvestab olukorda ja adressaati, järgib keelenorme ja vormistusnõudeid; • esitab loetu põhjal küsimusi, teeb järeldusi ning annab hinnanguid; • loeb tabeleid, diagramme, skeeme ja tingtähiseid ning kasutab neid enda koostatud tekstides; • loeb ja analüüsib erinevaid tekste; • teeb kuuldust ja loetust kokkuvõtte nii suuliselt kui ka kirjalikult; • leiab õigekirjajuhiseid veebist ning sõna- ja käsiraamatutest, kasutab arvuti

	õigekirjakorrektorit rikastab lugemise kaudu oma sõnavara

2.3.3. Õppesisu ja õpitulemused 8. klassis (1 tund nädalas)

Vene keel

Õppesisu	Õpitulemused
1. Vene keel ühiskonnas. Vene keel maailma teiste keelte seas.	väärtustab vene keelt emakeelena ja ühena maailma keeltest; suhtub austusega teiste keelte ja inimeste erinevustesse ning eripärasse; rikastab lugemise kaudu oma sõnavara ning kasutab mitmekesiseid grammatilisi tarindeid.
2. Morfoloogia. Isikuta tegusõnad.	järgib kirjutamisel õpitud õigekirjanorme ja keelereegleid; loeb tabeleid, diagramme, skeeme ja tingtähiseid ning kasutab neid enda koostatud tekstides; rikastab lugemise kaudu oma sõnavara ning kasutab mitmekesiseid grammatilisi tarindeid.
3. Süntaks. Aluse tekstifunktsioonid. Öeldise tekstifunktsioonid. Täiend, lisand, sihitis, määruse liigid. Lihtlause laiendamine (lauselühendid, sõnad ja konstruktsioonid, mis lauseliikmete hulka ei kuulu). Kiilsõnad ja kiillaused Lihtlause laiendamine. Otsekõne. Dialog.	järgib kirjutamisel õpitud õigekirjanorme ja keelereegleid; loeb tabeleid, diagramme, skeeme ja tingtähiseid ning kasutab neid enda koostatud tekstides; leiab õigekirjajuhiseid veebist ning sõna- ja käsiraamatutest, kasutab arvuti õigekirjakorrektorit ja hindab kriitiliselt õigekeelsussoovitusi; rikastab lugemise kaudu oma sõnavara ning kasutab mitmekesiseid grammatilisi tarindeid.
4. Ortograafia ja interpunktsioon. Lauseliikmete kirjavahemärkidega eraldamine. Vahemärgid koondlausetes, komplitseeritud lausetes. Vene keele trüki- ja veebisõnastikud.	järgib kirjutamisel õpitud õigekirjanorme ja keelereegleid; loeb tabeleid, diagramme, skeeme ja tingtähiseid ning kasutab neid enda koostatud tekstides; leiab õigekirjajuhiseid veebist ning sõna- ja käsiraamatutest, kasutab arvuti õigekirjakorrektorit ja hindab kriitiliselt õigekeelsussoovitusi;

	rikastab lugemise kaudu oma sõnavara ning kasutab mitmekesiseid grammatilisi tarindeid.
5. Suuline ja kirjalik suhtlus. Kirjaliku ja suulise keelekasutuse eripära. Suhtluseesmärkidele sobivate keelendite valimine kõnelemisel ja kirjutamisel. Suhtlemine rühmas, sõna saamine, kõnejärje hoidmine. Rühmas arvamuse avaldamine ja põhjendamine. Diskussioon. Kompromissi leidmine ning kaaslaste arvamuse täiendamine. Kaaslaste tööle põhjendatud hinnangu andmine. Esinemine etteantud teemal. Ettekande ja kõne koostamine, näitlikustamine ja esitamine. Meilivahetus, meili kirjutamine ja keelevahendite valik. Veebisuhtluse eesmärgid, võimalused ja ohud. Veebisuhtluskanalid: jututoad, vlogid, kommentaarid. Veebis kommenteerimine. Keeleviisakus ja -väärikus. Anonüümsuse mõju keelekasutusele.	arvestab suhtlemisel eesmärki ja olukorda, valdab kõnekultuuri; 4) nimetab suulise ja kirjaliku kõne erijooni ning eristab kirjakeelt argikeelest;kasutab digitaalset kirjaoskust, loob tekste erinevates keskkondades, arvestab suhtlusetiketti;annab suulisele või kirjalikule tekstile põhjendatud tagasisidet, väljendab loetu põhjal enda seisukohti ja väärtushoiakuid;arutleb eakohastel teemadel, lahendab keelealaseid probleemülesandeid ning osaleb diskussioonis;hindab kriitiliselt suhtlusmooduseid, sh visuaalset, kuuldelist, žestilist ja tekstilist osa;teeb kuuldust ja loetust kokkuvõtte nii suuliselt kui ka kirjalikultsõnastab probleemi, väljendab oma arvamust, esitab argumente ja toob näiteidesineb suuliselt (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne);analüüsib enda ja teiste keelevahendite valiku sobivust olukorrast lähtudes;rikastab lugemise kaudu oma sõnavara ning kasutab mitmekesiseid grammatilisi tarindeid.
6. Teabeallikad, alustekstid, tekstiloome. Veebist ja trükistest teabe otsimine ning teabeallikate ja info kriitiline hindamine. Teabe talletamine ning süstematiseerimine. Loov- ja uurimistöö vormistamine: struktuur ja keel. Projekt, teadaanne. Tekstid elektroonilises keskkonnas.	kasutab digitaalset kirjaoskust, loob tekste erinevates keskkondades, arvestab suhtlusetiketti;loeb tabelleid, diagramme, skeeme ja tingtähiseid ning kasutab neid enda koostatud tekstides;hindab kriitiliselt suhtlusmooduseid, sh visuaalset, kuuldelist, žestilist ja tekstilist osa;ehitab teksti üles vastuvõtjat arvestades, järjestab ja seostab info loogiliselt ning valdab peamisi tekstisidususvõtteid;vormistab korrektselt eri liiki tekste, arvestab olukorda ja adressaati, järgib keelenorme ja vormistusnõudeid;rikastab lugemise kaudu oma sõnavara ning kasutab mitmekesiseid grammatilisi tarindeid.
7. Tekst.	eristab ja analüüsib kuuldu ja loetu põhjal peamist informatsiooni ning olulisi

Teksti liigid ja teksti stiil. Peamised tekstiliigid (tarbe-, teabe- ja meediatekstitid), nende eesmärgid ning keelekasutus. Tarbetekstide (juhend) eesmärk, tunnused ja ülesehitus. Tarbetekstidest olulise info leidmine ning selle põhjal järelduste tegemine. Teabetekstide (õpikutekst, populaarteaduslik tekst) eesmärk, tunnused ning ülesehitus. Eri liiki tekstide lugemine ja võrdlemine. Teabe ning ilukirjanduse tekstide tõlgendamine, analüüsimine ja hindamine.	seisukohti; • esitab loetu põhjal küsimusi, teeb järeldusi ning annab hinnanguid; • teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, liigist, eesmärgist, autorist ja suhtlusolukorrast; • koostab jutustavaid, kirjeldavaid ja arutlevaid tekste ning esitab neid; • kirjutab ja valmistub esinemiseks etappide kaupa; • iseloomustab peamisi tekstiliike, nende põhijooni ning kasutamise võimalusi; • teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, -liigist ja autorist; • ehitab teksti üles vastuvõtjat arvestades, järjestab ja seostab info loogiliselt ning valdab peamisi tekstisidususvõtteid; • rikastab lugemise kaudu oma sõnavara ning kasutab mitmekesiseid grammatilisi tarindeid.

2.3.4. Õppesisu ja õpitulemused 9. klassis (1 tund nädalas)

Vene keel

Õppesisu	Õpitulemused
1. Vene keel ühiskonnas. Keel kui arenev nähtus.	• väärtustab vene keelt emakeelena ja ühena maailma keeltest; • suhtub austusega teiste keelte ja inimeste erinevustesse ning eripärasse;
2. Ortoeepia. Sõnarõhu rasked juhud. Ortoeepiasõnastikud.	• väärtustab vene keelt emakeelena ja ühena maailma keeltest; • suhtub austusega teiste keelte ja inimeste erinevustesse ning eripärasse; • arvestab suhtlemisel eesmärki ja olukorda, valdab kõnekultuuri; • arutleb eakohastel teemadel, lahendab keelealaseid probleemülesandeid ning osaleb diskussioonis
3. Morfoloogia. Sidesõnade iseloomustus.	• järgib kirjutamisel õpitud õigekirjanorme ja keelereegleid; • teeb kuuldust ja loetust kokkuvõtte nii suuliselt kui ka kirjalikult; • loeb tabelleid, diagramme, skeeme ja tingtähiseid ning kasutab neid enda koostatud tekstides;
4. Süntaks. Lihtlause laiendamine (lauselühendid, sõnad ja konstruktsioonid, mis lauseliikmete hulka ei	• järgib kirjutamisel õpitud õigekirjanorme ja keelereegleid; • kasutab digitaalset kirjaoskust, loob

kuulu). Kiilsõnad ja kiillaused. Rindlaused, põimlaused, sidesõnata liitlaused. Lausete grammatilised seosed.	tekste erinevates keskkondades, arvestab suhtlusetiketti; • loeb tabelleid, diagramme, skeeme ja tingtähiseid ning kasutab neid enda koostatud tekstides;• leiab õigekirjajuhiseid veebist ning sõna- ja käsiraamatutest, kasutab arvuti õigekirjakorrektorit ja hindab kriitiliselt õigekeelsussoovitusi;
5. Ortograafia ja interpunktsioon. Vahemärgid koondlausetes, komplitseeritud lausetes. Kirjavahemärgid liitlauses: rindlauses, põimlauses, sidesõnata lauses ning erinevate seoseliikidega liitlauses. Vahemärgid otse kõnega lausetes. Vene keele trüki- ja veebisõnastikud. Eessõnade õigekiri.	• järgib kirjutamisel õpitud õigekirjanorme ja keelereegleid;• kasutab digitaalset kirjaoskust, loob tekste erinevates keskkondades, arvestab suhtlusetiketti;• arutleb eakohastel teemadel, lahendab keelealaseid probleemülesandeid ning osaleb diskussioonis;• loeb tabelleid, diagramme, skeeme ja tingtähiseid ning kasutab neid enda koostatud tekstides;• hindab kriitiliselt suhtlusmooduseid, sh visuaalset, kuuldelist, žestilist ja tekstilist osa;• teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, liigist, eesmärgist, autorist ja suhtlusolukorrast;• koostab jutustavaid, kirjeldavaid ja arutlevaid tekste ning esitab neid;• ehitab teksti üles vastuvõtjat arvestades, järjestab ja seostab info loogiliselt ning valdab peamisi tekstisidususvõtteid;• leiab õigekirjajuhiseid veebist ning sõna- ja käsiraamatutest, kasutab arvuti õigekirjakorrektorit ja hindab kriitiliselt õigekeelsussoovitusi;
6. Suuline ja kirjalik suhtlus. Suhtlemine rühmas, sõna saamine, kõnejärje hoidmine. Rühmas arvamuse avaldamine ja põhjendamine. Diskussioon. Kompromissi leidmine ning kaaslase arvamuse täiendamine. Kaaslase tööle põhjendatud hinnangu andmine. Väitlus, väitluse reeglid. Argumenteerimine,	• arvestab suhtlemisel eesmärki ja olukorda, valdab kõnekultuuri;• kasutab digitaalset kirjaoskust, loob tekste erinevates keskkondades, arvestab suhtlusetiketti;• annab suulisele või kirjalikule tekstile põhjendatud tagasisidet, väljendab

veenmine. Ettekande ja kõne koostamine, näitlikustamine ja esitamine. Veebisuhtluse eesmärgid, võimalused ja ohud. Veebisuhtluskanalid: jututoad, blogid, vlogid, kommentaarid. Veebis kommenteerimine. Keeleviisakus ja -väarikus. Anonüümsuse mõju keelekasutusele.	loetu põhjal enda seisukohti ja väärtushoiakuid; • arutleb eakohastel teemadel, lahendab keelealaseid probleemülesandeid ning osaleb diskussioonis;• eristab ja analüüsib kuuldu ja loetu põhjal peamist informatsiooni ning olulisi seisukohti;;• esitab loetu põhjal küsimusi, teeb järeldusi ning annab hinnanguid;• sõnastab probleemi, väljendab oma arvamust, esitab argumente ja toob näiteid; hindab kriitiliselt suhtlusmooduseid, sh visuaalset, kuuldelist, žestilist ja tekstilist osa;• teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, liigist, eesmärgist, autorist ja suhtlusolukorrast;• koostab jutustavaid, kirjeldavaid ja arutlevaid tekste ning esitab neid;• kirjutab ja valmistub esinemiseks etappide kaupa;• esineb suuliselt (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne);
7. Teabeallikad, alustekstid, tekstiloome. Veebist ja trükistest teabe otsimine ning teabeallikate ja info kriitiline hindamine. Teabe talletamine ning süstematiseerimine. Refereerimine ja tsiteerimine. Projekt, teadaanne, iseloomustus.	• kasutab digitaalset kirjaoskust, loob tekste erinevates keskkondades, arvestab suhtlusetiketti;• teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, liigist, eesmärgist, autorist ja suhtlusolukorrast;• koostab jutustavaid, kirjeldavaid ja arutlevaid tekste ning esitab neid;• ehitab teksti üles vastuvõtjat arvestades, järjestab ja seostab info loogiliselt ning valdab peamisi tekstisidususvõtteid;• analüüsib enda ja teiste keelevahendite valiku sobivust olukorrast lähtudes;• vormistab korrektselt eri liiki tekste, arvestab olukorda ja adressaati, järgib keelenorme ja vormistusnõudeid;• iseloomustab peamisi tekstiliike,

	nende põhijooni ning kasutamise võimalusi; • teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, -liigist ja autorist;• leiab õigekirjajuhiseid veebist ning sõna- ja käsiraamatutest, kasutab arvuti õigekirjakorrektorit ja hindab kriitiliselt õigekeelsussoovitusi;• rikastab lugemise kaudu oma sõnavara ning kasutab mitmekesiseid grammatilisi tarindeid.
8. Tekst. Teksti liigid ja teksti stiil. Peamised tekstiliigid (tarbe-, teabe- ja meediatekstitid), nende eesmärgid ning keelekasutus. Tarbetekstide (juhend, elulookirjeldus, avaldus, seletuskiri) eesmärk, tunnused ja ülesehitus. Tarbetekstidest olulise info leidmine ning selle põhjal järelduste tegemine. Teabetekstide (õpikutekst, populaarteaduslik tekst) eesmärk, tunnused ning ülesehitus. Eri liiki tekstide lugemine ja võrdlemine. Teabe ning ilukirjanduse tekstide tõlgendamine, analüüsimine ja hindamine	• teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, liigist, eesmärgist, autorist ja suhtlusolukorrast;• koostab jutustavaid, kirjeldavaid ja arutlevaid tekste ning esitab neid;• ehitab teksti üles vastuvõtjat arvestades, järjestab ja seostab info loogiliselt ning valdab peamisi tekstisidususvõtteid;• vormistab korrektselt eri liiki tekste, arvestab olukorda ja adressaati, järgib keelenorme ja vormistusnõudeid;• iseloomustab peamisi tekstiliike, nende põhijooni ning kasutamise võimalusi;• teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, -liigist ja autorist;• leiab õigekirjajuhiseid veebist ning sõna- ja käsiraamatutest, kasutab arvuti õigekirjakorrektorit ja hindab kriitiliselt õigekeelsussoovitusi;• rikastab lugemise kaudu oma sõnavara ning kasutab mitmekesiseid grammatilisi tarindeid.

3. KIRJANDUSE AINEKAVAD

3.1. Õppeaine kirjeldus

Kirjandus on alates 5. klassist eraldi õppeaine, milles õpilane arendab oma lugejaoskusi, kujundlikku mõtlemist ja verbaalset loomevõimet. Ilukirjanduse ja rahvaluule lugemise, 11 analüüsi ja tõlgendamise kaudu kujundab õpilane oma esteetilisi hoiakuid ja eetilisi tõekspidamisi, arendab enda mõtte- ja tundemaailma. Kirjandusõpetus toetab õpilase isiksuse kujunemist, individuaalse ja kogukondliku identiteedi määratlemist, laiemalt aga kultuuri eripära ja mitmekülgse teadvustamist. Lugemis- ja tekstitoimingud on kirjandusõpetuse loomulik ja vajalik alus, sest kirjandust saab õppida vaid lugedes. Eesmärgistatud lugemine, eri lugemisviiside ja -mudelite kasutamine, lugemisülesannete täitmine, oma lugemisoskuse hindamine ja lugemiskogemuse jagamine toetab õpilase kujunemist oskuslikuks lugejaks. Põhikooli kirjandusõpetuses loetakse õpilastele lähedasi ja olulisi teemasid käsitlevaid ilukirjandusteoseid, mis aitavad mõista inimestevahelisi suhteid ja arendada empaatiavõimet, kujundada õpilase lugemisharjumusi ning tugevdada tema sisemist motivatsiooni lugeda. Tehnoloogiliselt laienenud lugemisvõimaluste hulgast valib õpilane endale sobivad, tundes paberraamatu kui peamise trükise kõrval ka audio- ja eraamatute kasutamise ning sisu omandamise spetsiifikat. Järk-järgult kirjanduse väljendusvahendeid tundma õppides ja muid tekstist arusaamist toetavaid oskusi omandades jõuab õpilane teose kui terviku tähendusvälja mõistmiseni ja selle väärtustamiseni. Eri liiki ilukirjandustekste, nii tervikteoseid kui ka tekstikatkendeid lugedes saab õpilane erinevaid lugemis- ja analüüsikogemusi, arendab oma interpreteerimis- ja sünteesivõimet, täiendab oma keelepädevust, sh sõnavara ja õigekeelsust, suhestab ennast aktuaalsete eluliste teemade ja probleemidega, kujundades seeläbi mina- ja maailmapilti. Tekstianalüüsi ja -tõlgendamise oskus on põhikooli kirjandusõpetuse põhieesmärk, mis on lahutamatu kirjanduse poeetika tundmisest, sealhulgas kujundlikkuse mõistmisest selle mitmetähenduslikkuses ja terviklikkuses. Ilukirjandusteose eritlemiseks peab õpilane valdama metakeelt kui tööriistakasti, mis avaks talle poeetilise teksti väljenduslikud võtted ja tähenduste paljususe. Kirjandusteoste valiku põhikriteeriumideks on kunstiväärtus, humanistlik suunitlus ning positiivne mõju õpilastele, teoses püstitatud probleemide aktuaalsus õpilaste kõlbelisel kasvatamisel ning sallivuse kujundamisel. Samuti peetakse teoste valikul silmas õpilaste eakohaseid psühholoogilisi ja intellektuaalseid võimeid ning huvisid. Lugemisvara valikul arvestatakse eesti ja maailmakirjanduse, klassikalise ja tänapäeva kirjanduse ning eri žanre esindavate luule-, proosa- ja draamateoste põhjendatud proportsioone, nais- ja meesautorite esindatust ning kooliastmele kohaseid teemavaldkondi. Tervikteoste valikul võib õpetaja jagada soovitusi, arvestades nii õpilaste eelistusi, huvisid kui ka lugemisvõimet. Põhikoolis on kohustuslik lugeda igas klassis vähemalt neli tervikteost, kuid soovitus on lektüüriraamatute arvu võimaluse korral suurendada ja õpilasi valikutesse kaasata. Kultuuri järjepidevust ja põlvkondlikku sidusust silmas pidades peab tervikteoste soovituslik valik sisaldama rohkesti eesti väärtkirjandust (sh tüvitekste, klassikateoseid), mida käsitletakse ühiselt. II kooliastmes kuuluvad olulise lugemisvara hulka E. Raua „Kalevipoja“ adaptatsioon, E. Bornhöhe „Tasuja“, J. Krossi „Mardileib“, F. R. Kreutzwaldi „Eesti rahva ennemuistsed jutud“ või muud eesti muinasjutu- või muistendikogumikud. III kooliastmes kuuluvad olulise lugemisvara hulka A. Kitzbergi „Libahunt“, E. Vilde „Pisuhänd“, O. Lutsu „Kevade“, A. H. Tammsaare „Kõrboja peremees“ ja A. Kiviräha „Rehepapp“. Eesti luule esindusautorid põhikoolis on L. Koidula, Juhan Liiv, M. Under, H. Runnel ja L. Tungal. Et toetada paikkondlikku identiteeti ja teadvustada rahvapärimuse rolli kultuuris, pööratakse kirjandusõpetuses tähelepanu regionaalsele kirjandusele ja folklooripärandile. Traditsioonilist folkloorikäsitlemist tuleb tänapäevastada, et õpilane mõistaks paremini pärimuskultuuri olemust ja funktsioone, suudaks õpituga paremini suhestuda ning tajuks, et folkloor on elav ja ajas muutuv nähtus. Pärimuskultuuri tundmine õpetab õpilast väärtustama ja hoidma rahvus- ja omakultuuri. Kirjandustundides tegeleb õpilane ka aimetekstidega, mis on seotud kirjanike ja teiste kultuurilooliselt

tähenduslike isikutega (nt elulugu, intervjuu autoriga), ja meediatekstidega, mis vahendavad kirjandusteoste kohta arvustavaid seisukohti (nt raamatututvustus, arvustus, blogi). Kultuuriloolised tekstid avavad identiteeti kujundavaid asjaolusid, aitavad mõista 12 minevikku ja olevikku, kujundavad ajaloo- ja kultuuriteadvust. Ühtlasi õpib õpilane tundma teose kirjanduslikku ja ajaloolist konteksti ning autorist lugejani kulgevat kirjandusprotsessi. Kirjandusteoste üle arutlemiseks ja nende sügavuti mõistmiseks peab õpilane tundma kirjandusteaduslikku mõistestikku ja kirjanikega seotud kultuuriloolist tausta. Eelkõige on tähtis, et säiliks lugemishuvi ja areneksid tõlgendusoskused, kuid selleks on tarvis ka faktiteadmisi ja mõistevaramut. Õppeprotsessis pakutakse õpilasele rohkesti omaloomingulisi, sealhulgas kirjandusteoste, teistele tekstidele ja oma elamustele tuginevaid kirjutamiskogemusi, et ergutada ja väärtustada loovust ning tuua esile oma isikupära ja anne. Eneseväljendusoskuse igakülgse arendamise huvides analüüsib õpilane tekste ja katsetab omaloomingut nii kirjalikult kui ka suuliselt. Suulised sooritusülesanded, sh jutustamine ja esitamine on olulised just jagamis- ja tagasisidekogemuse saamiseks. Loominguline eneseväljendus kirjanduse õppimisel hõlmab muu hulgas suhtlemist veebikeskkondades, info hankimist ja kriitilist hindamist, digitaalse sisu loomist, selle muutmist ja taasesitamist. Kirjandusõpetuse kaudu suunatakse õpilast mõistma kunstiliikide vahelisi seoseid, avastama viise, kuidas kirjanduslikud süžeed, karakterid, teemad ja motiivid leiavad kasutamist ning edasiarendamist teatris, filmis, muusikas ja kujutavas kunstis. Kirjandus lõimub eeskätt keeleõpetusega, aga ka kõikide teiste õppeainetega ning toetab õppesisu ja õpitulemuste kaudu õppekava üldpädevuste kujundamist ja läbivate teemade käsitlemist. Läbivate teemade käsitlemise iseloom, sügavus ja raskuspunkt on klassiti erinev ning paljuski seotud kirjandustekstide valikuga.

3.2. Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

Õpilane

- 1) õpib tundma kirjandust ja pärimust rahvuskultuuri osana, tutvub eri rahvaste kirjanduse ja kultuuriga;
- 2) arendab oma loovvõimeid, jutustamis- ja esitamisoskust, kirjutab eakohasel tasemel ja keeleliselt korrektseid kirjeldavas, jutustavas ja arutlevas laadis ning eri žanrites tekste, väljendab oma arvamust nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- 3) leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet;
- 4) õpib tundma ilukirjandusteose poeetikat, iseloomustab ja võrdleb teose tegelasi, kirjeldab süžeed ja olustikku ning sõnastab peamõtte, tõlgendab kujundlikku keelt ja rikastab oma sõnavara;
- 5) loeb, analüüsib ja mõistab jõukohase keerukusega eri žanris laste- ja noortekirjandust nii eesti kui ka maailmakirjandusest, loeb luule-, proosa- ja draamatekste, arendab oma lugemisoskusi;
- 6) rikastab lugedes oma mõtte- ja tundemaailma, täiendab enda kultuuri- ja kirjandusteadmisi, kujundab esteetilisi hoiakuid ja eetilisi tõekspidamisi.

3.3. Kirjanduse õpitulemused II kooliastmes

Õpilane:

- 1) loeb laste- ja noortekirjandusteoseid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, sealhulgas vähemalt kaheksa tervikteost;
- 2) loeb lususalt ja mõtestatult eri žanris luule-, proosa- ja draamatekste, kasutab õpetaja juhendamisel põhilisi lugemisvõtteid ja -viise, jälgib ja hindab oma lugemist;
- 3) tutvustab loetud raamatut ja selle autorit ning jagab oma lugemiskogemust;
- 4) loeb kirjandusvaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, kasutab teabe hankimiseks sobivaid allikaid ja keskkondi;
- 5) kasutab otstarbekalt eri allikatest ja keskkondadest hangitud teavet, eristab oma ja laenatud teksti, nimetab ja märgib kasutatud allikad;

- 6) väärtustab nii paikkondlikku kui ka kogu Eestit ühendavat eripärast paljutahulist kultuuri;
- 7) õpib tundma kultuuri eri ilminguid, sealhulgas teatri- ja filmikunsti, pärimus- ja muuseumikultuuri;
- 8) eristab ilukirjanduse ja rahvaluule põhiliike ning olulisemaid žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid;
- 9) nimetab luuletuse teema ja kirjeldab selle meeleolu, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust;
- 10) koostab proosa- või draamateksti kohta kava küsimuste, väidete või märksõnadena, kirjutab kokkuvõtte;
- 11) nimetab teose teema, arutleb tegelastega seotud probleemide ja väärtushoiakute üle, sõnastab teose peamõtte;
- 12) iseloomustab ja võrdleb tegelasi, kirjeldab nendevahelisi suhteid ja hindab tegelaste käitumist;
- 13) järjestab loo sündmused ning põhjendab toimumisaja ja -koha valikut;
- 14) rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite kohta;
- 15) kirjutab eri žanris omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid ja jutustavaid tekste;
- 16) osaleb arutelus, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valib kirjandusteosest rääkides tekstist sobivaid näiteid, teeb koostööd;
- 17) esitab (peast) luuletuse, lühikese proosa- või rolliteksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust;
- 18) mõtestab lahti esitatud teksti tähendused, annab tagasisidet enda ja teiste esitusele;
- 19) jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tugineb kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale;
- 20) jutustab tekstilähedaselt või kokkuvõtvalt kavapunktide järgi, märksõnade abil või piltteksti põhjal;
- 21) kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid

Kirjandus 5 klass

Teosed	Õppesisu	Tulemused
I Suuline rahvalooming, rahvaluule žanrid Arutlemiseks sobivaid teemasid ja probleeme: Lugupidav suhtumine teistesse kultuuridesse ja rahvastesse Erinevused ja sarnasused kommetes, traditsioonides, usus. Kõlbelise ideaali väljendumine suulises rahvaloomingus. Ustavus, julgus, tööarmastus, õiglus, arukus rahva ettekujutustes. Elulaadi, elukogemuse, elutarkuse peegeldumine rahvaluuleteostes. Minevik, tänapäev, tulevik.		
Rahvaluule. Müüdid (1–2). Vene muinasjutud. Eesti muinasjutud. Mõistatused Vanasõnad ja kõnekäänud. Paikkondliku algupäraga (nt Tallinna) legendid Jaan Kross „Mardileib“, O.Luts „Ülemiste vanake“ Kunstmuinasjutt Hans Christian Andersen	Lugemine ja ümberjutustamine Eesmärgistatud lugemine, ositi lugemine. Küsimustele vastamine Teksti mõtestamine ja analüüs Teksti plaani koostamine. Teksti	Õpilane: Õpilane: 1) loeb laste- ja noortekirjandusteoseid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, sealhulgas vähemalt kaheksa tervikteost; 2) loeb ladusalt ja mõtestatult eri žanris luule-, proosa- ja draamatekste, kasutab õpetaja juhendamisel põhilisi lugemisvõtteid ja -viise, jälgib ja hindab oma lugemist; 3)

„Metsluigid“ P.Jeršov „Küürselg sälg“ Wilhelm Hauffi muinasjutt	põhiteema ja idee määramine Põhiandmed autorite, kõnealuste teoste loomise ajastu ning neis kujutatud aja kohta Suuline rahvalooming, rahvaluule žanrid: muinasjutt, vanasõna, kõnekäänd, mõistatus, legend (pärimus). Müüdid. Muinasjuttude liigid: imemuinasjutt, olustikuline muinasjutt, loomamuinasjutt. Kunstmuinasjutt. Loominguline tegevus ja esinemine Omaloomingulised tüübid: proosavormis (muinasjutt) loetud teoste alusel (tegelaste dialoog, uus lõpp jutule, kiri kirjandusteose tegelasele, lühike hinnang loetud teosele või arvustus).	tutvustab loetud raamatut ja selle autorit ning jagab oma lugemiskogemust; 4) loeb kirjandusvaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, kasutab teabe hankimiseks sobivaid allikaid ja keskkondi; 5) kasutab otstarbekalt eri allikatest ja keskkondadest hangitud teavet, eristab oma ja laenatud teksti, nimetab ja märgib kasutatud allikad; 6) väärtustab nii paikkondlikku kui ka kogu Eestit ühendavat eripärast paljutahulist kultuuri; 7) õpib tundma kultuuri eri ilminguid, sealhulgas teatri- ja filmikunsti, pärimus- ja muuseumikultuuri; 8) eristab ilukirjanduse ja rahvaluule põhiliike ning olulisemaid žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid; 9) nimetab luuletuse teema ja kirjeldab selle meeleolu, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust; 10) koostab proosa- või draamateksti kohta kava küsimuste, väidete või märksõnadena, kirjutab kokkuvõtte; 11) nimetab teose teema, arutleb tegelastega seotud probleemide ja väärtushoiakute üle, sõnastab teose peamõtte; 12) iseloomustab ja võrdleb tegelasi, kirjeldab nendevahelisi suhteid ja hindab tegelaste käitumist; 13) järjestab loo sündmused ning põhjendab toimumisaja ja -koha valikut; 14) rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite kohta; 15) kirjutab eri žanris

		omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid ja jutustavaid tekste; 16) osaleb arutelus, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valib kirjandusteosest rääkides tekstist sobivaid näiteid, teeb koostööd; 17) esitab (peast) luuletuse, lühikese proosa- või rolliteksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust; 18) mõtestab lahti esitatud teksti tähendused, annab tagasisidet enda ja teiste esitusele; 19) jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tugineb kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale; 20) jutustab tekstilähedaselt või kokkuvõtvalt kavapunktide järgi, märksõnade abil või piltteksti põhjal; 14 21) kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid
II Kirjandusžanrid Arutlemiseks sobivaid teemasid ja probleeme: Raamatu roll inimese elus. Eluraskuste ületamine – headuse ja õigluste võidu kohustuslik tingimus? õlbelisuse poeetilised tunnid. Inimlik tänulikkus ja tänamatus. Kasvatamatud ja harimatud meie. Teod kui inimese väärtuse mõõt. Üksindusprobleem. Kodumaa looduse ilu. Inimese ja looduse harmoonia. Idee inimese ja looduse ühtsusest. Loodusesse säästva suhtumise vajalikkus. Suhtumine loomadesse kui kõlbelisuse mõõt. Inimese vastutus loodushoiu eest.		
Anton Tšehhov „Lapsed“, Eno Raud „Roostevaba möök“,	Lugemine ja ümberjutustamine	Õpilane :

Friedebert Tuglase „Siil”, Leonid Andrejev „Kussaka”; Vladimir Solouhhin „Tasuja”; A.Puškini luuletused F.Tjutševi luuletused A.Fet luuletused I.Bunini luuletused M.Lermontovi luuletused	Eesmärgistatud lugemine, ositi lugemine. Küsimustele vastamine Teksti mõtestamine ja analüüs Teksti plaani koostamine. Teksti põhiteema ja idee määramine Põhiandmed autorite, kõnealuste teoste loomise ajastu ning neis kujutatud aja kohta. Sõnavara ja väljendusoskuse rikastamine. Kunstiliste detailide märkamine, tundmatute sõnade ja väljendite selgitamine. Kunstiteose teema ja idee. Kompositsioon, selle põhielemendid: ekspositsioon, tegevuse areng, kulminatsioon, lahendus, epiloog. Kirjandusžanrid: jutustus. Looduskirjeldus, interjäär, portree. Kunstiline detail. Luulekeele iseärasused. Kahesilbiline värsjalg. Kujutus- ja väljendusvahendid: epiteet, võrdlus, metafoor, isikustamine, hüperbool. Kujundliku mõtlemise arendamine ja töö keelelise ilmekusega Vanasõna, knekäänd, metafoor, riim, värsimõõt, allegooria, sümbol. Epiteetide, võrdluste, isikustamise äratundmine ja mõistmine kirjandustekstides ning kasutamine oma kõnes. Metafoori äratundmise ja	Õpilane: 1) loeb laste- ja noortekirjandusteoseid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, sealhulgas vähemalt kaheksa tervikteost; 2) loeb ladusalt ja mõtestatult eri žanris luule-, proosa- ja draamatekste, kasutab õpetaja juhendamisel põhilisi lugemisvõtteid ja -viise, jälgib ja hindab oma lugemist; 3) tutvustab loetud raamatut ja selle autorit ning jagab oma lugemiskogemust; 4) loeb kirjandusvaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, kasutab teabe hankimiseks sobivaid allikaid ja keskkondi; 5) kasutab otstarbekalt eri allikatest ja keskkondadest hangitud teavet, eristab oma ja laenatud teksti, nimetab ja märgib kasutatud allikad; 6) väärtustab nii paikkondlikku kui ka kogu Eestit ühendavat eripärast paljutahulist kultuuri; 7) õpib tundma kultuuri eri ilminguid, sealhulgas teatri- ja filmikunsti, pärimus- ja muuseumikultuuri; 8) eristab ilukirjanduse ja rahvaluule põhiliike ning olulisemaid žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid; 9) nimetab luuletuse teema ja kirjeldab selle meeoleolu, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust; 10) koostab proosa- või draamateksti kohta kava küsimuste, väidete või märksõnadena, kirjutab kokkuvõtte; 11) nimetab teose teema, arutleb tegelastega seotud probleemide ja väärtushoiakute üle, sõnastab

	kasutamise võimalused. Sümboolika ja allteksti lihtsamad näited. Loominguline tegevus ja esinemine Omaloomingulised tööd: proosavormis (muinasjutt) loetud teoste alusel (tegelaste dialoog, uus lõpp jutule, kiri kirjandusteose tegelasele, lühike hinnang loetud teosele või arvustus).	teose peamõtte; 12) iseloomustab ja võrdleb tegelasi, kirjeldab nendevahelisi suhteid ja hindab tegelaste käitumist; 13) järjestab loo sündmused ning põhjendab toimumisaja ja -koha valikut; 14) rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite kohta; 15) kirjutab eri žanris omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid ja jutustavaid tekste; 16) osaleb arutelus, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valib kirjandusteoset rääkides tekstist sobivaid näiteid, teeb koostööd; 17) esitab (peast) luuletuse, lühikese proosa- või rolliteksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust; 18) mõtestab lahti esitatud teksti tähendused, annab tagasisidet enda ja teiste esitusele; 19) jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tugineb kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale; 20) jutustab tekstilähedaselt või kokkuvõtvalt kavapunktide järgi, märksõnade abil või piltteksti põhjal; 21) kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid
III Ajaloo kajastamine kirjanduses Arutlemiseks sobivaid teemasid ja probleeme: Minevik, tänapäev, tulevik. Lugeja kaasatundmine ja kaasaelamine kui enese tunnetamine ja kasvatamine.		
M.Lermontov „Borodino“ L.Tolstoi „Petja Rostov“ („Sõda ja rahu“ katkend)	Lugemine ja ümberjutustamine Eesmärgistatud lugemine, ositi lugemine. Küsimustele	Õpilane: 1) loeb laste- ja noortekirjandusteoseid nii eesti kui ka maailmakirjandusest,

	vastamine Teksti mõtestamine ja analüüs Teksti plaani koostamine. Teksti põhiteema ja idee määramine Põhiandmed autorite, kõnealuste teoste loomise ajastu ning neis kujutatud aja kohta. Sõnavara ja väljendusoskuse rikastamine. Kunstiliste detailide märkamine, tundmatute sõnade ja väljendite selgitamine. Kujundliku mõtlemise arendamine ja töö keelelise ilmekusega Vanasõna, k]nekäänd, metafoor, riim, allegooria, sümbol. Epiteetide, võrdluste, isikustamise äratundmine ja mõistmine kirjandustekstides ning kasutamine oma kõnes. Loominguline tegevus ja esinemine Omaloomingulised tööd: proosavormis (muinasjutt) loetud teoste alusel (tegelaste dialoog, uus lõpp jutule, kiri kirjandusteose tegelasele, lühike hinnangloetud teosele või arvustus).	sealhulgas vähemalt kaheksa tervikteost; 2) loeb ladusalt ja mõtestatult eri žanris luule-, proosa- ja draamatekste, kasutab õpetaja juhendamisel põhilisi lugemisvõtteid ja -viise, jälgib ja hindab oma lugemist; 3) tutvustab loetud raamatut ja selle autorit ning jagab oma lugemiskogemust; 4) loeb kirjandusvaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, kasutab teabe hankimiseks sobivaid allikaid ja keskkondi; 5) kasutab otstarbekalt eri allikatest ja keskkondadest hangitud teavet, eristab oma ja laenatud teksti, nimetab ja märgib kasutatud allikad; 6) väärtustab nii paikkondlikku kui ka kogu Eestit ühendavat eripärast paljutahulist kultuuri; 7) õpib tundma kultuuri eri ilminguid, sealhulgas teatri- ja filmikunsti, pärimus- ja muuseumikultuuri; 8) eristab ilukirjanduse ja rahvaluule põhiliike ning olulisemaid žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid; 9) nimetab luuletuse teema ja kirjeldab selle meeoleolu, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust; 10) koostab proosa- või draamateksti kohta kava küsimuste, väidete või märksõnadena, kirjutab kokkuvõtte; 11) nimetab teose teema, arutleb tegelastega seotud probleemide ja väärtushoiakute üle, sõnastab teose peamõtte; 12) iseloomustab ja võrdleb tegelasi, kirjeldab nendevahelisi suhteid

		ja hindab tegelaste käitumist; 13) järjestab loo sündmused ning põhjendab toimumisaja ja -koha valikut; 14) rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite kohta; 15) kirjutab eri žanris omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid ja jutustavaid tekste; 16) osaleb arutelus, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valib kirjandusteosest rääkides tekstist sobivaid näiteid, teeb koostööd; 17) esitab (peast) luuletuse, lühikese proosa- või rolliteksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust; 18) mõtestab lahti esitatud teksti tähendused, annab tagasisidet enda ja teiste esitusele; 19) jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tugineb kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale; 20) jutustab tekstilähedaselt või kokkuvõtvalt kavapunktide järgi, märksõnade abil või piltteksti põhjal; 21) kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid
IV Fantaasiajutt Arutlemiseks sobivaid teemasid ja probleeme: Elulaadi, elukogemuse, elutarkuse peegeldumine kirjanduses. Minevik, tänapäev, tulevik.		
N. Gogol „Õhtud külas Dikanka lähedal“ Ray Bradbury teosed	Lugemine ja ümberjutustamine Eesmärgistatud lugemine, ositi lugemine. Küsimustele vastamine Teksti mõtestamine ja analüüs Teksti plaani koostamine. Teksti	Õpilane Õpilane: 1) loeb laste- ja noortekirjandusteoseid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, sealhulgas vähemalt kaheksa tervikteost; 2) loeb ladusalt ja mõtestatult eri žanris luule-, proosa- ja draamatekste, kasutab

	põhiteema ja idee määramine Põhiandmed autorite, kõnealuste teoste loomise ajastu ning neis kujutatud aja kohta. Sõnavara ja väljendusoskuse rikastamine. Kunstiliste detailide märkamine, tundmatute sõnade ja väljendite selgitamine. Loominguline tegevus ja esinemine Omaloomingulised tööd: proosavormis (muinasjutt) loetud teoste alusel (tegelaste dialoog, uus lõpp jutule, kiri kirjandusteose tegelasele, lühike hinnangloetud teosele või arvustus).	õpetaja juhendamisel põhilisi lugemisvõtteid ja -viise, jälgib ja hindab oma lugemist; 3) tutvustab loetud raamatut ja selle autorit ning jagab oma lugemiskogemust; 4) loeb kirjandusvaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, kasutab teabe hankimiseks sobivaid allikaid ja keskkondi; 5) kasutab otstarbekalt eri allikatest ja keskkondadest hangitud teavet, eristab oma ja laenatud teksti, nimetab ja märgib kasutatud allikad; 6) väärtustab nii paikkondlikku kui ka kogu Eestit ühendavat eripärast paljutahulist kultuuri; 7) õpib tundma kultuuri eri ilminguid, sealhulgas teatri- ja filmikunsti, pärimus- ja muuseumikultuuri; 8) eristab ilukirjanduse ja rahvaluule põhiliike ning olulisemaid žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid; 9) nimetab luuletuse teema ja kirjeldab selle meeoleolu, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust; 10) koostab proosa- või draamateksti kohta kava küsimuste, väidete või märksõnadena, kirjutab kokkuvõtte; 11) nimetab teose teema, arutleb tegelastega seotud probleemide ja väärtushoiakute üle, sõnastab teose peamõtte; 12) iseloomustab ja võrdleb tegelasi, kirjeldab nendevahelisi suhteid ja hindab tegelaste käitumist; 13) järjestab loo sündmused ning põhjendab toimumisaja ja -koha valikut; 14) rikastab oma

		sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite kohta; 15) kirjutab eri žanris omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid ja jutustavaid tekste; 16) osaleb arutelus, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valib kirjandusteosest rääkides tekstist sobivaid näiteid, teeb koostööd; 17) esitab (peast) luuletuse, lühikese proosa- või rolliteksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust; 18) mõtestab lahti esitatud teksti tähendused, annab tagasisidet enda ja teiste esitusele; 19) jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tugineb kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale; 20) jutustab tekstilähedaselt või kokkuvõtvalt kavapunktide järgi, märksõnade abil või piltteksti põhjal; 21) kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid

Kirjandus 6 klass

Teosed	Õppesisu	tulemused
I Kirjandus ja tersed kunstiliigid. Arutlemiseks sobivaid teemasid ja probleeme : Kultuuride mitmekesisus. Lugupidav suhtumine teistesse kultuuridesse ja rahvastesse. Erinevused ja samasused kommetes, traditsioonides, usus.		
O.Henry "Viimane leht" H.C.Andersen "Ööbik" K.Paustovski "Vana kokk" J.Kuskemaa Tallinna legendid	Eesmärgistatud lugemine, ositi lugemine. Küsimustele vastamine. Teksti plaani koostamine. Kavapunktide pealkirjastamine ühe sõna, väite, küsimuse või tsitaadiga. Teksti põhiteema ja idee	Õpilane Õpilane: 1) loeb laste- ja noortekirjandusteoseid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, sealhulgas vähemalt kaheksa tervikteost; 2) loeb ladusalt ja mõtestatult eri žanris luule-,

	määramine. Arutlemine samasuguse teema kajastuse üle varem käsitletud teostes. Isikliku arvamuse sõnastamine.	proosa- ja draamatekste, kasutab õpetaja juhendamisel põhilisi lugemisvõtteid ja -viise, jälgib ja hindab oma lugemist; 3) tutvustab loetud raamatut ja selle autorit ning jagab oma lugemiskogemust; 4) loeb kirjandusvaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, kasutab teabe hankimiseks sobivaid allikaid ja keskkondi; 5) kasutab otstarbekalt eri allikatest ja keskkondadest hangitud teavet, eristab oma ja laenatud teksti, nimetab ja märgib kasutatud allikad; 6) väärtustab nii paikkondlikku kui ka kogu Eestit ühendavat eripärast paljutahulist kultuuri; 7) õpib tundma kultuuri eri ilminguid, sealhulgas teatri- ja filmikunsti, pärimus- ja muuseumikultuuri; 8) eristab ilukirjanduse ja rahvaluule põhiliike ning olulisemaid žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid; 9) nimetab luuletuse teema ja kirjeldab selle meeoleolu, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust; 10) koostab proosa- või draamateksti kohta kava küsimuste, väidete või märksõnadena, kirjutab kokkuvõtte; 11) nimetab teose teema, arutleb tegelastega seotud probleemide ja väärtushoiakute üle, sõnastab teose peamõtte; 12) iseloomustab ja võrdleb tegelasi, kirjeldab nendevahelisi suhteid ja hindab tegelaste käitumist; 13) järjestab loo sündmused ning põhjendab toimumisaja ja -koha valikut; 14) rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite kohta; 15) kirjutab eri žanris

		omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid ja jutustavaid tekste; 16) osaleb arutelus, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valib kirjandusteosest rääkides tekstist sobivaid näiteid, teeb koostööd; 17) esitab (peast) luuletuse, lühikese proosa- või rolliteksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust; 18) mõtestab lahti esitatud teksti tähendused, annab tagasisidet enda ja teiste esitusele; 19) jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tugineb kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale; 20) jutustab tekstilähedaselt või kokkuvõtvalt kavapunktide järgi, märksõnade abil või piltteksti põhjal; 14 21) kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid
II Kirandus kui sõnakunst. Raamatu roll inimese elus. Arutlemiseks sobivaid teemasid ja probleeme: Minevik , tänapäev, tulevik. Hea ja kurja probleem. Inimlik tänulikkus ja tänamatus . Inimese vastutus oma käitumise ja tehtud otsuste eest. Loodusesse säästva suhtumise vajalikkus.		
A.Puškini luuletused "Dubrovski" M.Lermontovi luuletused V.Žukovski "Svetlana" Maurice Maeterlinck "Sinine lend" L.Tolstoi "Lapse jõud" V.Nabokov "Malts" A.Kuprin "Valge puudel" R.Kipling " Kass, kes kõndab omapead" H.Jõgisalu „Rästik“	I Lugemine. Eesmärgistatud lugemine, ositi lugemine. Küsimustele vastamine. Teksti plaani koostamine. Teksti põhiteema ja idee määramine. II Teksti mõtestamine ja analüüs Faabula ja süžee, pea-	Õpilane Õpilane: 1) loeb laste- ja noortekirjandusteoseid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, sealhulgas vähemalt kaheksa tervikteost; 2) loeb ladusalt ja mõtestatult eri žanris luule-, proosa- ja draamatekste, kasutab õpetaja juhendamisel põhilisi lugemisvõtteid ja -viise, jälgib ja hindab oma lugemist; 3) tutvustab loetud raamatut ja selle autorit ning jagab oma lugemiskogemust; 4) loeb kirjandusvaldkonnaga

	ja kõrvaltegelased, jutustamine esimeses ja kolmandas isikus. Sõnavara ja väljendusoskuse rikastamine. Kunstiliste detailide märkamine, tundmatute sõnade ja väljendite selgitamine. III Kujundliku mõtlemise arendamine ja töö keelelise ilmekusega. Epiteetide, võrdluste, isikustamise äratundmine ja mõistmine kirjandustekstides ning kasutamine oma kõnes. Metafoori äratundmise ja kasutamise võimalused. Sümbolika ja allteksti lihtsamad näited. Riimide leidmine ja loomine, kahesilbilise värsijala tundmine. IV Loominguline tegevus ja esinemine Omaloomingulised tööd: 1) proosavormis (muinasjutt, lühikesed jutustava iseloomuga jutud, xpitud vanasxnadel ja kõnekäändudel põhinevad jutud, looduskirjeldused, interjöörikirjeldused); 2) luulevormis (luuletus etteantud riimidega jm); 3) loetud teoste alusel (tegelaste dialoog, uus lõpp jutule, kiri kirjandusteose tegelasele, lühike hinnang loetud teosele või arvustus). Esinemisoskus: luuletus,	seotud aime- ja meediatekste, kasutab teabe hankimiseks sobivaid allikaid ja keskkondi; 5) kasutab otstarbekalt eri allikatest ja keskkondadest hangitud teavet, eristab oma ja laenatud teksti, nimetab ja märgib kasutatud allikad; 6) väärtustab nii paikkondlikku kui ka kogu Eestit ühendavat eripärast paljutahulist kultuuri; 7) õpib tundma kultuuri eri ilminguid, sealhulgas teatri- ja filmikunsti, pärimus- ja muuseumikultuuri; 8) eristab ilukirjanduse ja rahvaluule põhiliike ning olulisemaid žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid; 9) nimetab luuletuse teema ja kirjeldab selle meeleolu, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust; 10) koostab proosa- või draamateksti kohta kava küsimuste, väidete või märksõnadena, kirjutab kokkuvõtte; 11) nimetab teose teema, arutleb tegelastega seotud probleemide ja väärtushoiakute üle, sõnastab teose peamõtte; 12) iseloomustab ja võrdleb tegelasi, kirjeldab nendevahelisi suhteid ja hindab tegelaste käitumist; 13) järjestab loo sündmused ning põhjendab toimumisaja ja -koha valikut; 14) rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite kohta; 15) kirjutab eri žanris omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid ja jutustavaid tekste; 16) osaleb arutelus, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valib kirjandusteosest rääkides tekstist sobivaid näiteid, teeb koostööd; 17) esitab (peast) luuletuse,

	katkendid proosa- ja draamateostest, omaloodud tekstid. Dialog kuulajaskonnaga	lühikese proosa- või rolliteksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust; 18) mõtestab lahti esitatud teksti tähendused, annab tagasisidet enda ja teiste esitusele; 19) jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tugineb kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale; 20) jutustab tekstilähedaselt või kokkuvõtvalt kavapunktide järgi, märksõnade abil või piltteksti põhjal; 14 21) kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid
III Kirjanduslikud traditsioonid: kirjandusliigid ja kirjandusžanrid. Arutlemiseks sobivaid teemasid ja probleeme: Minevik, tänapäev, tulevik. Inimlik tänulikkus ja tänamatus. Inimese vastutus oma käitumise ja tehtud otsuste eest. Kodumaa looduse ilu. Inimese ja looduse harmoonia. Loodusesse säästva suhtumise vajalikkus. Suhtumine loomadesse kui kõlbelisuse mõõt. Inimese vastutus loodushoiu eest.		
A de Saint –Exupery „Väike prints“ I.Krõlovi valmid I.Turgenev „Bežini aas“ J.Rannap „Agu Sihvka annab aru“ M.Twain „ Prints ja kerjus“ Ch. Dickens „Oliver Twist“ J.Švarts „Alasti kuningas“ M.Lermontovi luuletused „Mtsõri“ V. Brjussovi luuletused F.Tjutševi luuletused	I Lugemine Eesmärgistatud lugemine, ositi lugemine. Küsimustele vastamine. II Teksti mõtestamine ja analüüs .Teksti plaani koostamine. Teksti põhiteema ja idee määramine Põhiandmed autorite, kõnealuste teoste loomise ajastu	Õpilane: 1) loeb laste- ja noortekirjandusteoseid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, sealhulgas vähemalt kaheksa tervikteost; 2) loeb ladusalt ja mõtestatult eri žanris luule-, proosa- ja draamatekste, kasutab õpetaja juhendamisel põhilisi lugemisvõtteid ja -viise, jälgib ja hindab oma lugemist; 3) tutvustab loetud raamatut ja selle autorit ning jagab oma lugemiskogemust; 4) loeb kirjandusvaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, kasutab teabe hankimiseks sobivaid allikaid ja keskkondi;

	ning neis kujutatud aja kohta. Kunsteose teema ja idee. Süžee ja faabula. Kompositsioon, selle põhielemendid: ekspositsioon, tegevuse areng, kulminatsioon, lahendus, epiloog. Eepika, lüürika, draama. Kirjandusžanrid: jutustus, novell, valm, poeem. Näidend, tegelased, repliik. Looduskirjeldus, interjäär, portree. Kunstiline detail. Loominguline tegevus ja esinemine. Esinemisoskus: luuletus, katkendid proosa- ja draamateostest, omaloodud tekstid. Dialog kuulajaskonnaga.	5) kasutab otstarbekalt eri allikatest ja keskkondadest hangitud teavet, eristab oma ja laenatud teksti, nimetab ja märgib kasutatud allikad; 6) väärtustab nii paikkondlikku kui ka kogu Eestit ühendavat eripärast paljutahulist kultuuri; 7) õpib tundma kultuuri eri ilminguid, sealhulgas teatri- ja filmikunsti, pärimus- ja muuseumikultuuri; 8) eristab ilukirjanduse ja rahvaluule põhiliike ning olulisemaid žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid; 9) nimetab luuletuse teema ja kirjeldab selle meeleolu, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust; 10) koostab proosa- või draamateksti kohta kava küsimuste, väidete või märksõnadena, kirjutab kokkuvõtte; 11) nimetab teose teema, arutleb tegelastega seotud probleemide ja väärtushoiakute üle, sõnastab teose peamõtte; 12) iseloomustab ja võrdleb tegelasi, kirjeldab nendevahelisi suhteid ja hindab tegelaste käitumist; 13) järjestab loo sündmused ning põhjendab toimumisaja ja -koha valikut; 14) rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite kohta; 15) kirjutab eri žanris omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid ja jutustavaid tekste; 16) osaleb arutelus, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valib kirjandusteosest rääkides tekstist sobivaid näiteid, teeb koostööd; 17) esitab (peast) luuletuse, lühikese proosa- või rolliteksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust; 18) mõtestab lahti

		esitatud teksti tähendused, annab tagasisidet enda ja teiste esitusele; 19) jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tugineb kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale; 20) jutustab tekstilähedaselt või kokkuvõtvalt kavapunktide järgi, märksõnade abil või piltteksti põhjal; 14 21) kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid

Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

III kooliaste

Õpilane:

- 1) süvendab oma arusaama kirjandusest kui kultuuri- ja kunstinähtusest, selle rollist identiteedi kujundamisel ja ühiskonna mõtestamisel, tunneb ning väärtustab rahvuskultuuri traditsioone ja pärimust;
- 2) arendab oma loovvõimeid, jutustamis- ja esitamisoskust, kirjutab eakohasel tasemel ja keeleliselt korrektseid kirjeldavas, jutustavas ja arutlevas laadis ning eri žanrites tekste, väljendab ja põhjendab oma arvamust nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- 3) leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, arvestab teabe kasutamise ja avaldamise head tava ning õiguslikke sätteid;
- 4) õpib mitmekülgsemalt ja sügavamalt tundma ilukirjandusteose poeetikat, analüüsib teose süžeed, tegelasi ja olustikku, märkab kompositsiooni erijooni ning arutleb käsitletud probleemide ja väärtuste üle, tõlgendab kujundlikku keelt ja rikastab oma sõnavara;
- 5) loeb, analüüsib, tõlgendab ja mõistab nii eakohast noortekirjandust kui ka eri žanrites eesti ja maailmakirjanduse klassikat, loeb luule-, proosa- ja draamatekste, arendab oma lugemisoskusi;
- 6) rikastab lugedes oma mõtlemis- ja väljendusoskust, täiendab enda kultuuri- ja kirjandusteadmisi, kujundab esteetilisi hoiakuid ja eetilisi tõekspidamisi.

2.2.3. Õpitulemused

III kooliaste

Õpilane:

- 1) loeb eri liiki ja žanris kirjandusteoseid, sealhulgas tüvitekste, või nende katkendeid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, analüüsib ja tõlgendab vähemalt kahteteist loetud tervikteost;
- 2) loeb lususalt ja mõtestatult, kasutab iseseisvalt lugemise eesmärgist ja teksti liigist lähtuvaid lugemisviise ja -mudeleid, hindab oma lugemisoskust ning juhib oma lugemisprotsessi;
- 3) loeb kultuurivaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, arvestab teabe kasutamise ja avaldamise head tava ning õiguslikke sätteid;
- 4) tunneb eesti kultuuri erijooni ning vahendab oma kultuurikogemust, väärtustab nii oma- kui ka maailmakultuuri ja selle mitmekesisust;

- 5) selgitab pärimuse olemust, toob näiteid mineviku ja tänapäeva pärimuskultuurist ning oma kodukohast;
- 6) kasutab rahvaluule elemente suulises ja kirjalikus tekstiloomes;
- 7) eristab ilukirjanduse põhiliike ja peamisi žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid;
- 8) leiab endale sobivat lugemisvara, põhjendab oma valikut, tutvustab loetud raamatut ja selle autorit, jagab oma lugemiskogemusi;
- 9) toob esile luuletuse temaatilisi ja lüürilisi erijooni, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust ja avab selle tähendusi;
- 10) nimetab teose teema, arutleb selle põhisündmuste, kesksete probleemide, põhjuse ja tagajärje seoste üle, sõnastab teose peamõtte;
- 11) teeb kokkuvõtte teose süžees, põhjendab loo tegevusaja ja -koha valikut, iseloomustab ja võrdleb tegelasi, analüüsib tegelastevahelisi suhteid ja nende väärtushoiakuid;
- 12) analüüsib kirjandusteose vormivõtteid ja kompositsiooni, seostab neid teose sisuga;
- 13) rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite ning loetu tausta kohta;
- 14) kirjeldab kirjandusteosele omast keelekasutusviisi, tunneb ära peamised kõne- ja lausekujudid, sh epiteet, isikustamine, võrdlus, metafoor, kordus ja siire, tõlgendab kujundite tähendust ja rolli tekstis ning kasutab neid tekstiloomes;
- 15) võrdleb kirjandusteost ja selle põhjal valminud lavastust või filmi;
- 16) kirjutab erinevaid omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid, jutustavaid ja arutlevaid tekste;
- 17) hindab suulises ja kirjalikus väljenduses korrektset keelt ning järgib nii käsikirjaliste kui ka digitaalsete tekstide vormistusnõudeid;
- 18) osaleb arutelus, väljendab selgelt ja sobival viisil oma põhjendatud seisukohti, annab ja kuulab tagasisidet, võtab arvesse teiste seisukohti, teeb koostööd;
- 19) koostab ja esitab loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemuse põhjal ettekande, kasutab selleks esitlustarkvara;
- 20) esitab (peast) luule-, proosa- või draamateksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust, põhjendab teksti valikut, seletab selle tähendust;
- 21) kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid.

Kirjandus 7 klass

Teosed	Õppesisu	Tulemused
I Personaaz, tegelane. Autori, jutustaja ja kirjandusliku kangelahe vahetamine teoses. Teemad ja probleemid arutamiseks: Halastuse ja kaastunde probleem. Tunde ja kohuse konflikt. Isikliku kõlbeline valiku probleem. õlbelised ideaalid ja elutõde. Isiksuse kõlbeline väärlikus. Sõbrad ja vaenlased. Enesetunnetuse esimesed kogemused. Alaealise suhted täiskasvanute ja eakaaslastega. Põlvkondade konflikt. Inimese vastutus maailma ees, milles ta elab. Kultuuride mitmekesisus.		

Rahvuslikud ja regionaalsed kultuurid. Erinevate rahvaste kombed ja uskumused. Austav suhtumine teistesse kultuuridesse. Rahvuskultuuri eripära, tähendus selle kultuuri kandjatele. Eesti rahvuskultuuri traditsioonide, pärimuste ja kommete säilitamine ja arendamine. Lüüriline kangelane – poeedi „teisik“		
Kreutzwald „Kalevipoeg“, vene eepiline kangelaslaul Lev Tolstoi „Lapsepõlv“, M.Gorki „Lapsepõlv“ “Inimeste seas”; Friedebert Tuglas „Väike Illimar“, Aleksandr Puškini luuletused, M.Lermontovi luuleteosed Fjodor Tjuttševi luuletused; Afanassi Feti luuletused; L.Koidula luuleteosed D.Vaarandi Luuleteos	Lugemine ja ümberjutustamine Erinevad lugemisviisid: aeglane lugemine, kommenteeriv lugemine. Proosatekstide ja lüroepiliste tekstide kompositsiooni eri tasandite analüüs. Mõtestatud ilmekas luulelugemine. Erinevad ümberjutustamise viisid: üksikasjalik, üldistav, fragmentaarne, varem kokku lepitud viisil. Isiklik suhtumine ümberjutustatavasse teksti. Oma arvamuse esitamine ja kaitsmine. Jutustamisel kahe vxi mitme žanrilt erineva teksti elementide sidumine. Teksti mõtestamine, analüüs ja interpretatsioon, kujundlik mõtlemine Teksti mõistmine ja tõlgendamine: võtmesõnade leidmine, tegelaste vaatepunkti väljaselgitamine, tekstis autoripositsiooni määramine. Arutlemine teoses püstitatud teemal: isikliku arvamuse väljendamine teksti sisu ja struktuuri kohta. Kirjandusteose struktuur. Süžee ja kompositsioon, tegelaskonna struktuur, teksti stilistilised karakteristikud Proosateose kompositsioon. Kirjeldavad ja jutustavad elemendid, nende roll. Eri žanris teoste	Õpilane 1) loeb eri liiki ja žanris kirjandusteoseid, sealhulgas tüvitekste, või nende katkendeid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, analüüsib ja tõlgendab vähemalt kahteteist loetud tervikteost; 2) loeb ladusalt ja mõtestatult, kasutab iseseisvalt lugemise eesmärgist ja teksti liigist lähtuvaid lugemisviise ja -mudeleid, hindab oma lugemisoskust ning juhib oma lugemisprotsessi; 3) loeb kultuurivaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, arvestab teabe kasutamise ja avaldamise head tava ning õiguslikke sätteid; 4) tunneb eesti kultuuri erijooni ning vahendab oma kultuurikogemust, väärtustab nii oma- kui ka maailmakultuuri ja selle mitmekesisust; 5) selgitab pärimuse olemust, toob näiteid mineviku ja tänapäeva pärimuskultuurist ning oma kodukohast; 6) kasutab rahvaluule elemente suuliselt ja kirjalikus tekstiloomes; 7) eristab ilukirjanduse põhiliike ja peamisi žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid; 8) leiab endale sobivat lugemisvara, põhjendab oma valikut, tutvustab loetud

	kunstispetsiifika. Lühijutt. Novell. Jutustus. Ajalooline romaan/jutustus. Proosaluuletus. Lüüriline miniatuur. Personaaž, tegelane, prototüüp, teose põhikonflikt. Inimene kui peamine loomingulise mõtestamise objekt kirjanduses. Kirjandusteos kui autori looming, kirjaniku fantaasia produkt. Autori, jutustaja ja kirjandusliku kangelase vahetamine teoses. Eepilise teose kangelane, lüüriline kangelane, tegelane draamas. Autobiograafiline jutustus. Tegelase karakteristika: sotsiokultuuriline, psühholoogiline, väline. Tegelase ajalooline ja kultuuriline tingitus. Tegelase biograafia ja evolutsioon. Loominguline tegevus ja esinemine Eri liiki iseseisvad esitlused: kirjandi või luuletuse esitamine, osalemine diskussioonides loetu üle, lugejapäeviku pidamine, sõnavõttudeks või ettekandeks valmistumine.	raamatut ja selle autorit, jagab oma lugemiskogemusi; 9) toob esile luuletuse temaatilisi ja lüürilisi erijooni, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust ja avab selle tähtsusi; 10) nimetab teose teema, arutleb selle põhisündmuste, kesksete probleemide, põhjuse ja tagajärje seoste üle, sõnastab teose peamõtte; 11) teeb kokkuvõtte teose süžest, põhjendab loo tegevusaja ja - koha valikut, iseloomustab ja võrdleb tegelasi, analüüsib tegelastevahelisi suhteid ja nende väärtushoiakuid; 12) analüüsib kirjandusteose vormivõtteid ja kompositsiooni, seostab neid teose sisuga; 13) rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite ning loetu tausta kohta; 14) kirjeldab kirjandusteosele omast keelekasutusviisi, tunneb ära peamised kõne- ja lausekujud, sh epiteet, isikustamine, võrdlus, metafoor, kordus ja siire, tõlgendab kujudite tähendust ja rolli tekstis ning kasutab neid tekstiloomes; 15) võrdleb kirjandusteost ja selle põhjal valminud lavastust või filmi; 16) kirjutab erinevaid omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid, jutustavaid ja arutlevaid tekste; 17) hindab suulises ja kirjalikus väljenduses korrektset keelt ning järgib nii käsikirjaliste kui ka digitaalsete tekstide

		vormistusnõudeid; 18) osaleb arutelus, väljendab selgelt ja sobival viisil oma põhjendatud seisukohti, annab ja kuulab tagasisidet, võtab arvesse teiste seisukohti, teeb koostööd; 19) koostab ja esitab loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemuse põhjal ettekande, kasutab selleks esitlustarkvara; 20) esitab (peast) luule-, proosa- või draamateksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust, põhjendab teksti valikut, seletab selle tähendust; 21) kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid.
II Inimene ja arengutee. Ajatud kõlbelised väärtused Teemad ja probleemid arutlemiseks: Isiksus ja ajastu. Inimese vastutus maailma ees, milles ta elab. Kangelane ajaloo ees. Isiksuse sotsiaalsed palged. Isamaalisus ja vabadusearmastus. Isiklikud ja grupiväärtused. „Oma“ ja „võõra“ kokkupõrge. Inimese võõrandumine tänapäeva maailmas. Ajatud kõlbelised väärtused. Kunst ja armastus kui inimelu kõrgeimad väärtused.		
Daniel Defoe „Robinson Crusoe”, N.Leskov „Metsloom” William Shakespeare'i „Romeo ja Julia”, O.Henry teosed S.Jesenini luuletused K.Simonov luuleteosed A.Puškini luuletused E.Enno luuletused Oskar Luts „Kevade”, Anton Tšehhov „Kameeleon”, „Paks ja peenike”; A.Puškin “Väikesed tragöödiad” Jevgeni Švarts „Draakon”; I.Bunin „Lapti”	Lugemine ja ümberjutustamine Erinevad lugemisviisid: aeglane lugemine, kommenteeriv lugemine. Proosatekstide ja lüroepiliste tekstide kompositsiooni eri tasandite analüüs. Mõtestatud ilmekas luulelugemine. Teksti mõtestamine, analüüs ja interpretatsioon, kujundlik mõtlemine Teksti mõistmine ja tõlgendamine: võtmesõnade leidmine, tegelaste vaatepunkti	Õpilane 1) loeb eri liiki ja žanris kirjandusteoseid, sealhulgas tüvitekste, või nende katkendeid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, analüüsib ja tõlgendab vähemalt kahteteist loetud tervikteost; 2) loeb ladusalt ja mõtestatult, kasutab iseseisvalt lugemise eesmärgist ja teksti liigist lähtuvaid lugemisviise ja -mudeleid, hindab oma lugemisostust ning juhib oma lugemisprotsessi; 3) loeb kultuurivaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, leiab, hindab kriitiliselt ja

	väljaselgitamine, tekstis autoripositsiooni määramine. Arutlemine teoses püstitatud teemal: isikliku arvamuse väljendamine teksti sisu ja struktuuri kohta. Kirjandusteose struktuur. Süžee ja kompositsioon, tegelaskonna struktuur, teksti stilistilised karakteristikud. Personaaž, tegelane, prototüüp, teose põhikonflikt. Inimene kui peamine loomingulise mõtestamise objekt kirjanduses. Kirjandusteos kui autori looming, kirjaniku fantaasia produkt. Autori, jutustaja ja kirjandusliku kangelase vahekord teoses. Eepilise teose kangelane, lüüriline kangelane, tegelane draamas. Autobiograafiline jutustus. Tegelase karakteristika: sotsiokultuuriline, psühholoogiline, väline. Tegelase ajalooline ja kultuuriline tingitus. Loominguline tegevus ja esinemine Eri liiki iseseisvad esitlused: kirjandi või luuletuse esitamine, osalemine diskussioonides loetu üle, lugejapäeviku pidamine, sõnavõttuks või ettekandeks valmistumine	kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, arvestab teabe kasutamise ja avaldamise head tava ning õiguslikke sätteid; 4) tunneb eesti kultuuri erijooni ning vahendab oma kultuurikogemust, väärtustab nii oma- kui ka maailmakultuuri ja selle mitmekesisust; 5) selgitab pärimuse olemust, toob näiteid mineviku ja tänapäeva pärimuskultuurist ning oma kodukohast; 6) kasutab rahvaluule elemente suulises ja kirjalikus tekstiloomes; 7) eristab ilukirjanduse põhiliike ja peamisi žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid; 8) leiab endale sobivat lugemisvara, põhjendab oma valikut, tutvustab loetud raamatut ja selle autorit, jagab oma lugemiskogemusi; 9) toob esile luuletuse temaatilisi ja lüürilisi erijooni, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust ja avab selle tähendusi; 10) nimetab teose teema, arutleb selle põhisündmuste, kesksete probleemide, põhjuse ja tagajärje seoste üle, sõnastab teose peamõtte; 11) teeb kokkuvõtte teose süžee, põhjendab loo tegevusaja ja -koha valikut, iseloomustab ja võrdleb tegelasi, analüüsib tegelastevahelisi suhteid ja nende väärtushoiakuid; 12) analüüsib kirjandusteose vormivõtteid ja kompositsiooni, seostab neid teose sisuga; 13) rikastab oma sõnavara, otsib

		teavet tundmatute sõnade ja väljendite ning loetu tausta kohta; 14) kirjeldab kirjandusteosele omast keelekasutusviisi, tunneb ära peamised kõne- ja lausekujudid, sh epiteet, isikustamine, võrdlus, metafoor, kordus ja siire, tõlgendab kujundite tähendust ja rolli tekstis ning kasutab neid tekstiloomes; 15) võrdleb kirjandusteost ja selle põhjal valminud lavastust või filmi; 16) kirjutab erinevaid omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid, jutustavaid ja arutlevaid tekste; 17) hindab suulises ja kirjalikus väljenduses korrektset keelt ning järgib nii käsikirjaliste kui ka digitaalsete tekstide vormistusnõudeid; 18) osaleb arutelus, väljendab selgelt ja sobival viisil oma põhjendatud seisukohti, annab ja kuulab tagasisidet, võtab arvesse teiste seisukohti, teeb koostööd; 19) koostab ja esitab loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemuse põhjal ettekande, kasutab selleks esitlustarkvara; 20) esitab (peast) luule-, proosa- või draamateksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust, põhjendab teksti valikut, seletab selle tähendust; 21) kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõiste
III Kangelane ajaloo ees. Isiksuse sotsiaalsed palged. Teemad ja probleemid arutlemiseks: Inimese kolbelised kohustused. Halastuse ja kaastunde probleem.		

Tunde ja kohuse konflikt. Isikliku kõlbelse valiku probleem. Kõlbelised ideaalid ja elutõde. Isiksuse klbeline väärikus. Inimese vastutus maailma ees, milles ta elab. Ajalooline mälu (ajaloolised sündmused ja traditsioonid, mis kujundavad/moodustavad/loovad ajaloolise järjepidevuse).		
M.Lermontov "Laul tsaar Ivan Vassiljevitsšist" V. Hugo « Hüljatud »	Lugemine ja ümberjutustamine Erinevad lugemisviisid: aeglane lugemine, kommenteeriv lugemine. Proosatekstide ja lüroepiliste tekstide kompositsiooni eri tasandite analüüs. Mõtestatud ilmekas luulelugemine. Teksti mõtestamine, analüüs ja interpretatsioon, kujundlik mõtlemine Teksti mõistmine ja tõlgendamine: võtmesõnade leidmine, tegelaste vaatepunkti väljaselgitamine, tekstis autoripositsiooni määramine. Arutlemine teoses püstitatud teemal: isikliku arvamuse väljendamine teksti sisu ja struktuuri kohta. Loominguline tegevus ja esinemine Eri liiki iseseisvad esitlused: kirjandi või luuletuse esitamine, osalemine diskussioonides loetu üle, lugejapäeviku pidamine, sõnavõtuks või ettekandeks valmistumine	Õpilane 1) loeb eri liiki ja žanris kirjandusteoseid, sealhulgas tüvitekste, või nende katkendeid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, analüüsib ja tõlgendab vähemalt kahteteist loetud tervikteost; 2) loeb ladusalt ja mõtestatult, kasutab iseseisvalt lugemise eesmärgist ja teksti liigist lähtuvaid lugemisviise ja -mudeleid, hindab oma lugemisostkust ning juhib oma lugemisprotsessi; 3) loeb kultuurivaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, arvestab teabe kasutamise ja avaldamise head tava ning õiguslikke sätteid; 4) tunneb eesti kultuuri erijooni ning vahendab oma kultuurikogemust, väärtustab nii oma- kui ka maailmakultuuri ja selle mitmekesisust; 5) selgitab pärimuse olemust, toob näiteid mineviku ja tänapäeva pärimuskultuurist ning oma kodukohast; 6) kasutab rahvaluule elemente suulises ja kirjalikus tekstiloomes; 7) eristab ilukirjanduse põhiliike ja peamisi žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid; 8) leiab endale sobivat lugemisvara, põhjendab oma

		valikut, tutvustab loetud raamatut ja selle autorit, jagab oma lugemiskogemusi; 9) toob esile luuletuse temaatilisi ja lüürilisi erijooni, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust ja avab selle tähendusi; 10) nimetab teose teema, arutleb selle põhisündmuste, kesksete probleemide, põhjuse ja tagajärje seoste üle, sõnastab teose peamõtte; 11) teeb kokkuvõtte teose süžeeest, põhjendab loo tegevusaja ja -koha valikut, iseloomustab ja võrdleb tegelasi, analüüsib tegelastevahelisi suhteid ja nende väärtushoiakuid; 12) analüüsib kirjandusteose vormivõtteid ja kompositsiooni, seostab neid teose sisuga; 13) rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite ning loetu tausta kohta; 14) kirjeldab kirjandusteosele omast keelekasutusviisi, tunneb ära peamised kõne- ja lausekujudid, sh epiteet, isikustamine, võrdlus, metafoor, kordus ja siire, tõlgendab kujundite tähendust ja rolli tekstis ning kasutab neid tekstiloomes; 15) võrdleb kirjandusteost ja selle põhjal valminud lavastust või filmi; 16) kirjutab erinevaid omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid, jutustavaid ja arutlevaid tekste; 17) hindab suulises ja kirjalikus väljenduses korrektset keelt ning järgib nii käsikirjaliste kui

		ka digitaalsete tekstide vormistusnõudeid; 18) osaleb arutelus, väljendab selgelt ja sobival viisil oma põhjendatud seisukohti, annab ja kuulab tagasisidet, võtab arvesse teiste seisukohti, teeb koostööd; 19) koostab ja esitab loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemuse põhjal ettekande, kasutab selleks esitlustarkvara; 20) esitab (peast) luule-, proosa- või draamateksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust, põhjendab teksti valikut, seletab selle tähendust; 21) kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid.

Kirandus 8 klass

Teosed	Õppesisu	Tulemused
I Ajastu – autor- tegelane- lugeja Teemad ja probleemid arutlemiseks: Inimese vastutus maailma ees, milles ta elab. Kangelane ajaloo ees. Isiksuse sotsiaalsed palged. Isamaalisus ja vabadusearmastus. Isiklikud ja grupiväärtused. „Oma” ja „võõra” kokkupõrge. Inimese võõrandumine tänapäeva maailmas. Ajatud kõlbelised väärtused. Ajalooline mälu (ajaloolised sündmused ja traditsioonid, mis kujundavad/moodustavad/loovad ajaloolise järjepidevuse). Suhted teiste rahvustega (kontaktid eesti ja vene rahva esindajate vahel). Sallivus ja austus teise vastu kui rahvusvaheliste kontaktide alus		
Aleksandr Puškini luuletused M.Lermontovi luuletused Walter Scott „Ivanhoe” A.Puškin „Kapteni tütar”, Eduard Bornhöhe „Tasuja”, Ivan Turgenev „Mumuu”, L.Tolstoi „Sõda ja rahu” (katkend)	Lugemine ja ümberjutustamine Erinevad lugemisviisid: aeglane lugemine, kommenteeriv lugemine. Proosatekstide ja lüroepiliste tekstide kompositsiooni eri tasandite analüüs. Mõtestatud ilmekas luulelugemine.	Õpilane 1) loeb eri liiki ja žanris kirjandusteoseid, sealhulgas tüvitekste, või nende katkendeid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, analüüsib ja tõlgendab vähemalt kahteteist loetud tervikteost; 2) loeb

A.Puškin „Belkini jutustused“; N.Gogol „Revident“ „Sinel“ Fjodor Dostojevski „Valge ööd“;	Teksti mõtestamine, analüüs ja interpretatsioon, kujundlik mõtlemine Teksti mõistmine ja tõlgendamine: võtmesõnade leidmine, tegelaste vaatepunkti väljaselgitamine, tekstis autoripositsiooni määramine. Arutlemine teoses püstitatud teemal: isikliku arvamuse väljendamine teksti sisu ja struktuuri kohta. Kirjandusteose struktuur. Süžee ja kompositsioon, tegelaskonna struktuur, teksti stilistilised karakteristikud. Personaaž, tegelane, prototüüp, teose põhikonflikt. Inimene kui peamine loomingulise mõtestamise objekt kirjanduses. Kirjandusteos kui autori looming, kirjaniku fantaasia produkt. Põhikonflikti olemuse määramine (sotsiaalne, eetiline). Kunstiline ruum ja aeg poeetilises tekstis. Teose ajaloolis-kultuuriline kontekst. Tekst kui kunstiline tervik. Klassitsism. Romantism. Rahvusromantism. Romantiline kangeline. Realism kirjanduses. Loominguline tegevus ja esinemine Eri liiki iseseisvad esitlused: kirjandi või luuletuse esitamine, osalemine diskussioonides loetu üle, lugejapäeviku pidamine,	ladusalt ja mõtestatult, kasutab iseseisvalt lugemise eesmärgist ja teksti liigist lähtuvaid lugemisviise ja -mudeleid, hindab oma lugemisoskust ning juhib oma lugemisprotsessi; 3) loeb kultuurivaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, arvestab teabe kasutamise ja avaldamise head tava ning õiguslikke sätteid; 4) tunneb eesti kultuuri erijooni ning vahendab oma kultuurikogemust, väärtustab nii oma- kui ka maailmakultuuri ja selle mitmekesisust; 5) selgitab pärimuse olemust, toob näiteid mineviku ja tänapäeva pärimuskultuurist ning oma kodukohast; 6) kasutab rahvaluule elemente suulises ja kirjalikus tekstiloomes; 7) eristab ilukirjanduse põhiliike ja peamisi žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid; 8) leiab endale sobivat lugemisvara, põhjendab oma valikut, tutvustab loetud raamatut ja selle autorit, jagab oma lugemiskogemusi; 9) toob esile luuletuse temaatilisi ja lüürilisi erijooni, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust ja avab selle tähendusi; 10) nimetab teose teema, arutleb selle põhisündmuste, kesksete probleemide, põhjuse ja tagajärje seoste üle, sõnastab teose peamõtte; 11) teeb kokkuvõtte teose süžees, põhjendab loo tegevusaja ja -koha valikut,

	sõnavõtuks või ettekandeks valmistumine	iseloomustab ja võrdleb tegelasi, analüüsib tegelastevahelisi suhteid ja nende väärtushoiakuid; 12) analüüsib kirjandusteose vormivõtteid ja kompositsiooni, seostab neid teose sisuga; 13) rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite ning loetu tausta kohta; 14) kirjeldab kirjandusteosele omast keelekasutusviisi, tunneb ära peamised kõne- ja lausekujundid, sh epiteet, isikustamine, võrdlus, metafoor, kordus ja siire, tõlgendab kujundite tähendust ja rolli tekstis ning kasutab neid tekstiloomes; 15) võrdleb kirjandusteost ja selle põhjal valminud lavastust või filmi; 16) kirjutab erinevaid omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid, jutustavaid ja arutlevaid tekste; 17) hindab suulises ja kirjalikus väljenduses korrektset keelt ning järgib nii käsikirjaliste kui ka digitaalsete tekstide vormistusnõudeid; 18) osaleb arutelus, väljendab selgelt ja sobival viisil oma põhjendatud seisukohti, annab ja kuulab tagasisidet, võtab arvesse teiste seisukohti, teeb koostööd; 19) koostab ja esitab loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemuse põhjal ettekande, kasutab selleks esitlustarkvara; 20) esitab (peast) luule-, proosa- või draamateksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust, põhjendab teksti valikut, seletab selle tähendust; 21) kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid.

II Inimese väline ja sisemine elu. Teemad ja probleemid arutlemiseks: Üksindusprobleem. Taiskasvanuks saamine. Enesetunnetuse esimesed kogemused. Alaealise suhted täiskasvanute ja eakaaslastega. Põlvkondade konflikt. Nn murdemomentide tähendus inimese isiksuse ja iseloomu kujunemisel. Maailma tunnetamine kui katsumus. Inimese vastutus ümbritseva ees. Looming kui maailma umberkujundamise viis. Inimene ja loodus. Loodus kui üks inimelu kõrgemaid väärtusi		
Byroni luuletused, Aleksandr Puškini luuletused, Mihhail Lermontovi luuletused; Fjodor Tjuttševi luuletused; Afanassi Feti luuletused; Ivan Turgenevi proosaluuletused J.Liiva luuletused L.Tolstoi „Poisipõlv“ Eduard Vilde „Nende poeg“, Jack Londoni „Valgekihv“ N.Gogol „Portree“	Lugemine ja ümberjutustamine Erinevad lugemisviisid: aeglane lugemine, kommenteeriv lugemine. Proosatekstide ja lüroepiliste tekstide kompositsiooni eri tasandite analüüs. Mõtestatud ilmekas luulelugemine. Teksti mõtestamine, analüüs ja interpretatsioon, kujundlik mõtlemine Teksti mõistmine ja tõlgendamine: võtmesõnade leidmine, tegelaste vaatepunkti väljaselgitamine, tekstis autoripositsiooni määramine. Arutlemine teoses püstitatud teemal: isikliku arvamuse väljendamine teksti sisu ja struktuuri kohta. Kirjandusteose struktuur. Süžee ja kompositsioon, tegelaskonna struktuur, teksti stilistilised karakteristikud. Personaaž, tegelane, prototüüp, teose põhikonflikt. Inimene kui peamine	Õpilane 1) loeb eri liiki ja žanris kirjandusteoseid, sealhulgas tüvitekste, või nende katkendeid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, analüüsib ja tõlgendab vähemalt kahteteist loetud terviktest; 2) loeb ladiusalt ja mõtestatult, kasutab iseseisvalt lugemise eesmärgist ja teksti liigist lähtuvaid lugemisviise ja -mudeleid, hindab oma lugemisoskust ning juhib oma lugemisprotsessi; 3) loeb kultuurivaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, arvestab teabe kasutamise ja avaldamise head tava ning õiguslikke sätteid; 4) tunneb eesti kultuuri erijooni ning vahendab oma kultuurikogemust, väärtustab nii oma- kui ka maailmakultuuri ja selle mitmekesisust; 5) selgitab pärimuse olemust, toob näiteid mineviku ja tänapäeva pärimuskultuurist ning oma kodukohast; 6) kasutab

	loomingulise mõtestamise objekt kirjanduses. Kirjandusteos kui autori looming, kirjaniku fantaasia produkt. Põhikonflikti olemuse määramine (sotsiaalne, eetiline). Kunstiline ruum ja aeg poeetilises tekstis. Teose ajaloolis-kultuuriline kontekst. Tekst kui kunstiline tervik. Klassitsism. Romantism. Rahvusromantism. Romantiline kangeline. Realism kirjanduses. Loominguline tegevus ja esinemine Eri liiki iseseisvad esitlused: kirjandi või luuletuse esitamine, osalemine diskussioonides loetu üle, lugejapäeviku pidamine, sõnavõtuks või ettekandeks valmistumine	rahvaluule elemente suulises ja kirjalikus tekstiloomes; 7) eristab ilukirjanduse põhiliike ja peamisi žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid; 8) leiab endale sobivat lugemisvara, põhjendab oma valikut, tutvustab loetud raamatut ja selle autorit, jagab oma lugemiskogemusi; 9) toob esile luuletuse temaatilisi ja lüürilisi erijooni, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust ja avab selle tähendusi; 10) nimetab teose teema, arutleb selle põhisündmuste, kesksete probleemide, põhjuse ja tagajärje seoste üle, sõnastab teose peamõtte; 11) teeb kokkuvõtte teose süžees, põhjendab loo tegevusaja ja -koha valikut, iseloomustab ja võrdleb tegelasi, analüüsib tegelastevahelisi suhteid ja nende väärtushoiakuid; 12) analüüsib kirjandusteose vormivõtteid ja kompositsiooni, seostab neid teose sisuga; 13) rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite ning loetu tausta kohta; 14) kirjeldab kirjandusteosele omast keelekasutusviisi, tunneb ära peamised kõne- ja lausekujundid, sh epiteet, isikustamine, võrdlus, metafoor, kordus ja siire, tõlgendab kujundite tähendust ja rolli tekstis ning kasutab neid tekstiloomes; 15) võrdleb kirjandusteost ja selle põhjal valminud lavastust või filmi; 16) kirjutab erinevaid omaloomingulisi töid, sealhulgas

		kirjeldavaid, jutustavaid ja arutlevaid tekste; 17) hindab suulises ja kirjalikus väljenduses korrektset keelt ning järgib nii käsikirjaliste kui ka digitaalsete tekstide vormistuse nõudeid; 18) osaleb arutlusel, väljendab selgelt ja sobival viisil oma põhjendatud seisukohti, annab ja kuulab tagasisidet, võtab arvesse teiste seisukohti, teeb koostööd; 19) koostab ja esitab loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemuse põhjal ettekande, kasutab selleks esitlustarkvara; 20) esitab (peast) luule-, proosa- või draamateksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust, põhjendab teksti valikut, seletab selle tähendust; 21) kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid.

Kirjandus 9. klass

Teosed	Õppesisu	Tulemused
Ajastu – autor- tegelane- lugeja XX – XXI sajand Teemad ja probleemid arutlemiseks: Inimese vastutus maailma ees, milles ta elab. Kangelane ajaloo ees. Isiksuse sotsiaalsed palged. Isamaalikus ja vabadusearmastus. Isiklikud ja grupiväärtused. „Oma” ja „võõra” kokkupõrge. Inimese võõrandumine tänapäeva maailmas. Ajatud kõlbelised väärtused. Ajalooline mälu (ajaloolised sündmused ja traditsioonid, mis kujundavad/moodustavad/loovad ajaloolise järjepidevuse). Suhted teiste rahvustega (kontaktid eesti ja vene rahva esindajate vahel). Sallivus ja austus teise vastu kui rahvusvaheliste kontaktide alus Keskkond ja jätkusuutlik areng. Inimene ja loodus. Säästva ja austava suhtumise vajalikkus elus- ja eluta loodusesse. Looduslik tasakaal. Loodus kui üks inimelu kõrgemaid väärtusi		

Looming kui maailma umberkujundamise viis. Kunst ja armastus kui inimelu kõrgeimad väärtused. Lüüriline teos kui isikliku maailmapildi peegeldus. Teabekeskond, tehnoloogia ja innovatsioon. Teabe otsimise ja edastamise võimalused tänapäeval. Internet kui teabeallikas ja silmaringi laiendamise võimalus.		
Maksim Gorki „Vanaeit Izergil”, Aleksandr Bloki luuletused; Anna Ahmatova luuletused Valeri Brjussovi luuletused Nikolai Gumiljovi luuletused Vladimir Majakovski luuletused; Vladimir Nabokov „Juhus”; Mihhail Šolohhov „Inimese saatus”; Aleksandr Solženitsõn „Küll on kahju”; Mihhail Bulgakov „Koera süda”, Aleksandr Kuprini „Junkur”; Leonid Andrejev „Noorsugu”; Aleksandr Vampilov „Kohtumine”, Mati Unt „Hüvasti, kollane kass”, Vassili Šukšin „Naljatilik”; vähemalt kolm uudisproosateost õpetaja valikul;	Lugemine ja ümberjutustamine Erinevad lugemisviisid: aeglane lugemine, kommenteeriv lugemine. Proosatekstide ja lühioepiliste tekstide kompositsiooni eri tasandite analüüs. Mõtestatud ilmekas luulelugemine. Teksti mõtestamine, analüüs ja interpretatsioon, kujundlik mõtlemine Teksti mõistmine ja tõlgendamine: võtmesõnade leidmine, tegelaste vaatepunkti väljaselgitamine, tekstis autoripositsiooni määramine. Arutlemine teoses püstitatud teemal: isikliku arvamuse väljendamine teksti sisu ja struktuuri kohta. Kirjandusteose struktuur. Süžee ja kompositsioon, tegelaskonna struktuur, teksti stilistilised karakteristikud. Personaaž, tegelane, prototüüp, teose põhikonflikt. Inimene kui peamine loomingulise mõtestamise objekt kirjanduses. Kirjandusteos kui autori looming, kirjaniku fantaasia produkt. Põhikonflikti olemuse määramine (sotsiaalne, eetiline). Kunstiline ruum ja aeg	Õpilane 1) loeb eri liiki ja žanris kirjandusteoseid, sealhulgas tüvitekste, või nende katkendeid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, analüüsib ja tõlgendab vähemalt kahteteist loetud tervikteost; 2) loeb ladusalt ja mõtestatult, kasutab iseseisvalt lugemise eesmärgist ja teksti liigist lähtuvaid lugemisviise ja - mudeleid, hindab oma lugemisoskust ning juhib oma lugemisprotsessi; 3) loeb kultuurivaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, arvestab teabe kasutamise ja avaldamise head tava ning õiguslikke sätteid; 4) tunneb eesti kultuuri erijooni ning vahendab oma kultuurikogemust, väärtustab nii oma- kui ka maailmakultuuri ja selle mitmekesisust; 5) selgitab pärimuse olemust, toob näiteid mineviku ja tänapäeva pärimuskultuurist ning oma kodukohast; 6) kasutab rahvaluule elemente suulises ja kirjalikus tekstiloomes; 7) eristab ilukirjanduse põhiliike ja peamisi žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid; 8) leiab endale sobivat lugemisvara, põhjendab oma valikut, tutvustab loetud raamatut ja selle autorit, jagab oma lugemiskogemusi; 9) toob esile luuletuse temaatilisi ja lüürilisi

	poetilises tekstis. Teose ajaloolis-kultuuriline kontekst. Tekst kui kunstiline tervik. Tegelase karakteristika: sotsiokultuuriline, psühholoogiline, väline. Tegelase ajalooline ja kultuuriline tingitus. Tegelase biograafia ja evolutsioon. Tegelase süželiste funktsioonide määramine, tegelaste vastastikuste suhete analüüs. Tegelaskõne (monoloog ja dialoog). Erinevate teoste tegelaskujude võrdlus (ajalooliskultuuriline, autoripoetika võrdlus). Tegelase karakteri loomise vahendid: portree, autori iseloomustus, kõneline iseloomustus, olukorra kirjeldus. Draamateose tegelaste kujutamise iseärasused. Kirjandussuunad ja -rühmitused 20. sajandi alguse kirjanduses. Uusromantism, uusrealism. Luulekeele uuenemine. Sümbolism, akmeism, futurism vene kirjanduses. Luuletsükkel ja luuleraamat. Käsitlevate kirjandusteoste seostamine peamiste kirjandussuundadega. Loominguline tegevus ja esinemine Eri liiki iseseisvad esitlused: kirjandi või luuletuse esitamine, osalemine diskussioonides loetu üle, lugejapäeviku pidamine, sõnavõtuks või ettekandeks valmistumine. Eri žanris ning erineva suunitlusega tekstide loomine: esse, kirjand, kirjandusteoste	erijooni, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust ja avab selle tähendusi; 10) nimetab teose teema, arutleb selle põhisündmuste, keskkete probleemide, põhjuse ja tagajärje seoste üle, sõnastab teose peamõtte; 11) teeb kokkuvõtte teose süžees, põhjendab loo tegevusaja ja -koha valikut, iseloomustab ja võrdleb tegelasi, analüüsib tegelastevahelisi suhteid ja nende väärtushoiakuid; 12) analüüsib kirjandusteose vormivõtteid ja kompositsiooni, seostab neid teose sisuga; 13) rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite ning loetu tausta kohta; 14) kirjeldab kirjandusteosele omast keelekasutusviisi, tunneb ära peamised kõne- ja lausekujudid, sh epiteet, isikustamine, võrdlus, metafoor, kordus ja siire, tõlgendab kujundite tähendust ja rolli tekstis ning kasutab neid tekstiloomes; 15) võrdleb kirjandusteost ja selle põhjal valminud lavastust või filmi; 16) kirjutab erinevaid omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid, jutustavaid ja arutlevaid tekste; 17) hindab suulises ja kirjalikus väljenduses korrektset keelt ning järgib nii käsikirjaliste kui ka digitaalsete tekstide vormistusnõudeid; 18) osaleb arutelus, väljendab selgelt ja sobival viisil oma põhjendatud seisukohti, annab ja kuulab tagasisidet, võtab arvesse teiste seisukohti, teeb koostööd; 19) koostab ja esitab loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemuse põhjal ettekande, kasutab selleks

	alusel loodud lavastuse ja filmi retsensioon, kõrvutades originaalteksti lavaversiooni või ekraniseeringu omaga. Kirjandusteose teksti n-ö tõlkimine teise kunstiliigi keelde (eelkõige teatri- ja filmikeelde).	esitlustarkvara; 20) esitab (peast) luule-, proosa- või draamateksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust, põhjendab teksti valikut, seletab selle tähendust; 21) kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid.

4. EESTI KEEL TEISE KEELENA AINEKAVAD

4.1. Õppeaine kirjeldus

Muu kodukeelega õpilased õpivad eesti keelt teise keelena eesmärgiga lõimuda Eesti ühiskonda ning tulla edukalt toime nii koolis kui ka väljaspool kooli. Eesti keel on paljudele muu kodukeelega õpilastele emakeele kõrval esimene õpitav keel. Seetõttu on eriti oluline õppe huvitavus ja jõukohasus, et tekiks ja säiliks õpimotivatsioon. Õppetöös kasutatakse tänapäevaseid ja kaasahaaravaid õppematerjale ning autentseid lugemis- ja kuulamistekste, mis hoiavad õpilasi kursis ühiskonnas toimuvaga ja tekitavad eesti keele kasutamise soovi. Keeletundides kasutatakse inspireerivaid aktiivõppemeetodeid, mis toetavad eri õpistiiliga õpilasi, võimaldavad õpilastel keelt eesmärgipäraselt kasutada ja aitavad luua keelest süsteemse arusaamise. Õppeprotsessis arendatakse õpilaste õpioskusi, oskust teha koostööd ja töötada iseseisvalt ning kasutada tõhusaid keeleõppevõtteid. Kasutatakse keelekeskkonna võimalusi: õpilasi suunatakse jälgima eestikeelset meediat, suhtlema eesti keeles väljaspool koolitunde, osalema eestikeelsetel üritustel, kutsutakse tundidesse eestikeelseid külalisi jmt. Eesti keelt õppides väärtustatakse ka teisi keeli ja kultuure, eriti õpilaste päritolukultuuri. Eesti keele kui teise keele õppes keskendutakse järgmistele teemavaldkondadele: mina ja teised; kodu ja lähiümbrus; Eesti ja maailm; igapäevaelu; õppimine ja töö. Iga valdkonnaga tegeldakse korduvalt vastavalt õpilaste keeleoskustasemele, kogemustele, huvidele ning vajadustele. Eesti keele tunnis suheldakse eesti keeles. Vajaduse korral kohandab õpetaja oma keele tasemekohaseks ja/või jagab toetavaid selgitusi. Eesti keele kui teise keele õpetaja teeb koostööd teiste õppeainete õpetajatega, et toetada keeleliselt teiste ainete omandamist ning aidata õpilastel näha ainetevahelisi seoseid. Eesti keele kui teise keele õpetamisel lähtutakse ainevaldkonna üldpõhimõtetest.

4.2 Kooliastmete lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste
3. klassi lõpetaja väärtustab eesti keelt kui avaliku suhtluse vahendit ning saavutab eakohase A2 keeleoskustaseme, mis tähendab, et ta: 1) saab aru lihtsatest kirjalikest ja suulistest tekstidest; 2) väljendab oma vajadusi, kirjeldab lähiümbrust, inimesi ja toiminguid, osaleb lihtsas lühivestluses; 3) leiab vajalikku infot ümbritsevast keskkonnast; 4) koostab kirjalikke lihtsaid lühitekste; 5) teab mõningate Eestis ja oma kodukohas toimuvate ürituste nimetusi ja tuntud inimeste nimesid; 6) tunneb ja järgib esmaseid	6. klassi lõpetaja väärtustab eesti keelt kui kultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit ning saavutab eakohase B1-keeleoskustaseme, mis tähendab, et ta: 1) saab aru kirjalikest ja suulistest tekstidest; 2) väljendab ja põhjendab oma arvamust, räägib oma kogemustest ja kavatsustest, tuleb toime igapäevastes suhtlusolukordades; 3) kasutab leitud infot suhtlusülesannete täitmiseks; 4) koostab isiklike lihtsaid eri tüüpi tekste; 5) on kursis mõningate Eestis ja oma kodukohas toimuvate või toimunud üritustega ja tuntud	9. klassi lõpetaja väärtustab eesti keelt kui kultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit ning saavutab eakohase B2-keeleoskustaseme, mis tähendab, et ta: 1) mõistab konkreetsel ja abstraktsel teemal tekste; 2) suhtleb loomulikult ja ladusalt erinevatel teemadel; 3) väljendab, põhjendab ja kaitseb oma seisukohti; 4) loob sidusaid ja loogilisi eri tüüpi tekste eri teemadel; 5) on üldiselt kursis Eestis ja oma kodukohas toimuvate või toimunud olulisemate üritustega ja tuntud inimeste tegevusega; 6) tunneb ja kasutab mõningaid eestikeelseid meediaväljaandeid;

viisakusnorme.	inimeste tegevusega; 6) tunneb ja kasutab mõningaid eestikeelseid meediaväljaandeid; 7) tunneb ja järgib üldisi viisakusnorme.	7) teadvustab eesti kultuuri suhtlustavade eripära ning arvestab neid suhtluses.

4.3 Õpitulemused

4.3.1 Eesti keel teise keelena õpitulemused ja õppesisu I kooliastmes

Õpilane:

- 1) saab aru lihtsast selgest aeglasest seotud kõnest;
- 2) saab aru eakohastest lühikestest lihtsatest suulistest tekstidest, nagu juhised, teated, sõnumid jmt;
- 3) saab üldiselt aru lühikestest aeglastest selgetest salvestistest, nagu saatelõigud, lühifilmid jmt;
- 4) leiab ja mõistab vajalikku olmeteavet lihtsamatest tarbetekstidest, näiteks sõidu- ja tunniplaanid, ajakavad, kuulutused, teated, reklaamid, menüüd, juhised, hoiatused jmt;
- 5) saab üldjoontes aru tavasuhtluse lihtsatest kirjalikest sõnumitest ja kirjadest;
- 6) saab aru lihtsamases keeles ilukirjandus- ja meediatekstide põhisisust;
- 7) leiab talle vajalikku teavet trüki- ja veebisõnastikest ning teatmeteostest;
- 8) kasutab igapäevaseid viisakusväljendeid;
- 9) kirjeldab ja tutvustab lihtsal viisil inimesi, kohti, asju ja tegevusi;
- 10) jutustab endale olulistest sündmustest;
- 11) väljendab ja selgitab lühidalt oma arvamusi, kavatsusi, vajadusi, meeldimist ja mittemeeldimist;
- 12) suhtleb vestluspartneri toel lihtsamates endale vajalikes ja huvipakkuvates olukordades;
- 13) esitab küsimusi tavatoimingute kohta ja vastab küsimustele, teeb ettepanekuid ja vastab teiste ettepanekutele, väljendab nõustumist või keeldumist;
- 14) kirjutab lühikesi lihtsaid sõnumeid endale olulistel teemadel;
- 15) kirjutab sidusat teksti oma eluoluga seotud teemadel;
- 16) paneb kuulmise järgi kirja lühikest lihtsat infot;
- 17) valdab tavaolukordades suhtlemisel vajalikku põhisisõnavara;
- 18) tuletab konteksti põhjal mõne tundmatu sõna tähenduse;
- 19) kasutab grammatika põhitarindeid tuttavas olukorras üldjoontes arusaadavalt;
- 20) hääldab sõnu ja lauseid piisavalt selgelt ja arusaadavalt.

Keeleoskuse tase 3. klassi lõpus:

	Kuulamine	Lugemine	Rääkimine	Kirjutamine
Hea tase	A1.2	A1.2	A1.2	A1.2
Taotletav tase	A 2	A 2	A 2	A 2

Osaoskuste õpitulemused esitatakse programmi lõpposas.

Klass: 1.klass

Õppesisu (140 t):

Õppesisu	Õpitulemused	Õppega seotud

		tegevuste orienteeruv maht
Mina ja teised Tervis. Kehaosad. Mis sul valutab?	Õpilane: räägib, kuidas õigesti käituda, et olla terve; nimetab kehaosi; ütleb, mis tal valutab; vastab küsimustele „tervise ja ohutuse“ teema käsitlemisel; järgib tervislikku eluviisi, käitub turvaliselt ning aitab kaasa tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele.	12 t
Eesti ja maailm Eestimaa ja Eesti linnad. Metsaelu. Tähtpäevad	nimetab Eesti Vabariigi sümboleid, tunneb nende tähendusi, laulab hümni esimest salmi; nimetab Eesti tuntumaid rahvakalendri tähtpäevi; võrdleb ilma täna, eile ; läbiva teema „keskkond ja jätkusuutlik areng“ käsitlemisel õpib saama loodusest aru kui terviklikust süsteemist, väärtustab bioloogilist mitmekesisust.	12 t
Igapäevaelu Nädalapäevad. Päevaplaan. Aastaajad ja kuud. Sünnipäev. Kingitused Mänguasjad.	nimetab nädalapäevi, kuude nimetusi aastaegade kaupa nimetab toiduaineid; osaleb poemängus; jutustab oma päevaplaanist ; nimetab mänguasju; küsib vajalikku kaupa, selle hinda, tunneb raha; osaleb dialoogides; räägib, kuidas õigesti riietuda; „tervise ja ohutuse“ läbiva teema käsitlemisel järgib tervislikku eluviisi, käitub turvaliselt ning aitab kaasa tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele.	24 t
Õppimine ja töö Olen õpilane. Transpotr. Minu kool. Minu klass. Mööbel. Värvid. Õppimine on tore! Minu koolikott. Minu pinal. Tunniplaan. Nädalapäevad. Õppeained. Pikk koolipäev. Kellaaeg. Number ja arv.	nimetab kooli, kus õpib; nimetab kooliruumi, klassimööblit, ütleb, mis värvi need on; kasutab õpitud väljendeid ja lühilauseid oma vajaduste väljendamiseks ning oma lähiümbruse (pere, kodu, kooli) kirjeldamiseks; töötab õpetaja juhendamisel nii individuaalselt, kui ka paaris, rühmas; loeb ja kirjutab trükitähtedega; on omandanud õppekava raames esmased teadmised eesti keelest ja eesti kultuurist; küsib, näitab ja kirjeldab kooliteed; nimetab õppeaineid, koolitegevusi; jutustab koolipäevast; tunneb kella ja arvsõnu; kirjeldab, mida näeb aknast; „elukestva õpe ja karjääri planeerimise“ läbiva teema raames teadvustab oma huve, võimeid ja oskusi, saab ülevaadet erinevatest	60 t

	ametitest	
Kodu ja lähiümbrus Minu korter. Korteri plaan. See on minu pere. Minu lemmik koduloom. Meil on külalised. Mul on palju sõpru. Sõbra välimus. Õnnitluskaart.	reageerib adekvaatselt lihtsatele küsimustele ja korraldustele; nimetab perekonnaliikmeid, lähisugulasi; kirjeldab perefotol olevaid inimesi; jutustab kodu lähiümbrusest; kirjeldab teemakohast pilti; kirjeldab sõbra välimust, valmistab sõbrapäeva kaardi.	32 t

Klass: 2.klass

Õppesisu (140 t):

Õppesisu	Õpitulemused	Õppega seotud tegevuste orienteeruv maht
Õppimine ja töö Asesõnad. Tegusõna olema. Kooliruumid. Tegevused koolis. Kellaeg. Õppeained. Päevaplaan. Nädalaplaan. Ametid.	Õpilane: jutustab oma pinginaabrist, kirjeldab tema välimust, iseloomu; jutustab oma suvest, kirjutab juttu minevikuvormis, osaleb dialoogis, esitades küsimusi ja vastates adekvaatselt lihtsatele küsimustele; jutustab iseendast kirjutades kirja; täidab valikvastustega harjutust; kasutab esmaseid õpioskusi (kordamist, seostamist); loeb ilmekalt luuletust; koostab nädalaplaani; laiendab lauset; kasutab õigesti lause lõpumärke; „elukestva karjääri planeerimise“ teema käsitlemisel koostab nädalaplaani, väärtustab aja ja õppimise tähtsust	52 t
Igapäevaelu Söök, jook. Tervislik toitumine. Raha. Riided.	nimetab riideesemeid; nimetab, mis on tema lemmikriided; teab, mida külla selga panna; kirjeldab, mida ta paneb klassikaaslasele selga, jalga, pähe, kätte ja kaela; kirjeldab, mis seljas on; nimetab spordialasid, oma lemmikspordiala; jutustab, millise spordialaga ise tegeleb; vastab küsimustele (Kus? Kuhu? Kellele? Millele? Kellega? Millega?);	28 t

	moodustab liht-, küsi- ja hüüdlauseid; „väärtuste ja kõlbluse“ teema käsitlemisel väärtustab perekonda, tuleb toime perekonnaliikmete abistamisega lihtsamate tööde tegemisel kodus, väärtustab aktiivset eluviisi ja spordi tähtsust elus	
Mina ja teised Iseloom. Välimus.	arutleb, avaldab ja põhjendab oma arvamust; jutustab, kuidas tuleb hoolitseda silmade ja hammaste tervise eest; loeb luuletusi ilmekalt; mõtleb loole lõppu; „tervise ja ohutuse“ teema käsitlemisel väärtustab tervist, tervislikku eluviisi, hoolitseb silmade ja hammaste tervise eest; jutustab tegevustest koos sõbraga; esitab küsimusi ja täidab ankeedi; valmistab juhendi järgi sõbrale kingituse; lahendab ristsõna; kirjeldab klassikaaslaste välimust, riietust ja iseloomu; „väärtuste ja kõlbluse“ teema käsitlemisel väärtustab suhtlemist klassikaaslastega, on suhtlemisel viisakas ja abivalmis	16 t
Kodu ja lähiümbrus Külas käimine. Tuba. Suvepuhkus.	jutustab oma suvest minevikuvormis; tunneb sõnavara temaatika piires; käitub viisakalt (kinos, teatris, külas, ühistranspordis, tänaval); jutustab suvepuhkusest linnas ja maal; koostab mõisteskeemi suvepuhkusest; moodustab liitsõnu; „kodanikualgatuse ja ettevõtlikkuse“ teema käsitlemisel kujuneb aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks	12 t
Eesti ja maailm Minu kodukoht Eesti. Ilmastik. Eesti suuremad linnad. Loodus. Mets. Linnud. Putukad. Kultuuriline identiteet. Emakeel. Tähtpäevad.	teab sõnu esitatud temaatika piires (kodu-ja metsloomad, juur-ja puuviljad, marjad, seemed, puud); kirjeldab loodust erinevatel aastaegadel; koostab mõtteskeemi; kasutab kuulnud lauseid oma kõnes ja asendab lauses ühte komponenti; kirjeldab sügistöid põllul ja aias; koostab dialoogi; teab Eesti riigi sümboleid; täidab tabeli loetud teksti põhjal; moodustab liitsõnu; vastab küsimustele kirjalikult; pöörab tegusõna olevikuvormis; „keskkonna ja jätkusuutliku arengu“ teema käsitlemisel kujundab keskkonnataju, käitub looduses sõbralikult ja hoiab loodust puhtana; teab huvitavaid andmeid Eesti kohta; leiab kaardilt Eesti suuremaid linnu; oskab peast hümni esimest ja teist salmi;	32 t

	loeb peast luuletusi; jutustab lühidalt erinevate rahvakalendri tähtpäevade kommetest; jutustab oma emast; täidab lünkharjutuse; kasutab õigesti õpitud küsisõnu; „väärtuste ja kõlbususe teema“ käsitlemisel kujuneb kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.	

Klass: 3.klass

Õppesisu (140 t):

Õppesisu	Õpitulemused	Õppega seotud tegevuste orienteeruv maht
Eesti ja maailm Rahvus. Eesti naaberriigid (Venemaa, Läti, Rootsi, Soome). Pealinnad ja lipud. Eesti linnad. Emakeel. Tähtpäevad.	iseloomustab ja kirjeldab aastaaegu; kirjeldab pildi järgi sügisest loodust; vastab teksti põhjal küsimustele, kasutab õpitud väljendeid; nimetab paigalinde ja rändlinde; võrdleb maa- ja linnaelu, nimetab erinevusi; kirjeldab oma kodu; nimetab koduloomi ainsuses ja mitmuses; jutustab koduloomadest; lahendab ristsõna; kirjutab jõuluõnnitluse; koostab lauseid, jutustab talvest; leiab internetist info Eesti ühe põnev paiga kohta; räägib jõulukommetest; kirjutab kutse sünnipäevale; kasutab omadussõnu asjade, inimeste ja nähtuste kirjeldamiseks; kirjutab pildi järgi jutukese; tunneb põhi- ja järgarvsõnu 1-100; pöörab tegusõna lihtminevikuvormis; esitab ühe lause kohta mitu erinevat küsimust; kasutab tagasõnu lausetes (peal, ees, all, vahel, keskel); „kultuurilise identiteedi“ teema käsitlemisel väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust; jutustab pildi järgi; mõistab loetava teksti sisu, täidab tabelit; nimetab Eesti naaberriigid (Venemaa, Läti, Rootsi, Soome); on omandanud esmased teadmised Eesti geograafilisest kaardist;	40 t

	jutustab lühidalt Eesti naaberriikidest; kasutab tagasõnu lausetes; pöörab tegusõna minema olevikus ja minevikus; loeb luuletust peast; täidab Eesti kontuurkaarti; „kultuurilise identiteedi“ teema käsitlemisel mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumisladi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, omab ettekujutust kultuuride mitmekesisusest	
Igapäevaelu Kodutehnika. Dokumendid. Telefonikõne. Tervislik toitumine.	koostab mõistekaardi tervislikust toitumisest; jutustab oma toiduharjumustest; eristab tervislikku toitu ebatervislikust; koostab tervisliku päevamenüü; planeerib oma päevategevusi; koostab nädalakava; „tervise ja ohutuse“ teema käsitlemisel väärtustab tervislikku eluviisi, eristab tervislikku toitu ebatervislikust, mõistab tervisliku toidu vajadust	24 t
Õppimine ja töö Minu klass. Tegevused koolis. Tunniplaan. Järgarvsõnad. Klassiruumid. Ametid.	jutustab oma pinginaabrist, kirjeldab tema välimust, iseloomu; jutustab oma suvest, kirjutab juttu minevikuvormis; osaleb dialoogis, esitades küsimusi ja vastates adekvaatselt lihtsatele küsimustele; jutustab iseendast kirjutades kirja; täidab valikvastustega harjutust; kasutab esmaseid õpioskusi (kordamist, seostamist); loeb ilmekalt luuletust; koostab nädalaplani; laiendab lauset; kasutab õigesti lause lõpumärke; „elukestva karjääri planeerimise“ teema käsitlemisel koostab nädalaplani, väärtustab aja ja õppimise tähtsust	24 t
Kodu ja lähiümbrus Tegevused kodus. Koolivaheaeg. Reisimine. Asutuste külastamine.	kirjeldab oma suvetegevusi kirjas; jutustab laste tegevustest mänguväljakul; jutustab pildi järgi; nimetab traditsioonilisi tüdrukute ja poiste tegevusi; nimetab matkavarustust; põhjustab, mida on vaja, mida ei ole vaja võtta matkale; palub ja keelab (käskiv kõneviis); „teabekeskonna, tehnoloogia ja innovatsiooni“ teema käsitlemisel tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas, veedab oma vaba aega sisukalt ja huvitavalt.	36 t
Mina ja teised Sünnipäev. Lemmiktegevused. Sport. Perekond.	koostab küsimuste põhjal juttu; tutvustab kaasõpilasi ja ennast; kirjutab e-kirja; tunneb külas käitumise reegleid;	16 t

	„väärtuste ja kõlbluse“ teema käsitlemisel käitub korralikult külas (eakaaslaste seltskonnas), ei halvusta kaasõpilasi, märkab ja toob esile inimese häid iselomujooni	

Keeleoskustase A2

Osaoskuste õpitulemused

Kuulamine	Üldine kuulamisoskus: Mõistab selgelt ja aeglaselt hääldatud fraase jm väljendeid, mis seosuvad esma tähtsate eluvaldkondadega (nt algeline isiku- ja pere teave, sisseostud, kodukoht, töö) Teadaannete ja juhiste kuulamine: Mõistab lühikeste, lihtsate ja selgete sõnumite või teadaannete põhi sisu. Mõistab lihtsaid juhiseid, näiteks kuidas jalgsi või ühissõidukiga pääseda punktist A punkti B. Meediakanalite ja salvestiste kuulamine. Mõistab lühikeste, aeglaselt ja selgelt esitatud salvestiste põhisisu, mis puudutab ennustatava sisuga igapäevaseid asju. Suudab jälgida enda jaoks tuttava valdkonna mõttevahetust ning eristada olulist infot. Saab aru olmesfääris kuulatud üldkeelse suhtluse sisust (nt poes, bussis, hotellis, piletilevis). Vajab sageli kuuldu täpsustamist. Telesaadete ja filmide vaatamine: Suudab tabada sündmusi, õnnetusi jms kirjeldavate teleuudiste põhi sisu, kui pilt kommentaare toetab. Suudab jälgida faktipõhiste teleuudiste temavahetusi ja tabada uudise põhisisu
Lugemine	Üldine lugemisoskus: Loeb lihtsaid tavatekste (nt reklaamid, menüüd, ajakavad, ohuhoiatused) tuttavatel teemadel ja saab aru neis sisalduvast infost. Suudab mõnikord aimata sõnade tähendust konteksti toel. Kirjavahetuse mõistmine: Mõistab tavapäraseid tüüpkirju ja fakse (päringuid, tellimusi, kinnitus kirju jms) endale tuttavatel teemadel. Mõistab lühikesi ja lihtsaid isiklikke kirju. Eesmärgipärane lugemine: Oskab leida kindlat harjumuspärast teavet igapäevatekstidest (reklaamid, brošüürid, menüüd, ajakavad jms). Oskab nimestikest leida ja muust eristada vajalikku teavet (nt leida telefoni raamatu kolmas stult lehekülgedelt soovitud teenuse või selle osutaja). Mõistab igapäevaseid silte ja teateid avalikes kohtades: tänaval, restoranis, raudtee jaamas, töökohal (juhendid, juhtnöörid, ohuhoiatused). Juhiste lugemine: Mõistab lihtsas keeles nõudeid (nt ohutusnõudeid). Mõistab lihtsaid juhiseid igapäevaste seadmete kasutamiseks (nt taksofoni kasutuse juhend).
Rääkimine	Üldine rääkimisoskus. Oskab lihtsal viisil kirjeldada ja tutvustada inimesi, elu- ja töötüüpe ning igapäevatoiminguid, sõnastada, mis meeldib, mis mitte jne; tekst moodustub lihtsate sidesõnadega seotud lihtfraasidest ja -lausetest. Pikk monoloog: Oskab jutustada või kirjeldada, reastades lihtsaid mõtteid. Oskab kirjeldada igapäevaeluga seonduvat, nt inimesi, kohti, tööd või õpinguid. Oskab lühidalt ja lihtsalt kirjeldada sündmusi ja toiminguid. Oskab kirjeldada kavatsusi, kokkuleppeid, tavapäraseid toiminguid, möödunut ja kogetut. Oskab lihtsas keeles kirjeldada ja võrrelda kõnealuseid objekte või oma asju. Oskab selgitada, mis talle millegi juures meeldib või ei meeldi

	Teadete edastamine: Oskab edastada väga lühikesi ettevalmistatud teateid õpitud teemadel. Kõne on mõistetav keskendunud kuulajale Suuline esinemine: Oskab esitada väga lihtsa päheõpitud teksti endale tuttavatel teemadel. Oskab vastata otsestele esinemisjärgsetele küsimustele, kui vajadusel küsimust korratakse või vastust sõnastada aidatakse
Kirjutamine	Üldine kirjutamisoskus: Oskab kirjutada lihtsamaid fraase ja lauseid, ühendades neid lihtsate side sõnadega nagu „ja“, „aga“ ning „sest“. Loovkirjutamine: Oskab lihtsate fraaside ja lausetega kirjutada oma perekonnast, elutingimustest, haridusest ning praegusest või eelmisest tööst. Oskab kirjutada lühikesi ja lihtsaid väljamõeldud elulugusid ning lihtsa maad lugusid inimestest. Oskab kirjutada väga lühikesi ja lihtsaid minevikusündmuste, oma varase ma tegevuse ja isiklike kogemuste kirjeldusi Oskab kirjutada lühikesi kirjeldavat laadi jutukesi oma kogemustest ja ümbritsevast. Koostab lihtsaid isiklike kirju. Oskab kasutada sidesõnu aga, sest, et jt. Rakendab õpitud õigekeelsete reegliteid (nt algustähe ortograafia, kirjavahemärgid).
Grammatika korrektsus	Kasutab küll õigesti mõningaid lihtsaid tarindeid, kuid teeb sageli vigu grammatika põhivaras (nt ajab segi ajavormid või eksib aluse ja öeldise ühildumisel); siiski on enamasti selge, mida ta väljendada tahab.

4.3.2 Eesti keel teise keelena õpitulemused ja õppesisu II kooliastmes

Õpilane:

- 1) tuleb toime igapäevastes suhtlusolukordades;
- 2) saab aru lühematest lihtsamatest teadetest, sõnumitest, juhustest ja kirjadest;
- 3) saab aru tuttava sisu ja selge ülesehitusega suulistest ja kirjalikest meediatekstidest;
- 4) saab aru eakohase eestikeelse filmi põhisisu;
- 5) leiab ja mõistab asjakohast teavet tarbetekstidest, näiteks teated, kirjad, voldikud, kuulutused, reklaamid, juhised, hoiatused jmt;
- 6) loeb eakohast ilukirjandusteksti ja mõistab selle põhisisu;
- 7) leiab vajalikku teavet trüki- ja veebisõnastikest ning teatmeteostest;
- 8) räägib lihtsate seostatud lausetega tuttavatel teemadel;
- 9) vestleb kaaslastega, esitab küsimusi ja vastab neile;
- 10) jagab lihtsamaid juhiseid, teeb ettepanekuid ja vastab neile;
- 11) kirjeldab sündmusi, olukordi, kohti, tegevusi ja inimesi;
- 12) väljendab ja selgitab oma vajadusi, soove ja emotsioone, tuleb toime igapäevaelu olukordades;
- 13) vahendab raamatu või filmi põhisisu ning väljendab oma muljeid ja mõtteid;
- 14) avaldab arvamust tuttavatel teemadel ja põhjendab oma seisukohta;
- 15) kirjutab ja täidab lihtsamaid tarbetekste, nagu kutse, sõnum, e-kiri, avaldus, ankeet;
- 16) kirjutab kirjeldavaid ja jutustavaid tekste tuttavatel teemadel;
- 17) valdab põhisõnavara, vajaduse korral lihtsustab sõnumit või sõnastab oma teksti ümber;
- 18) tuletab konteksti põhjal sõnade tähendusi;
- 19) kasutab grammatika põhitarindeid võrdlemisi korrektselt;
- 20) hääldab sõnu ja lauseid üldiselt selgelt ja arusaadavalt.

Taotletav keeleoskuse tase 6. klassi lõpus:

Kuulamine	Lugemine	Rääkimine	Kirjutamine
B1	B1	B1	B1

Osaoskuste õpitulemused esitatakse programmi lõpposas

Klass: 4.klass

Õppesisu (175 t):

Õppesisu	Õpitulemused	Õppega seotud tegevuste orienteeruv maht
Teema „Mina ja teised“ Alateemad: suhtlemine pereliikmete ja kaaslastega; viisakusväljendid.	Õpilane: räägib oma perest ja kirjeldab oma suguvõsa; loeb ja esitab eakohase sõnavaraga tekste, dialooge, luuletusi ja laule; kirjutab kirjeldust, iseloomustust; kuulab ja mõistab eakohase sõnavaraga tekste, dialooge, luuletusi ja laule; täidab ülesandeid kuuldud teksti põhjal.	39 t
Teema „Kodu ja lähiümbrus“ Alateemad: kodu kirjeldamine; lemmikloomad; töövahendid ning kohustused kodus.	räägib oma kodust; jutustab lemmikloomast; loeb kirjeldavaid tekste teema piires; kirjutab kutset, lühijuttu; arutleb pereliikmete kohustuste üle kodus; kuulab lemmikloomade kirjeldusi ja täidab kuuldu põhjal ülesanded.	39 t
Teema „Eesti ja maailm“ Alateemad: Ilm; riigi- ja rahvussümboolika; riigipühad ja riiklikud tähtpäevad. Euroopa riigid; põhirahvused, keel, kultuuritavad.	räägib Eesti riigist ja rahvussümboolikast; vahendab teavet ilmast; loeb ja mõistab tekste õpitud sõnavara piires; kirjutab kodumaast ettekande (sümboolika, loodus, tähtpäevad, traditsioonid jne); kirjeldab Eesti loodust erinevatel aastaegadel; kuulab ja mõistab eakohase sõnavaraga tekste ja täidab ülesandeid. loeb ja mõistab lühitekste õpitu sõnavara piires; kirjutab lühikesi tekste Eesti naaberriikidest; teadvustab eakohaselt õpitava naabermaa ning oma maa kultuuri sarnasusi ja erinevusi ning oskab neid arvestada;	39 t
Teema „Igapäevaelu“ Alateemad: turvaline liiklemine; tee küsimine ja juhatamine; päeva plaanimine.	räägib igapäevaelu situatsioonides toimuvast; oskab küsida ja juhatada teed; kirjutab lühikesi tekste koolist, klassist, dialooge poes ja arsti juures käimisest;	27 t

	koostab päeva-ja nädalaplani, skeemi tervislikust toitumisest; kuulab ja mõistab eakohase sõnavaraga tekste ja täidab ülesandeid.	
Teema „Õppimine ja töö“ Alateemad: suhtlemine avalikes asutustes (nt toidu- ja raamatukauplused, teenindusasutused, raamatukogu); kooliväline tegevus; laagrid; ametid ja töökohad.	loeb tekste, skeeme, tabeleid ja sümboloid; loeb ja mõistab teemakohaseid tekste, dialooge, luuletusi jne; teab ja vestleb elukutsetest ja ametitest; räägib isiklikest kogemustest erinevate ametiasutustes; koostab kooli rõõmude-murede TOP-i; kuulab ja mõistab eakohase sõnavaraga tekste ja täidab ülesandeid; kirjutab lühikesi tekste koolist, klassist, dialooge poes ja juuksuri juures käimisest, sportimisest;	31 t

Klass: 5.klass

Õppesisu (175 t):

Õppesisu	Õpitulemused	Õppega seotud tegevuste orienteeruv maht
Teema „Mina ja teised“ Alateemad: suhtlemine pereliikmete ja kaaslastega; viisakusväljendid.	Õpilane: räägib suhtlussituatsioonidest pereliikmete ja kaaslastega kasutades viisakusväljendeid; tutvustab pinginaabrit ja sõpra; koostab ja esitab dialooge ühistest tegevustest; loeb tekste ja mõistab olulisi suhteid „Mina ja teised“ temaatika piires; kirjutab kirjeldust, iseloomustust; koostab ja esitab dialooge ühistest tegevustest; kuulab ja mõistab eakohase sõnavaraga tekste ja täidab ülesandeid.	39 t
Teema „Kodu ja lähiümbrus“ Alateemad: elu linnas ja maal; kodu kirjeldamine; avalikud kohad; lemmikloomad; töövahendid ning kohustused kodus.	räägib oma kodust ja koduümbrusest; võrdleb elu linnas ja maal; loeb ja koostab tekste ning dialooge temaatika piires; teadvustab ja kirjeldab oma kodukoha loodust ja kultuuri sarnasusi ning erinevusi teiste piirkondadega ning oskab neid arvestada; kirjutab paberkandjal ja elektrooniliselt kutset, kirja sõbrale; kuulab ja mõistab eakohase sõnavaraga tekste ja täidab ülesandeid.	39 t

Teema „Eesti ja maailm“ Alateemad: Eesti geograafiline asukoht; ilm; riigi- ja rahvussümboolika; üldrahvalikud sündmused; Euroopa pealinnad, huvipakkuvad paigad, muuseumid; eakohased aktuaalsed ühiskondlikud teemad	räägib riigi geograafilisest asukohast ; jutustab riigipühadest ja tähtpäevadest loeb ja mõistab õpitud sõnavaralisi tekste; otsib ja leiab algallikatest vajalikku infot; kirjutab ja esitab kodumaast ettekande (sümboolika, loodus, rahvakalendri tähtpäevad, riiklikud pühad, traditsioonid jne); teadvustab oma kodumaa kultuuri; kirjeldab Eesti loodust ja inimeste tegevusi erinevatel aastaegadel, loodusnähtused, taimestikku ja loomastikku; kuulab ja mõistab eakohase sõnavaraga tekste ja täidab ülesandeid. räägib Euroopa riikidest; teab ja nimetab Euroopa riikide pealinnu; loeb ja mõistab tekste aktuaalsetel ühiskondlikel teemadel; kirjutab lühikesi tekste Eesti naaberriikidest; teadvustab eakohaselt õpitava naabermaa ning oma maa kultuuri sarnasusi ja erinevusi ning oskab neid arvestada;	39 t
Teema „Igapäevaelu“ Alateemad: Pere argipäev; turvaline liiklemine; tee küsimine ja juhatamine; päeva plaanimine.	räägib teematika piires etteantud lauseid ja väljendeid kasutades; oskab juhatada teed sõbra juurde; arutleb ja mõistab turvalisuse olulisust; teab, kuidas kutsuda abi; loeb tekste, skeeme, tabeleid ja sümboleid; kirjutab lühikesi tekste koolist, klassist, dialooge poes ja arsti juures käimisest; koostab päeva-ja nädalaplaani, skeemi tervislikust toitumisest; koostab igapäevase tervisliku elurütmi tabeli; kuulab ja mõistab eakohase sõnavaraga tekste ja täidab ülesandeid.	27 t
Teema „Õppimine ja töö“ Alateemad: Õppida on huvitav. Avalikud asutused; kooliväline tegevus; laagrid; ametid ja töökohad.	täidab dokmenti ametiasutuses (registreerimiskaart, ankeet jms.); oskab ametite ja töökohtade nimetusi; jutustab oma tunniplaani ning päeva tegevustest; kuulab ja mõistab eakohase sõnavaraga tekste ja täidab ülesandeid. kirjutab ja vastab paberkandjal või elektrooniliselt kirjale;	31 t

Õppesisu (175 t):

Õppesisu	Õpitulemused	Õppega seotud tegevuste orienteeruv maht
Teema „Mina ja teised“ Alateemad: suhtlemine pereliikmete ja kaaslastega; viisakusväljendid.	Õpilane: räägib suhtlussituatsioonidest pereliikmete ja kaaslastega kasutades viisakusväljendeid; tutvustab pinginaabrit ja sõpra; koostab ja esitab dialooge ühistest tegevustest; loeb tekste ja mõistab olulisi suhteid “Mina ja teised” temaatika piires; kirjutab kirjeldust, iseloomustust; koostab ja esitab dialooge ühistest tegevustest; kuulab ja mõistab eakohase sõnavaraga tekste ja täidab ülesandeid.	39 t
Teema „Kodu ja lähiümbrus“ Alateemad: elu linnas ja maal; kodu kirjeldamine; avalikud kohad; lemmikloomad; töövahendid ning kohustused kodus.	räägib oma kodust ja koduümbrusest; võrdleb elu linnas ja maal; loeb ja koostab tekste ning dialooge „Kodu ja lähiümbrus” temaatika piires; teadvustab ja kirjeldab oma kodukoha loodust ja kultuuri sarnasusi ning erinevusi teiste piirkondadega ning oskab neid arvestada; kirjutab paberkandjal ja elektrooniliselt kutset, kirja sõbrale; kuulab ja mõistab eakohase sõnavaraga tekste ja täidab ülesandeid.	39 t
Teema „Eesti ja maailm“ Alateemad: Eesti geograafiline asukoht; ilm; riigi- ja rahvussümboolika; riigipühad ja riiklikud tähtpäevad; üldrahvalikud sündmused; Euroopa riigid; pealinnad, põhirahvused, keel, kultuuritavad, huvipakkuvad paigad, muuseumid; eakohased aktuaalsed ühiskondlikud teemad	räägib riigi geograafilisest asukohast ; jutustab riigipühadest ja tähtpäevadest loeb ja mõistab õpitud sõnavaralisi tekste; otsib ja leiab algallikatest vajalikku infot; kirjutab ja esitab kodumaast ettekande (sümboolika, loodus, rahvakalendri tähtpäevad, riiklikud pühad, traditsioonid jne); teadvustab oma kodumaa kultuuri; kirjeldab Eesti loodust ja inimeste tegevusi erinevatel aastaegadel, loodusnähtused, taimestikku ja loomastikku; kuulab ja mõistab eakohase sõnavaraga tekste ja täidab ülesandeid; räägib Euroopa riikidest; teab ja nimetab Euroopa riikide pealinnu; teadvustab eakohaselt õpitava naabermaa ning oma maa kultuuri sarnasusi ja erinevusi ning oskab neid arvestada;	39 t

Teema „Igapäevaelu“. Alateemad: turvaline liiklemine; päeva plaanimine; kodumasinad; koolipäev	räägib teematika piires etteantud lauseid ja väljendeid kasutades; arutleb ja mõistab turvalisuse olulisust; kirjutab lühikesi tekste koolist, klassist, dialooge poes ja arsti juures käimisest; teab vähemalt kümnet elektriga töötava kodumasinaga või aparraadi nimetust; kirjeldab olukorda oma kodus, koolis või linnas, kui elektrit poleks; teab, kuidas saab oma koolipäeva paremaks muuta, annab soovitusi ja väljendab käsku, põhjendab, miks koolipäev meeldib või ei meeldi.	27 t
Teema „Õppimine ja töö“. Alateemad: avalikud asutused; elukutsed ja ametid; minu plaanid tulevikuks	täidab dokumenti ametiasutuses (nt. registreerimiskaart jne.); kuulab ja mõistab eakohase sõnavaraga tekste ja täidab ülesandeid, oskab kirjeldada lühidalt mingi elukutse tööd, teab, milliseid omadusi nõuab töö, oskab kirjeldada temaatilisi pilte. kuulab ja mõistab eakohase sõnavaraga tekste ja täidab ülesandeid.	31 t

**Taotletav keeleoskustase B1
Osaoskuste õpitulemused**

Kuulamine	Mõistab otsesõnalist faktiteavet igapäevaelu või tööga seotud teemadel. Tabab nii peamist sõnumit kui ka spetsiifi lisi üksikasju, kui hääldus on selge ja tuttavlik. Mõistab olulisemat selgest kirjakeelsest jutust ja lühikesest lugudest tuttavatel teemadel, mille ga puutub igapäevaselt kokku tööl, koolis, vabal ajal jne Suudab üldjoontes jälgida lühikest otsesõnalist juttu tuttavatel teemadel, kui kõneldakse kirjakeeles ja hääldus on selge. Mõistab lihtsamat tehnilist või suunavat infot, näiteks igapäevaste toodete-teenustega seotud juhendeid ja juhiseid. Suudab järgida üksikasjalikke juhtnõure Mõistab raadiouudiste ja lihtsamate salvestiste põhisisu, kui teema on tuttav, jutt suhteliselt aeglane ja selge. Suudab jälgida paljusid filme, kus pilt ja tegevus süžeed kannavad ning jutt on selge ja keel lihtne. Suudab haarata tuttavatel teemadel teleaate põhisisu, kui jutt on suhteliselt aeglane ja selge
Lugemine	Loeb otsesõnalisi faktipõhiseid tekste rahuldava arusaamisega, kui teema kuulub tema huvivaldkonda Mõistab sündmusi, tundeid ja soove kirjeldavaid isiklikke kirju määral, mis lubab pidada regulaarset kirjavahetust Oskab leida ja mõista asjakohast teavet igapäevatekstides (kirjad, brošüürid ja

	lühemad dokumendid). Tabab selge arutluskäiguga tekstide põhijäreldusi. Mõistab käsitletava teema arutluskäiku, kuid ei pruugi aru saada üksikasjadest. Leiab lihtsas leheloo olulisema, kui teema on tuttav Mõistab seadmete selgeid lihtsaid kasutusjuhendeid.
Rääkimine	Oskab arusaadavalt väljenduda, kuigi pikema kõnelõigu korral teeb sageli pause, et otsida sõnu ja gram matilisi vorme või korrigeerida sõnastust. Oskab alustada, jätkata ja lõpetada lihtsat silmast silma vestlust, kui kõneaine on talle tuttav või huvipakkuv. Oskab korrata eelkõneleja öeldut, et kinnitada vastastikust mõistmist. Üldine rääkimisoskus: Oskab esitada võrdlemisi ladusaid, kuid üldsõnalisi kirjeldusi oma huvivaldkonna teemade piires, väljendades mõtteid lihtsate lausete järjendina. Pikk monoloog: Oskab sirgjooneliselt väljenduda oma huvivaldkonna teemade piires. Oskab võrdlemisi ladusalt, kuid samas üldsõnaliselt jutustada ja kirjeldada, väljendades mõtteid lihtsate lausete järjendina. Oskab üksikasjalikult vahendada kogetut, kirjeldada oma tundeid ja reageeringuid. Oskab vahendada ootamatute sündmuste (nt õnnetusjuhtumite) üksikasju. Oskab vahendada raamatu või fi lmi sisu ja kirjeldada oma muljeid. Oskab kirjeldada unistusi, soove ja püüdlusi. Oskab kirjeldada tegelikke või kujuteldavaid sündmusi. Oskab jutustada Suudab esitada võrdlemisi hästi jälgitavaid põhjendusi. Oskab lühidalt põhjendada ning selgitada arvamusi, kavatsusi ja toiminguid. Teadete edastamine: Oskab edastada lühikesi ettevalmistatud teateid igapäevases tööolukorras. Kõne on võõrast aktsendist ja intonatsioonist hoolimata siiski mõistetav Suuline esinemine: Oskab ettevalmistanuna üldsõnaliselt esineda endale tuttavatel teemadel, väljendudes võrdlemisi selgelt ja arusaadavalt. Oskab üsna selgelt välja tuua asja tuuma. Oskab vastata esinemisjärgsetele küsimustele, mõnikord (kui küsija räägib liiga kiiresti) võib paluda küsimust korrata.
Kirjutamine	Oskab kirjutada tuttavatel teemadel otsesõnalisi seotud tekste, ühendades lühemaid lauseid lihtsa järjendina. Loovkirjutamine: Oskab kirjutada üldsõnalisi üksikasjalikke kirjeldusi mitmesugustel tuttavatel teemadel. Oskab kirjalikult vahendada kogemusi, kirjeldades tundeid ja reaktsioone lihtsa seotud tekstina. Oskab kirjeldada tegelikku või kujuteldavat sündmust või hiljutist reisi. Oskab lugu kirja panna Kirjalikud ülevaated ja arvamused: Oskab kirjutada lühikesi lihtsamaid kirjatöid endale huvipakkuval teemal. Oskab mingil määral kokku võtta, esitada ja selgitada oma arvamust igapäevaste tavapäraste ja ebatavaliste probleemide kohta. Oskab kirjutada väga lühikesi standardvormis ettekandeid, kus esitab tava pärast faktiteavet või põhjendab toiminguid
Grammatika korrektsus	Oskab tavaolukorras üsna õigesti kasutada tüüpkeelendeid ja moodustusmalle.

4.3.3 Eesti keel teise keelena õpitulemused ja õppesisu III kooliastmes

Õpilane:

1) kasutab teadlikult eesti keele oskuse arendamiseks keelekeskkonna võimalusi;

- 2) saab aru erisuguse pikkuse ja keerukusega suuliste tekstide põhisisust;
- 3) jälgib vilunud kõnelejate elavat mõttevahetust ning saab aru selgelt struktureeritud diskussioonist;
- 4) jälgib eakohaseid ettekandeid ja esitlusi, leiab infot ja teeb kokkuvõtte;
- 5) saab aru enamikust suulistest ja kirjalikest üldkeelsetest tarbe- ja meediatekstidest;
- 6) jälgib ja mõistab eakohaste arvamus- ja probleemartiklite arutluskäiku;
- 7) loeb eakohaseid eri žanris ilukirjandustekste, analüüsib nende sisu ja mõistab sõnumit;
- 8) suhtleb ettevalmistuseta küllaltki ladusalt, väljendab oma seisukohti, tundeid ja soove, reageerib kaaslaste jutule;
- 9) osaleb arutelus, väljendub selgelt ja üksikasjalikult mitmesugustel teemadel, esitab argumentide ja näidetega toetatud seisukohti ja põhjendusi;
- 10) peab selgelt struktureeritud ettekande, toob esile olulisemad seisukohad ning poolt- ja vastuargumentid;
- 11) kirjutab eri tüüpi tarbetekste, näiteks avaldus, motivatsioonikiri, elulookirjeldus, seletuskiri, e-kiri, ning vormistab need korrektselt;
- 12) kirjutab jutustavaid ja kirjeldavaid tekste nii realistlikus kui ka fantastilises laadis;
- 13) kirjutab arutlevaid tekste, esitab poolt- ja vastuargumente, toob näiteid ning sõnastab kokkuvõtte;
- 14) kirjutab raamatu-, filmi- või teatriarvustuse;
- 15) valdab üldsõnavara, väljendub selgelt, täpselt ja varieeruvalt;
- 16) valdab grammatika tarindeid;
- 17) hääldab sõnu ja lauseid selgelt ja loomulikult;
- 18) arvestab keeleliste vahendite valikul suhtluse eesmärki, partnerit ja olukorda;
- 19) ühendab lausungid selgelt ja loogiliselt sidusaks tekstiks, liigendab teksti lõikudeks;
- 20) järgib õigekirjareegleid.

Taotletav keeleoskustase B2

Keeleoskuse tasemed põhikooli lõpus:

	Kuulamine	Lugemine	Rääkimine	Kirjutamine
rahuldav õpitulemus	B1.1	B1.1	B1.1	B1.1
hea õpitulemus	B1.2	B1.2	B1.2	B1.2
väga hea õpitulemus	B2.1	B2.1	B2.1	B2.1

Osaoskuste õpitulemused esitatakse programmi lõpposas.

Klass: 7.klass

Õppesisu (175 t):

Õppesisu	Õpitulemused
Teema „Mina ja teised“ Alateemad: huvid, harjumused, inimestevahelised suhted, minu ja sõbra välimus, iseloom. Suhted laste ja vanemate vahel. Inimeste tugevad ja nõrgad küljed. E-post. E-kirjade kirjutamine kirjasõbrale.	• kirjutab eri tüüpi tarbetekste, näiteks avaldus, motivatsioonikiri, elulookirjeldus, seletuskiri, e-kiri, ning vormistab need korrektselt;• valdab grammatika tarindeid;• mõistab kaasaegseid probleemartikleid ja ülevaateid, kus autorid väljendavad lahknevaid hoiakuid ja eriarmumusi;• osaleb arutelus, väljendub selgelt ja üksikasjalikult mitmesugustel teemadel, esitab argumentide ja näidetega toetatud seisukohti ja põhjendusi;

Teema „Kodu ja lähiümbrus“ Alateemad: kodu ja lähiümbruse korrashoid. Kodused tööd ja töövahendid. Olmehnika kasutamine. Köögitarbed. Käitumine koduümbruses ja looduses, keskkonnasäästlikkus, turvalisus. Loomad maal ja kodus. Lilled aias, rõdul, korteris; suvekodu (linnud, loomad, putukad, seened, ravimtaimed). Trepikoja, aia, suvekodu, pargi, kooliümbruse korrashoid. Liiklusohlike olukordade vältimine (helkur, valgusfoor, jalgrattakiiver, põlvekaitsmed). Tulekahju vältimine.	• kasutab teadlikult eesti keele oskuse arendamiseks keelekeskkonna võimalusi; • kirjutab jutustavaid ja kirjeldavaid tekste nii realistlikus kui ka fantastilises laadis; • ühendab lausungid selgelt ja loogiliselt sidusaks tekstiks, liigendab teksti lõikudeks; • loeb suuresti iseseisvalt, kohandades lugemise viisi ja kiirust sõltuvalt tekstist ja lugemise eesmärgist ning kasutades sobivaid abimaterjale. Tal on suur aktiivne lugemissõnavara, kuid raskusi võib olla haruldaste idioomide mõistmisega; • oskab esitada selgeid, üksikasjalikke kirjeldusi ja ette kandeid mitmesugustel oma huvivaldkonna teemadel. Oskab kommentaaride ja asjakohaste näidete toel mõttekäike laiendada ja põhjendada
Teema „Eesti ja maailm“ Alateemad: rahvakalendri tähtpäevad. Looduskaunid paigad. Muinasjutud, muistendid, legendid. Eesti rahvarõivad. Eesti rahva traditsioonid.	• kirjutab arutlevaid tekste, esitab poolt- ja vastuargumente, toob näiteid ning sõnastab kokkuvõtte; • oskab kirjutada selgeid ja üksikasjalikke kirjeldusi mitmesugustel „Eesti ja maailm“ teemal. Oskab kirjutada filmi-, raamatu- või näidendiülevaadet; • valdab grammatikat küllaltki hästi. Ei tee väärarvamusi põhjustavaid vigu ja suudab enamiku vigadest ise parandada; • loeb eakohaseid eri žanris ilukirjandustekste, analüüsib nende sisu ja mõistab sõnumit
Teema „Igapäevaelu“. Alateemad: tervislik eluviis; arstiabi, hea enesetunne (terved hambad, terve süda, külaskäik silmaarsti juurde; tervislik toitumine, nädala päevakava). Raha: pere-eelarve kulud, pere sissetulekud ja väljaminekud. Korterimakse arve, vee-, gaasi-, elektriarvesti näidud. Koolilapse taskuraha. Hädaolukorrad: õnnetusjuhtumid (kuidas hoiatada ohu eest; õnnetusjuhtumite kirjeldamine; kuidas helistada hädaabinumbri 112; kuidas kirjutada seletust). Vaba aeg: vaba aja veetmise viisid, nädalavahetuse tegevused.	• oskab edastada üldisema sisuga teateid küllalt selgelt, ladiusalt ja loomulikult, nii et kuulamine ei nõua pingutust; • mõistab pikki ja keerukaid oma asjatundmusega seotud juhiseid, k.a tingimuste ja hoiatuste üksikasjad, kui vaid on võimalik raskeid kohti üle lugeda; • oskab selgelt ja üksikasjalikult väljendada mitmesugustel oma huvi valdkonna teemadel; • oskab kirjutada argumenteeritud ettekannet, arvamuskirjutist vm teksti, esitades põhjendatud poolt- või vastuväiteid ning selgitades võimalike seisukohtade eeliseid ja puudusi; • suudab jälgida pikka juttu ja keeruka sisuga vaidlust juhul, kui teema on tuttav ja vestluse suunda toetavad selged märksõnad •

Teema „Õppimine ja töö“. Alateemad: raamatud ja teatmeteosed. Teatmeteoste kasutamine tundides. Õpiku kirjeldamine.	• suudab kiiresti hõlmata pikki ja keerukaid tekste, keskendudes asja kohastele detailidele. Tabab kiiresti laia erialast teemaringi käsitlevate uudiste, artiklite, üle vaade te sisu ja asjakohasuse ning oskab otsustada, kas tasub süveneda; • mõistab dokumentaalsaateid ja -filme ning enamikku muid filme, mis on ühiskeelsed; • oskab kirjutada filmi-, raamatu- või näidendiülevaadet

Klass: 8.klass

Õppesisu (175 t):

Õppesisu	Õpitulemused
Teema „Mina ja teised“ Alateemad: Inimeste välimus, iseloom. Suhted laste ja täiskasvanute vahel. Inimeste tugevad ja nõrgad küljed. Virtuaalne suhtlemine Teate kirjutamine.	• Õpilane: • räägib suhtlussituatsioonidest kaaslaste ja täiskasvanutega, väljendub selgelt, täpselt ja varieeruvalt; • oskab esinemisjärgsetele küsimustele vastata ladusalt, sundimatult ja pingutuseta, ilma et kuulajatel tekiks mõistmisraskusi; • oskab kirjutada selgeid, üksikasjalikke tekste oma huvivaldkonna teemade piires, sünteesides ja hinnates mitmest allikast pärit infot ja arutluskäike; • oskab leida väljendusviisi, mis varjab lünki omandatud sõnavaras ja grammatikas; • suudab jälgida pikka juttu ja keeruka sisuga vaidlust juhul, kui teema on tuttav ja vestluse suunda toetavad selged märksõnad
Teema „Kodu ja lähiümbrus“ Alateemad: kodu ja lähiümbruse korrashoid. Eesti ja kodukoha vaatamisväärsused. Käitumine koduümbruses ja looduses. Ilm. Ilmakirjeldus.	• mõistab kaasaegseid probleemartikleid ja ülevaateid, kus autorid väljendavad lahknevaid hoiakuid ja eriarvamusi; • suhtleb ettevalmistuseta küllaltki ladusalt, väljendab oma seisukohti, tundeid ja soove, reageerib kaaslaste jutule; • mõistab teleuudiste jm päevakajaliste saadete enamikku; • oskab kirjutada argumenteeritud ettekannet, arvamuskirjutist vm teksti, esitades põhjendatud poolt- või vastuväiteid ning selgitades võimalike seisukohtade eeliseid ja puudusi
Teema „Eesti ja maailm“ Alateemad: Eesti geograafiline kaart. Riikide looduslik ja kultuuriline eripära. Rahvakombestik. Eesti naabrid. Ettevalmistus reisiks ja reisimise viisid; vaba aja veetmise viisid. Puhkamise võimalused. Matkamine. Reisimine. Matka- ja reisivarustuse valimine.	• suudab kiiresti hõlmata pikki ja keerukaid tekste, keskendudes asja kohastele detailidele. Tabab kiiresti laia erialast teemaringi käsitlevate uudiste, artiklite, üle vaade te sisu ja asjakohasuse ning oskab otsustada, kas tasub süveneda; • peab selgelt struktureeritud ettekande, toob esile olulisemad seisukohad ning poolt- ja vastuargumendid; • mõistab pikki ja keerukaid oma asjatundmusega seotud juhiseid, k.a tingimuste ja hoiatuste üksikasjad, kui vaid on võimalik raskeid kohti üle lugeda

Teema „Igapäevaelu“. Alateemad: teenindusasutused. Elukutsed, ametid, erialad. Suhtlemine teenindusasutustes. Kodutehnika. Kodused kohustused.	• valdab üldsõnavara, väljendub selgelt, täpselt ja varieeruvalt; • valdab grammatika tarindeid; • hääldab sõnu ja lauseid selgelt ja loomulikult; • mõistab teleuudiste jm päevakajaliste saadete enamikku; • loeb oma huvivaldkonnaga seostuvaid kirju ja taipab asja tuuma.
Teema „Õppimine ja töö“. Alateemad: muusika, teater, kino, raamatud õppetöös. Harrastused. Muuseumid, näitused. Tuntud eesti kirjanikud ja luuletajad.	• jälgib vilunud kõnelejate elavat mõttevahetust ning saab aru selgelt struktureeritud diskussioonist; • suhtleb ettevalmistuseta küllaltki lodusalt, väljendab oma seisukohti, tundeid ja soove, reageerib kaaslaste jutule; • oskab kirjutada filmi-, raamatu- või näidendiülevaadet; • oskab leida väljendusviisi, mis varjab lünki omandatud sõnavaras ja grammatikas.

Klass: 9.klass

Õppesisu (175 t):

Õppesisu	Õpitulemused
Teema „Mina ja teised“ Alateemad: perekond ja sugulased. Silmapaistvad ja populaarsed inimesed meie seas. Heategevus. Kirja kirjutamine kirjasõbrale. Arvamuse väljendamine.	• Õpilane: • räägib suhtlussituatsioonidest pereliikmete ja sugulastega, väljendub selgelt, täpselt ja varieeruvalt; • tutvustab tuntud inimesi; • koostab ja esitab dialooge ühistest tegevustest; • kirjutab kirjeldust, iseloomustust; • oskab kirjutada selgeid ja üksikasjalikke kirjeldusi mitmesugustel oma huvivaldkonna teemadel; • oskab edastada üldisema sisuga teateid küllalt selgelt, lodusalt ja loomulikult, nii et kuulamine ei nõua pingutust.
Teema „Kodu ja lähiümbrus“ Alateemad: kodu (maja kirjeldus, korteri sisustus, kodutehnika). Peretraditsioonid: perekonna tähtpäevad, kingitused erinevateks tähtpäevadeks. Lemmikloom. Loodussõbralik käitumine.	• räägib oma kodust ja koduümbrusest; • esitab oma peretraditsioone; • kirjutab paber kandjal ja elektrooniliselt arvamust, kirja sõbrale; • kuulab ja mõistab eakohase sõnavaraga tekste ja täidab ülesandeid; • teadvustab loodussõbralikku käitumist; • kirjutab jutustavaid ja kirjeldavaid tekste nii realistlikus kui ka fantastilises laadis;
Teema „Eesti ja maailm“ Alateemad: looduskaitsealad, rahvuspargid. Eesti vaatamisväärsused. Pealinna vaatamisväärsused.	• loeb suuresti iseseisvalt, kohandades lugemise viisi ja kiirust sõltuvalt tekstist ja lugemise eesmärgist ning kasutades sobivaid abimaterjale; • valdab üldsõnavara, väljendub selgelt, täpselt ja varieeruvalt; • kirjeldab Eesti looduskauneid kohti; • räägib Eesti vaatamisväärsustest; • osaleb arutelus, väljendub selgelt ja üksikasjalikult mitmesugustel teemadel, esitab argumentide ja näidetega toetatud seisukohti ja põhjendusi;

Teema „Õppimine ja töö“. Alateemad: töökuulutused. Edasiõppimine. Lemmikõppeained. Elukutsed. Elukutse valik. Ametikoolid. Õpilasvahetus. Õppimine teistes koolides.	• suhtleb ettevalmistuseta küllaltki ladusalt, väljendab oma seisukohti, tundeid ja soove, reageerib kaaslaste jutule; arutleb ja mõistab turvalisuse olulisust; • oskab kirjutada selgeid, üksikasjalikke tekste oma „Õppimine ja töö“ teema piires, sünteesides ja hinnates mitmest allikast pärit infot ja arutluskäike; • mõistab normaalse kiirusega edastatud ühiskeelseid teadaandeid ja sõnu meid konkreetsetel ja abstraktsetel teemadel; • suudab kiiresti hõlmata pikki ja keerukaid tekste, keskendudes asja kohastele detailidele
Teema „Igapäevaelu“. Alateemad: huvialad, huviringid. Mood. Sport. Kunst (muusika, filmid jne) Tervislik ja ebatervislik eluviis. Kodutööd. Remont korteris, tööriistad.	• kirjutab eri tüüpi tarbetekste, näiteks avaldus, motivatsioonikiri, elulookirjeldus, seletuskiri, e-kiri, ning vormistab need korrektselt; kuulab ja mõistab eakohase sõnavaraga tekste ja täidab ülesandeid, • esitab poolt- ja vastuargumente, toob näiteid ning sõnastab kokkuvõtte; • mõistab dokumentaalsaateid ja -filme ning enamikku muid filme, otseintervjuusid, vestlussaateid, telelavastusi vm, mis on ühiskeelsed.

Osaoskuste õpitulemused

Kuulamine	Mõistab suhteliselt pika ja keeruka ühiskeelse jutu, kuid ka oma eriala se väitluse põhisisu nii konkreetse kui ka abstraktse teema puhul. Suudab jälgida pikka juttu ja keeruka sisuga vaidlust juhul, kui teema on tuttav ja vestluse suunda toetavad selged märksõnad. B1 Mõistab otsesõnalist faktiteavet Suudab jälgida keeruka arutluskäigu ja keelekasutusega loengute, aruannete ja muus vormis teaduslike või erialaste esinemiste põhisisu Mõistab normaalse kiirusega edastatud ühiskeelseid teadaandeid ja sõnu meid konkreetsetel ja abstraktsetel teemadel Mõistab enamikku asjalikest raadiosaadetest ning salvestatud ja ringhäälingus levivast materjalist, mis on ühiskeelne ja lubab kõneleja meeleolu, tooni vms tabada Mõistab teleuudiste jm päevakajaliste saadete enamikku. Mõistab dokumentaalsaateid ja -filme ning enamikku muid filme, otseintervjuusid, vestlussaateid, telelavastusi vm, mis on ühiskeelsed
Lugemine	Loeb suuresti iseseisvalt, kohandades lugemise viisi ja kiirust sõltuvalt tekstist ja lugemise eesmärgist ning kasutades sobivaid abimaterjale. Tal on suur aktiivne lugemissõnavara, kuid raskusi võib olla haruldaste idioomide mõistmisega Loeb oma huvivaldkonnaga seotuid kirju ja taipab asja tuuma. Suudab kiiresti hõlmata pikki ja keerukaid tekste, keskendudes asja kohastele detailidele. Tabab kiiresti laia erialast teemaringi käsitlevate uudiste, artiklite, üle vaade te sisu ja asjakohasuse ning oskab otsustada, kas tasub süveneda. Mõistab kaasaegseid probleemartikleid ja ülevaateid, kus autorid väljendavad lahknevaid hoiakuid ja eriarvamusi. Mõistab pikki ja keerukaid oma asjatundmusega seotud juhiseid, k.a tingimuste ja hoiatuste üksikasjad, kui vaid on võimalik raskeid kohti üle lugeda
Rääkimine	Oskab esitada selgeid, üksikasjalikke kirjeldusi ja ette kandeid mitmesugustel oma huvivaldkonna teemadel. Oskab kommentaaride ja asjakohaste näidete toel mõttekäike laiendada ja põhjendada Oskab selgelt ja üksikasjalikult väljendada mitmesugustel oma huvi valdkonna teemadel

	Oskab esitada selgesõnalisi põhjendusi, laiendades ja toetades arutluskäike kommentaaride ja asjakohaste näidetega. Oskab järjestikku esitada läbimõeldud põhjendusi. Oskab selgitada oma vaatenurka, kaaluda kõnealuste seisukohtade tugevaid ja nõrku külgi Oskab edastada üldisema sisuga teateid küllalt selgelt, ladusalt ja loomulikult, nii et kuulamine ei nõua pingutust. Oskab ettevalmistatuna selgesõnaliselt esineda. Oskab põhjendada poolt- ja vastuväiteid, kaaluda eri seisukohtade tugevaid ja nõrku külgi. Oskab esinemisjärgsetele küsimustele vastata ladusalt, sundimatult ja pingutuseta, ilma et kuulajatel tekiks mõistmisraskusi.
Kirjutamine	Oskab kirjutada selgeid, üksikasjalikke tekste oma huvivaldkonna teemade piires, sünteesides ja hinnates mitmest allikast pärit infot ja arutluskäike Oskab kirjutada selgeid ja üksikasjalikke kirjeldusi mitmesugustel oma huvivaldkonna teemadel. Oskab kirjutada filmi-, raamatu- või näidendiülevaadet Oskab kirjutada argumenteeritud ettekannet, arvamuskirjutist või teksti, esitades põhjendatud poolt- või vastuväiteid ning selgitades võimalike seisukohtade eeliseid ja puudusi. Suudab sünteesida eri allikatest pärit infot ja arutluskäike
Grammatika korrektsus	Valdab grammatika küllaltki hästi. Ei tee vääritimõistmist põhjustavaid vigu ja suudab enamiku vigadest ise parandada Oskab leida väljendusviisi, mis varjab lünki omandatud sõnavaras ja grammatikas. Oskab parandada keelevääratusi ja vigu, kui ta neid märkab või kui need on põhjustanud möödarääkimist. Teab oma korduvaid vigu ja püüab neid kõnes teadlikult vältida